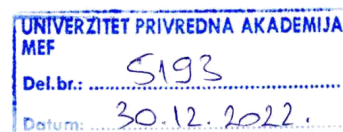

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ
ФАКУЛТЕТ ЗА ПРИМЕЊЕНИ МЕНАџМЕНТ, ЕКОНОМИЈУ И
ФИНАНСИЈЕ, БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
ФАКУЛТЕТА ЗА ПРИМЕЊЕНИ МЕНЕџМЕНТ, ЕКОНОМИЈУ И
ФИНАНСИЈЕ (2019-2022)

Београд, децембар 2022.

САДРЖАЈ

Број стандарда	Назив стандарда
Стандард 1.	Стратегија обезбеђења квалитета
Стандард 2.	Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета
Стандард 3.	Систем обезбеђења квалитета
Стандард 4.	Квалитет студијског програма
Стандард 5.	Квалитет наставног процеса
Стандард 6.	Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада
Стандард 7.	Квалитет наставника и сарадника
Стандард 8.	Квалитет студената
Стандард 9.	Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса
Стандард 10.	Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке
Стандард 11.	Квалитет простора и опреме
Стандард 12.	Финансирање
Стандард 13.	Улога студената у самовредновању и провери квалитета
Стандард 14.	Систематско праћење и периодична провера квалитета
Стандард 15.	Квалитет докторских студија

**СТАНДАРД 1.
СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА**

СТАНДАРД 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета која је доступна јавности.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Планирање, развој и контрола механизма за континуирано побољшање рада, кроз испуњавање конкретних стандарда образовања, основни је циљ обезбеђења квалитета. У складу са опредељењем, Факултет има усвојене следеће документе:

- а) Стратегију обезбеђења квалитета,
- б) Мере и субјекте за спровођење Стратегије,
- в) Акциони план за спровођење Стратегије.

Стратегија обезбеђења квалитета (у даљем тексту: Стратегија) представља основни стратешки и развојни документ на коме Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије (у даљем тексту Факултет), темељи управљање и унапређење свог рада.

Стратегија дефинише основне приоритете у области обезбеђења квалитета студија на Факултету, као и начине њиховог остваривања. ([Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета](#)).

Стратегију обезбеђења квалитета усвојио је Савет Факултета на предлог Наставно-научног већа. Стратегија обезбеђења квалитета представља јавни документ Факултета, доступна је јавности и објављена је на сајту Факултета (<https://mef.edu.rs/documents/akreditacija/>). Такође, на сајту Факултета објављена је и Изјава о политици квалитета.

Стратегија обезбеђења квалитета је документ трајног карактера, који ће се периодично преиспитивати и мењати, односно допуњавати, и служи као основ за израду акционих планова у области обезбеђења квалитета (краткорочних, средњорочних и дугорочних).

Оквир стратегије обезбеђења квалитета

Факултет је у складу са успостављеном мисијом и визијом, основним задацима и циљевима дефинисаним у стратегији, опредељен да систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма, наставног процеса и свих других области обезбеђења квалитета.

Универзитет Привредна академија у Новом Саду у чијем саставу је Факултет поседује Сертификат Систем менаџмента *EN ISO 9001:2015* (<https://www.privrednaakademija.edu.rs>) и у потпуности је опредељен да континуирано унапређује функционалан и транспарентан систем менаџмента квалитета, у складу са дефинисаним стандардима.

Обезбеђење система за менаџмент квалитета омогућава даље развијање наставнообразовног процеса са циљем стицања потребног нивоа знања и вештина према исходима акредитованих студијских програма, што треба да осигура даље повећање ефикасности студирања и усавршавање наставног и руководећег кадра.

Стратегија, као основа за управљање целокупним процесима на Факултету, дефинише стратешка одређења, приоритете и правце деловања Факултета у обезбеђењу квалитета високог образовања у складу са стандардима и најефикаснијом праксом у овој области.

У Стратегији се полази од одрживих развојних циљева друштва у целини и мисије Факултета у остваривању циљева високог образовања и она представља основу за израду акционих планова обезбеђења квалитета које треба остварити у одређеном периоду.

Стратегија обезбеђења квалитета служи као основ за даље планирање и израду планова у области унапређења квалитета, као и израду општих циљева квалитета који су специфични, мерљиви, изводљиви, релевантни и временски одређени.

Политика квалитета Факултета представља кључно полазиште и циљ топ менаџмента као највишег нивоа управљања на Факултету у правцу у којем ће се кретати и унапређивати Факултет. Она потврђује одређење да запослени на Факултету раде на сталном усавршавању и унапређењу система управљања квалитетом. Дефинисана политика квалитета служи за усмеравање одлука које су у вези са сталним унапређењем образовног процеса.

Циљ Стратегије обезбеђења квалитета јесте унапређење свих излазних елемената из процеса у областима обезбеђења квалитета, као и подизање процеса на квалитативно виши ниво. Остварење постављених циљева процењује се кроз процес самовредновања, а резултати се користе као улазни елементи за континуирана побољшања система у целини.

Стратегија обезбеђења квалитета треба да обезбеди и осигура пружање образовних услуга, научне делатности, ненаставних активности и услуга високог квалитета својим студентима.

У дугорочне циљеве које је Факултет поставио убрајају се:

- Унапређење квалитета наставнообразовног процеса;
- Повећање ефикасности студирања;
- Унапређење квалитета научног и стручног рада;
- Повећање ефикасности система управљања.

Мере за обезбеђење квалитета

У мере за обезбеђење квалитета убрајају се *екстерна контрола* и *интерне мере*.

Екстерна контрола подразумева:

- Проверу квалитета, на основу Стандарда и поступака за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, Националног савета за високо образовање, од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета.
- Акредитацију Факултета, од стране Националног савета за високо образовање, у законом прописаном року.

У интерне мере за обезбеђење квалитета спадају:

- Усаглашеност са Стандардима усвојеним од стране Националног савета за високо образовање, и то:
  - Стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма;
  - Стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма.
- Неговање културе квалитета;
- Обезбеђење квалитета путем активности Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање;
- Утврђивање фактора који утичу на обезбеђење квалитета наставног процеса и процеса подршке (управљања) који се односе на следеће области:
  - *Квалитет наставног процеса*, (студијски програми, настава, наставно особље, научни и стручни рад, вредновање студената, уџбеници и литература, библиотека, информатички ресурси, простор и опрема, ненаставно особље);
  - *Квалитет управљања*:
    - испитивање и уважавање захтева и предлога студената и њихово укључивање у наставни процес;
    - обезбеђење интеракције образовног, стручног и научног рада;
    - развој и примена различитих метода, алата и техника у циљу побољшања система квалитета;
    - осигурање да менаџмент Факултета подржава систем обезбеђења квалитета и да омогућава да сви развијају и унапређују своје способности потребне за обезбеђење система квалитета у целини;
    - уочавање, анализа и примена искустава водећих високошколских институција у земљи и иностранству;
    - сарадња са државним и приватним институцијама из области менаџмента и бизниса, економских наука и информacionих технологија;
    - обезбеђење активног учешћа студената у наставном процесу и осталим активностима Факултета (Студентски парламент);
    - спровођење редовних интерних провера и преиспитивање система управљања квалитетом од стране менаџмента;
    - самовредновање у интервалу од највише три године;
    - обезбеђење јавности у раду.

Субјекти обезбеђења квалитета

Субјекти обезбеђења квалитета су сви запослени на Факултету. Поред њих, значајни субјекти за обезбеђење квалитета су студенти који су укључени у активности Факултета путем Студентског парламента и својих представника у организационим телима Факултета. Своја права и обавезе у обезбеђењу квалитета ови субјекти остварују кроз учешће у раду органа Факултета (Савет Факултета, Наставно-научно веће, Комисија за квалитет, Комисија за самовредновање, Студентски парламент), као и кроз свакодневну примену и унапређење процеса управљања квалитетом. Права и обавезе свих субјеката обезбеђења квалитета регулисана су [Мерама и субјектима обезбеђења квалитета](#) (Прилог 1.2.). У овом документу дефинисане су мере које ће се спроводити, како би Стратегија била реализована и обезбеђено праћење и унапређење квалитета у свим областима рада на Факултету. Сви субјекти имају право и обавезу да учествују у обезбеђењу квалитета на свом радном месту, као и кроз учешће у раду тела која обезбеђују квалитет.

Поред кадровских, значајни субјекти обезбеђења квалитета су и простор, информатичка опрема, библиотечки фонд, као и информатичка подршка свим процесима рада. За спровођење мера унапређења квалитета одговорна је Комисија за обезбеђење квалитета.

Доношењем наведеног документа, задатака и одговорности, обезбеђивањем одговарајућих ресурса, Факултет је недвосмислено исказао своју опредељеност за изградњу организационе културе квалитета у свим областима рада.

Области обезбеђења квалитета

Стратегијом за обезбеђење квалитета утврђени су документи за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета и области у којима ће се спроводити квалитет:

- студијских програма;
- наставног процеса;
- наставника, сарадника и студената;
- научноистраживачког рада;
- уџбеника, литературе, библиотечких информационих ресурса;
- управљања;

– ненаставне подршке, простора и опреме, финансирања, улоге студената у самовредновању и оцењивању квалитета и систематског праћења и периодичне провере квалитета.

Факултет је у Стратегији дефинисао и своју одређеност за спровођење активности на повезивању образовне, научноистраживачке и стручне делатности. Знања до којих се долази, спровођењем научноистраживачких и професионалних активности, укључују се у одговарајуће наставне садржаје и наставни процес.

Организациона култура квалитета

Стратегија садржи и изражава одређење Факултета за свеобухватну изградњу и континуирано унапређивање организационе културе квалитета.

Факултет своје активности усмерава ка изградњи културе квалитета, тако да сви запослени и студенти буду едуковани у вези са начелима система квалитета, о стандардима које треба достићи и својим правима и обавезама у домену квалитета.

Организациона култура представља заједничке норме, понашања, вредности, професионалну етику, очекивања, обичаје и начин обављања радних задатака запослених који се формирају током времена, а који се одражавају на целокупан позитиван утисак академске установе.

Организациона култура треба да буде осмишљена тако да подржава остварење визије, мисије и основних циљева и задатака образовног процеса. Она управља целокупним системом квалитета, а основни предуслов за систематско унапређење квалитета је укључивање свих запослених у тај процес. Због тога, организациона култура квалитета мора да буде константно усмеравана од стране менаџмента Факултета.

Низ веома битних фактора који начелно представљају темељ организационе културе у најширем смислу те речи огледа се кроз уверења, симболе, вредности и узоре. Такође, као и кроз конкретне и јасне елементе организационе културе (циљеви, политика, методи, награђивање), видљиви су ефикасно остварени циљеви.

Факултет истиче и потенцира следеће вредности:

- професионални развој;
- интегритет;

- тимски рад;
- ефективну комуникацију;
- етичко понашање;
- проактивно реаговање на промене.

Организациона култура квалитета дефинисана је на такав начин да подржава у свим својим сегментима могућност испуњења захтева студената путем примене различитих алата, техника и обуке за усавршавање организационих процеса, чији је резултат висок ниво квалитета наставног процеса. Одговорност за адекватну реализацију целокупног система квалитета преузимају сви запослени.

У свом опредељењу и основним циљевима, Факултет је дугорочно усредсређен на континуиран рад на изналажењу нових начина за унапређење квалитета путем сталних обука запослених у погледу управљања квалитетом.

Поред дефинисаних вредности Факултет тежи даљем развоју и унапређењу: добрих међуљудских односа; осећаја заједништва; осећаја личне одговорности за резултате рада; поверења; спремности на промене и адаптацију.

Култура квалитета доприноси успешној имплементацији Стратегије обезбеђења квалитета, као и њено функционисање. У креирању потребне културе квалитета учествују Комисија за обезбеђење квалитета и менаџмент Факултета, који је подржавају путем примене одговарајуће праксе управљања и организационе структуре.

Повезаност образовне и научноистраживачке делатности

Факултет осигурава и константно унапређује повезаност кључних процеса: научноистраживачког рада, стручне делатности, наставног процеса и образовне функције, подстичући наставнике и сараднике да се баве научноистраживачким радом у својој ужој области. Факултет подстиче учешће студената на стручним скуповима чиме се проширује стицање знања и додатних вештина студената ван традиционалног вида наставе. Као резултат овог процеса добијају се веома битни излазни елементи из процеса научноистраживачког рада који на одређен начин представљају улазне елементе у процес извођења наставе.

Јавност имплементације стратегије

Као јавни документ, Стратегија је доступна свим запосленима, студентима и широј јавности посредством објављивања на јавним огласним просторима на Факултету, као и посредством веб-сајта Факултета www.mef.edu.rs. Факултет на тај начин врши промовисање својих стратегијских опредељења, како међу запосленима и студентима, тако и у јавности.

Преиспитивање и унапређење

Стратегију обезбеђења квалитета најмање једном годишње преиспитују стручни и пословодни органи Факултета (Савет, Наставно-научно веће, Студентски парламент и Комисија за обезбеђење квалитета). Обезбеђено је усаглашавање Стратегије са циљевима као и са могућностима њеног практичног остварења и реалне примене у постојећем окружењу. У ту сврху примењују се бројне методе попут јавне дискусије, расправе, округлог стола и сл. Као основу резултата процеса преиспитивања Савету Факултета се предлажу мере, начини и методе за унапређење Стратегије.

Менаџмент Факултета, обезбеђује посебне методе како би садржај и смисао Стратегије обезбеђења квалитета били познати и разумљиви свим запосленима.

Акциони план

За спровођење Стратегије Комисија за квалитет сачињава [Акциони план унапређења квалитета Факултета](#) (Прилог 1.3.) са [Одлуком о његовом усвајању](#) (Прилог 1.3.) којим се ближе утврђују циљеви, мере и активности које се предузимају за правовремено остварење очекиваних резултата са роковима извршења, као и надлежна тела и конкретна задужења за спровођење тих мера.

У стратешке циљеве које је Факултет дефинисао убрајају се:

- Испуњење и одржавање Стандарда квалитета за акредитацију високошколских установа и студијских програма свих нивоа студија.
- Имплементација и унапређење система менаџмента квалитетом Факултета (*QMS – sistem menadžmenta kvaliteta*) у складу са захтевима међународних стандарда квалитета (ISO 9001:2015).
- Испуњење, одржавање и континуирано побољшање квалитета студијских програма, унапређење квалитета образовног процеса и вредновања студената на свим нивоима студија, повећање ефикасности студирања.

- Унапређење квалитета научног и стручног рада.
- Стварање и одржавање услова у којима ће студентима бити понуђени савремени студијски програми, одлични услови за учење, практични рад и ваннаставне активности, које ће им након завршетка студија омогућити запослење у земљи и иностранству.
- Повећање ефикасности управљања.

У мере и активности које Факултет предузима ради унапређења квалитета образовног процеса сврстава се и утврђивање степена задовољства студената наставним плановима и програмима, педагошким радом наставника и радом ненаставног особља у стручним службама (Библиотеци, Студентској служби, Финансијској и служби Хигијенско техничког одржавања). У ту сврху спроводи се анкетаирање студената на свим студијским програмима током семестара, а резултати анкета служе за предузимање корективних мера у циљу унапређења образовног процеса.

Анкетирање студената представља ефикасан инструмент самовредновања које Факултет користи у функцији праћења, обезбеђивања, унапређивања и развоја квалитета студијских програма, наставе и услова рада на Факултету.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 1

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Факултет успешно примењује екстерне и интерне мере за обезбеђење квалитета. Припремом Извештаја за самовредновање Факултет очекује спољашњу проверу квалитета од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Факултет је, примењујући мере за обезбеђење квалитета, почео са припремама за следећу, законом прописану реакредитацију.

Своје пословне активности Факултет је усагласио са Стандардима усвојеним од стране Националног савета за високо образовање (Стандарди за акредитацију високошколских установа и студијских програма; Стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета). Факултет негује културу квалитета и формирањем Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање, јасно исказује своје опредељење ка континуираном обезбеђењу квалитета.

Општа оцена испуњености стандарда у високошколској установи је да Факултет има стручан наставни кадар, наставне програме који су релевантни за мисију Факултета, и који су усмерени на оспособљавање студената за самостални практични рад, јасне захтеве за усклађеност програма са програмима сродних високошколских установа из иностранства и

квалитетан наставни процес. Факултет располаже адекватним ресурсима за учење као и системом и стандардима за вредновање и самовредновање квалитета рада.

Менаџмент Факултета подржава систем обезбеђења квалитета и континуирано ради на развијању способности које су потребне за обезбеђење система квалитета код свих запослених. Факултет је успоставио контакте и сарадњу са државним и приватним институцијама из научних области менаџмент и бизнис, економске науке и у научној области информационах технологија. Факултет подстиче активно учешће студената у свим областима рада, а посебно се истиче активност студената у раду Наставно-научног већа, као и у процесу самовредновања.

Процес подизања свести и развијање способности потребне за обезбеђење система квалитета код запослених је дуготрајан, па очекивани ефекти не могу брзо бити видљиви. Због обавеза које студенти имају (колоквијуми, семинарски радови, испити и др.), њихов допринос унапређењу квалитета није на очекиваном нивоу. Факултет своје могућности у погледу даљег развоја и напретка усмерава у побољшање постојећих и отварање нових студијских програма. Ослањајући се на досадашња искуства у школовању кадрова из области менаџмента, бизниса и информационах технологија, Факултет очекује потврду свог успешног образовног рада у повећању броја студената као и у квалитетнијем образовању које захтевају савремене потребе тржишта.

SWOT-анализа указује на следеће одлике квалитета посматраних аспеката рада Факултета за примењени менаџмент, економију и финансије:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Менаџмент факултета пружа потпуну подршку Комисији за обезбеђење квалитета.	+++		
Менаџмент факултета системски ради на унапређењу културе квалитета.	+++		
Менаџмент факултета обезбеђује одговарајуће ресурсе за системско унапређење квалитета.	+++	Недовољна одговорност једног броја наставног и ненаставног особља за реализацију задатака из области квалитета, који су им додељени.	++
Комисија за обезбеђење квалитета сачинила је предлог унапређене Стратегије обезбеђења квалитета.	++	Слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе које они сматрају формалношћу.	++
Усвојен је Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета.	+++		
Усвојен је документ Мере и субјекти обезбеђења квалитета.	+++		
Подизање свести наставника и сарадника, студената и ненаставног особља у вези са унапређењем квалитета.	++		

МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Повећање коришћења сопствених потенцијала у подизању квалитета студијских програма	++	Недовољна едукација једног броја наставног и ненаставног особља и студената у вези са стандардима обезбеђења квалитета.	++
Дефинисање подстицајних мера за лица која доследно и квалитетно обављају задатке Комисије за обезбеђење квалитета.	+++	Недовољно квалитетне повратне информације о запошљавању	+++
Сарадња са високошколским институцијама у иностранству.	++	Смањење броја уписаних студената.	+
Организовање стручних и научних скупова	++	Миграција младих према ЕУ.	+++
Усклађивање студијских програма са потребама и захтевима ЕУ	++		

Факултет располаже стручним кадром (наставним и ненаставним особљем). Прихватање политике квалитета и Стратегије обезбеђења квалитета, наишло је на добар одзив и позитивну реакцију код свих запослених.

Активно учешће у процесима везаним за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета, запослени остварују кроз активности Комисије за самовредновање, Комисије за квалитет, Наставно-научног већа и других радних тела. Запослени могу бити истовремено ангажовани у више комисија и на више послова везаних за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета, што се може одразити на извршавање њихових редовних обавеза.

У будућности се може очекивати континуитет у примени Стратегије за обезбеђење квалитета, као и подизање квалитета на виши ниво кроз континуирани процес целокупног унапређења ове области.

Факултет ће своје напоре усредсредити на примену Стратегије за обезбеђење квалитета кроз чешћу и свеобухватнију комуникацију са запосленима и њиховим мотивисањем за рад.

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Комисија за обезбеђење квалитета сматра да се постојећа Стратегија обезбеђења квалитета може унапредити са додатним активностима како би резултати били потпунији и конкретнији.
2. Ажурирање постојеће Стратегије обезбеђења квалитета.
3. Унапређење организационе културе квалитета кроз интензивирање обуке запослених и студената.
4. Организовање предавања и семинара о питањима обезбеђења и унапређења квалитета.
5. Дефинисање подстицајних мера за лица која обављају задатке у Комисији за обезбеђење квалитета.

Применом мера за обезбеђење квалитета и сталном контролом, уз обезбеђење потребних ресурса, Факултет ствара услове за постизање жељене ефикасности, ефикасности и економичности.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 1

Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета.

Прилог 1.2. Мере и субјекти обезбеђења квалитета.

Прилог 1.3. Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању и допунама.

СТАНДАРД 2. СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

СТАНДАРД 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује начин (стандарде) и поступке за обезбеђење квалитета рада који су доступни јавности.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА 2

Обезбеђење квалитета је задатак који обједињује активности свих организационих делова Факултета и Факултета као целине. Овај стандард претпоставља постојање целовитог и комплексног институционалног оквира кога чине стандарди квалитета, субјекти за обезбеђење квалитета, области у којима се обезбеђује квалитет и поступци за обезбеђење квалитета. Прецизно дефинисање ових компонената (у смислу постављања јасних стандарда, утврђивања субјеката и њихових надлежности као и прописивања одговарајућих процедура поступања) омогућава мерљивост, а тиме и праћење квалитета рада Факултета.

Факултет има формирану Комисију за квалитет са циљем реализације стандарда за обезбеђење квалитета. Квалитет студијских програма обезбеђује се поштовањем Закона о високом образовању, праћењем и провером њихових циљева, садржаја и структуре, као и кроз осавремењивање курикулума студијских програма. Факултет организује проверу квалитета наставног процеса анкетирањем студената, које се изводи према Правилнику о стандардима за самовредновање. Примењује се и Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Факултета, како би се повећао квалитет наставног особља. Факултет усмерава посебну пажњу на спровођење дугорочне политике квалитета кроз селекцију младих кадрова. Као коначан ефекат овакве кадровске праксе и политике Факултет очекује посебне резултате на пољу напретка и усавршавања наставничког кадра. Активно се ради на подизању нивоа квалитета студената праћењем и проверавањем пролазности студената по предметима, програмима и годинама. Факултет подстиче учешће наставника и сарадника на научним и стручним скуповима у циљу подизања њихових компетенција.

Захваљујући примени политике селекције младих кадрова у наредном периоду, очекује се да се квалитет наставног кадра знатно повећа, како због учешћа наставника и сарадника на научним и стручним скуповима, тако и због њиховог стручног усавршавања. Радом на константном унапређењу наставног процеса, студијских програма, наставног особља и побољшањем глобалне економске ситуације у земљи, која утиче на заинтересованост и

могућности студирања, Факултет у наредном периоду може очекивати повећање броја и квалитета студената.

Факултет континуирано унапређује и осавремењава студијске програме и на тај начин побољшава њихов квалитет. Унапређивањем студијских програма Факултет доприноси свом позитивном имиџу, који прати савремене токове у областима менаџмента и бизниса, економских наука и информационих технологија, као јединствена и сигурно позиционирана институција на тржишту високошколских установа. Осавремењивањем студијских програма Факултет постаје атрактивнији за потенцијалне студенте, па се и на тај начин у скоријој будућности може очекивати повећање броја уписаних студената.

Стандарди за обезбеђење квалитета обезбеђују остваривање визије, мисије и циљева Факултета, дефинисане Стратегијом обезбеђења квалитета. Стандарди и поступак за обезбеђивање квалитета садрже све елементе који су предвиђени стандардом које је усвојио Национални савет за високо образовање. Стандард је испуњен у потпуности, чиме се доказује одлучност менаџмента и запослених да константно раде на обезбеђењу и унапређењу стандарда квалитета као и процеса система менаџмента квалитетом. Усвојеним Правилником о обезбеђењу квалитета, као и Стратегијом обезбеђења квалитета обезбеђује се и контролише квалитет у свим сегментима делокруга рада Факултета. Стандарди су јавно доступни.

Стандарди за обезбеђење квалитета у областима дефинисаним Стратегијом обезбеђења квалитета Факултета, Правилником о самовредновању и Правилником о обезбеђењу квалитета су:

1. Систем (организациона структура) обезбеђења квалитета

- Послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри, Комисије за квалитет и других органа и субјеката квалитета у доношењу и спровођењу стратегије стандарда и поступака за обезбеђење квалитета.

- Учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступака и културе обезбеђења квалитета.

2. Квалитет студијских програма

- Праћење и провера циљева и структуре студијских програма.

- Праћење и провера радног оптерећења студената у оквиру студијског програма.

- Осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету студијског програма од екстерних заинтересованих страна.

3. Квалитет наставног процеса

- Интерактивност наставе и укључивање примера из праксе у наставу.
- Професионални рад наставника и сарадника.
- Доношење и поштовање планова рада по предметима.
- Праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случајевима када квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

4. Квалитет научноистраживачког и стручног рада

- Непрекидно и систематско подстицање, обезбеђење услова, праћење и провера резултата научноистраживачког и стручног рада.
- Укључивање резултата научноистраживачког и стручног рада у наставни процес.

5. Квалитет наставника и сарадника

- Планирање и избор наставника и сарадника на основу законом прописаног поступка.
- Стварање услова за перманентно образовање и усавршавање наставника и сарадника.
- Провера квалитета рада наставника и сарадника у настави.

6. Квалитет студената

- Селекција студената у складу са резултатима постигнутим на пријемном испиту.
- Оцењивање целокупне активности студената на основу њиховог ангажовања на настави и испуњавању предиспитних и испитних обавеза.
- Перманентно праћење и проверавање резултата оцењивања и пролазности студената и предузимање одговарајућих мера у случају потребе.

7. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

- Доношење и спровођење прописа за обезбеђење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

8. Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке

- Утврђивање надлежности и одговорности органа управљања.

- Утврђивање надлежности и одговорности стручних служби Факултета.
- Перманентно праћење и провера рада органа управљања и јединица за ненаставну подршку.

9. Квалитет простора и опреме

- Обезбеђивање и унапређење адекватног обима и структуре простора и опреме.

10. Квалитет финансирања

- Обезбеђивање и унапређење континуираног финансирања.
- Квалитетно финансијско планирање.
- Транспарентност у употреби финансијских средстава.
- Обезбеђивање дугорочне финансијске стабилности.

11. Улога студената у самовредновању и провери квалитета

- Студентске организације и студентски представници у телима Факултета.
- Анкетирање студената о квалитету Факултета.

12. Систематско праћење и периодична провера квалитета

- Континуирано и систематско прикупљање информација о обезбеђењу квалитета.
- Периодична провера у свим областима обезбеђења квалитета.

Поступцима за обезбеђење квалитета испуњавају се Стандарди за обезбеђење квалитета, који гарантују минималан ниво квалитета рада Факултета, по следећим елементима:

1. Систем (организациона структура) обезбеђења квалитета

- Факултет формира Комисију за квалитет.
- Факултет формира Комисију за самовредновање.
- Правилником о самовредновању квалитета студијских програма, наставе, рада наставника, органа управљања и услова рада, прописују се подручја вредновања и начин рада Комисије за самовредновање, која делује у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета и под надлежношћу Комисије за квалитет.

2. Квалитет студијских програма

- Квалитет студијских програма обезбеђује се поштовањем Закона о високом образовању којим је утврђен садржај студијског програма и поштовањем Стандарда за

акредитацију студијских програма које је донео Национални савет за високо образовање и којима је утврђена структура студијских програма.

– Факултет обезбеђује квалитет студијских програма праћењем и провером њихових циљева, садржаја и структуре, као и кроз осавремењивање курикулума студијских програма и њихову упоредивост са курикулумима студијских програма одговарајућих страних високошколских установа.

– Факултет обезбеђује учешће студената у оцењивању квалитета студијских програма.

3. Квалитет наставног процеса

– Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз примену иновативних метода наставе, професионалан рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, редовним праћењем и вредновањем рада студената као и уважавањем различитих потреба и захтева студената.

– Посебан вид провере квалитета наставног процеса обезбеђује се анкетирањем студената за спровођење студентског вредновања педагошког рада наставника.

4. Квалитет научноистраживачког рада

– Квалитет научноистраживачког рада на Факултету обезбеђује се у циљу развоја науке, унапређивања делатности високог образовања, односно унапређивања квалитета наставе, усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад, усаглашавања делатности Факултета са окружењем, као и стварања материјалних услова за рад и развој Факултета.

– Факултет има Правилник о образовању, стручном оспособљавању и усавршавању запослених који доноси Наставно-научно веће Факултета. Стручно оспособљавање и усавршавање је право и обавеза запослених. На тај начин постиже се квалитет научноистраживачког рада.

5. Квалитет наставника и сарадника

Стандард квалитета наставника и сарадника Факултета обезбеђује се:

- применом Правилника о избору у звања наставника и сарадника;

- систематским праћењем и подстицањем научне и педагошке активности наставника и сарадника;
- обезбеђивањем учешћа наставницима и сарадницима на научним и стручним скуповима;
- вредновањем резултата научног рада при избору наставника и сарадника, повезаности њиховог рада у образовању са радом на пројектима у другим областима живота;
- спровођењем дугорочне политике квалитетне селекције младих кадрова и њиховог напретка и усавршавања.

6. Квалитет студената

Стандард квалитета студената Факултета постиже се:

- обезбеђивањем потенцијалним и уписаним студентима свих релевантних информација и података везаних за њихове студије;
- поштовањем законских критеријума у вредновању резултата постигнутих у претходном школовању и резултата постигнутих на пријемном испиту при селекцији студената за упис на Факултет;
- оцењивањем студената по унапред објављеним критеријумима, правилима и процедурама;
- систематичним праћењем и проверавањем оцена студената по предметима и кориговањем евентуалних неправилности;
- усклађивањем метода оцењивања студената и знања која студенти усвајају током наставног процеса са циљевима, садржајима и обимом студијског програма;
- систематичним праћењем и проверавањем пролазности студената по предметима, програмима и годинама и исправљањем евентуалних неправилности;
- обезбеђивањем коректног и професионалног понашања наставника према студентима током оцењивања и током свих контаката наставника са студентима;
- пружањем помоћи у раду одговарајућег облика студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању у складу са законом;
- гарантовањем једнакости и равноправности студената по свим основама.

7. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Факултета обезбеђује се:

- одговарајућим уџбеницима и другим додатним училима и материјалима за припрему испита које има сваки предмет, а који су унапред одређени и познати;
- Библиотеком опремљеном потребним бројем библиотечких јединица;
- библиотечким фондом који је доступан корисницима и који се обогађује новим издањима публикација;
- систематичним праћењем, оцењивањем и унапређењем структуре и обима библиотечког фонда;
- неопходним информатичким ресурсима за савлађивање градива, потребним бројем рачунара и друге информатичке опреме одговарајућег квалитета и приступом интернету.

Факултет има Правилник о издавању уџбеника и издавачкој делатности у којем су прецизирани параметри који доприносе обезбеђивању стандарда квалитета уџбеника.

8. Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке

Стандард квалитета управљања Факултет обезбеђује општим актом, у складу са Законом:

- Статутом Факултета - дефинисани су органи управљања, њихове надлежности и одговорности у управљању Факултетом;
- Статутом Факултета дефинисана је и структура Факултета, његове организационе јединице, њихове надлежности и одговорности.

Стандард квалитета управљања Факултетом и стандард квалитета ненаставне подршке, Факултет обезбеђује на следећи начин:

- радом и деловањем управљачког и ненаставног особља Факултета који су доступни оцени студената и јавног мњења;
- обезбеђивањем броја, као и квалитета ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију;
- обезбеђивањем управљачком и ненаставном особљу перманентног образовања и усавршавања на професионалном плану.

9. Квалитет простора и опреме

Стандард квалитета простора и опреме, Факултет обезбеђује:

- поседовањем просторних капацитета слушаоница, амфитеатара и осталих просторија за квалитетно обављање своје делатности;
- поседовањем адекватне техничке и друге специфичне опреме за квалитетно извођење наставе на свим студијским програмима и годинама студија;
- усклађивањем опреме са потребама наставног процеса и броја студената;
- поседовањем простора опремљеног техничким и осталим уређајима, који особљу омогућавају фотокопирање, штампање, скенирање;
- обезбеђивањем свим запосленим и студентима неометан приступ информационим технологијама и различитим врстама информација у електронском облику, како би се те информације користиле у научнообразовне сврхе.

10. Квалитет финансирања

Стандарде квалитета финансирања, Факултет обезбеђује:

- дугорочно обезбеђеним финансијским средствима неопходним за реализацију наставног процеса и научноистраживачке делатности;
- планирањем коришћења финансијских средстава чиме се обезбеђује финансијска стабилност и ликвидност у дужем временском периоду;
- јавношћу свих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз извештаје о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета.

11. Улога студената у самовредновању и провери Факултета

Улогу студената у самовредновању и провери квалитета, Факултет обезбеђује:

- учешћем студената у Комисији за квалитет;
- утврђивањем ставова и мишљења студената о стратегији обезбеђивања квалитета и стандардима и поступцима обезбеђивања квалитета и другим документима којима се обезбеђује квалитет рада Факултета укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Факултета;

– спровођењем анкета међу студентима ради утврђивања нових ставова, предлога и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, јавним објављивањем тих анкета и њиховим укључивањем у укупну оцену самовредновања и оцену квалитета.

12. Систематско праћење и периодична провера квалитета

Стандард Систематско праћење и периодична провера квалитета, Факултет испуњава:

- спровођењем поступка и оцењивањем квалитета и остваривањем свих задатака од стране субјеката у систему обезбеђивања квалитета Факултета;
- обезбеђивањем услова и инфраструктуре за редовно и систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања;
- обезбеђивањем повратних информација о компетенцијама дипломираних студената путем редовних контаката са послодавцима и бившим студентима;
- обезбеђивањем података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета;
- периодичним оцењивањем самовредновања и провером нивоа квалитета, током којих се проверавају утврђена стратегија и поступци за обезбеђивање квалитета, као и достизање стандарда квалитета.

Са резултатима периодичне провере Факултет упознаје наставнике, сараднике, студенте, Комисију за контролу квалитета и јавност.

Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета су утврђени Правилником о самовредновању квалитета студијских програма, наставе, рада наставника, органа управљања и услова рада. Факултет је стандарде и поступке за обезбеђивање квалитета учинио доступним наставницима, студентима и јавности на интернет страници Факултета (<http://www.mef.edu.rs/>). Факултет периодично преиспитује, анализира и унапређује стандарде, као и поступке за обезбеђивање квалитета, на састанцима Комисије за самовредновање.

Организациона култура квалитета је предмет сталног унапређења, а неопходно је и интензивирати обуке запослених у области управљања квалитетом, као и документовање процеса и активности спроведених са циљем унапређења квалитета.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 2

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Постоји усвојена стратегија, стандарди и поступци обезбеђења квалитета.	+++	Не разумеју сви актери значај процеса провере квалитета.	++
Сва усвојена документа везана за обезбеђивање квалитета доступна су јавности на веб-страници Факултета.	+++	Недовољна едукација субјеката о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета.	++
Јасно установљена методологија за праћење и унапређење система квалитета.	+++	Недовољно ангажовање свих субјеката у процесу спровођења мера за обезбеђивање и унапређење квалитета.	++
Формирана је Комисија за квалитет.	+++	Посвећеност студената за унапређење квалитета могла би бити на вишем нивоу.	+
Јасно подељене надлежности између субјеката.	+++	Потреба за даљом електронизацијом и дигитализацијом процеса обезбеђивања квалитета.	++
Инклузија студената у процес обезбеђивања квалитета.	+++	Недостатак мотивације за примену закључака изведених процесом самовредновања.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Стално унапређивање стандарда и поступака за израду документа везаних за обезбеђивање квалитета.	++	Недовољна заинтересованост и инертност наставника и студената за активно укључење у процес самовредновања.	+++
Могућност учешћа носилаца квалитета у разним врстама обука организованих од стране Националног савета за високо образовање (НСВО), Националног тела за акредитацију и проверу квалитета (НАТ), других институција у Републици Србији, као и Европске уније (ЕУ).	++	Неповерење у процес самовредновања и веровање да се њиме не постижу никакве опипљиве промене у квалитету.	++
Култура квалитета запослених је на вишем нивоу него раније.	++	Преоптерећеност чланова комисија, који учествују у активностима на обезбеђивању и унапређењу квалитета.	++
Повећање административне и техничке подршке за рад на обезбеђивању квалитета.	++	Страх од увођења промена у устаљени систем.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Спроводити анализу усклађености стандарда за унапређење квалитета студијских програма са стандардима развијених европских земаља.
2. Увођење редовних ревизија свих донетих општих аката из области обезбеђивања квалитета прикупљањем повратних резултата из праксе и одржавањем редовних јавних расправа.

3. Едукација субјеката укључених у процес обезбеђивања квалитета о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета.
4. Подизање свести наставника, ненаставног особља и студената о важности процеса самовредновања.
5. Наставити са сталном мотивацијом особља и студената од стране менаџмента Факултета, како би се стандарди за обезбеђивање квалитета и процеси система менаџмента квалитета стално унапређивали.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 2

Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђивање и унапређење квалитета високошколске установе.

Прилог 2.2. Усвојени План рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета.

Прилог 2.3. Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела (комисије, одбора, центара) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе.

**СТАНДАРД 3.
СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА**

СТАНДАРД 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

На Факултету за примењени менаџмент, економију и финансије, Систем обезбеђења квалитета успостављен је тако што су утврђени субјекти обезбеђења квалитета, дефинисана њихова улога, задаци и надлежност, улога наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета као и поступци и стандарди за обезбеђење квалитета. Обезбеђење, праћење и развој квалитета на Факултету дужност је свих запослених и студената Факултета. Систем надлежности, одговорности, поступака, процеса, ресурса и провере којима се обезбеђује квалитет заснован је на документима и у потпуности је примењен.

Статутом Факултета и одговарајућим правилницима дефинисан је делокруг рада, састав, надлежности и одговорности, послови и задаци наставног и ненаставног особља, стручних органа и студената у раду ових тела у спровођењу активности и процеса и доношењу одлука за обезбеђење квалитета. Тако су Статутом Факултета дефинисане надлежности и рад Савета Факултета, као органа управљања, декана Факултета као органа пословођења, колегијума као стручног тела и наставних, односно ненаставних организационих јединица.

Савет Факултета - орган управљања Факултета, као субјект обезбеђења квалитета:

- доноси Стратегију обезбеђења квалитета,
- доноси основне задатке и циљеве, оцењује квалитет управљања Факултетом.

Остали послови Савета у вези са обезбеђењем квалитета, дефинисани су Статутом Факултета.

Декан је као орган пословођења Факултета значајан субјект обезбеђења квалитета. На основу Правилника има следеће улоге:

- доноси Изјаву о квалитету,
- учествује у изради предлога стратегије обезбеђења квалитета,
- именује лице (или лица) за реализацију нацрта стандарда за обезбеђење квалитета и поступака за обезбеђивање квалитета,

– систематски прати и оцењује организацију и управљање Факултетом у области квалитета.

Наставници и сарадници имају непосредну и посредну улогу у обезбеђивању квалитета.

У обезбеђивању квалитета имају следеће непосредне улоге:

- научну, стручну и педагошку улогу која проистиче из образовне делатности,
- улогу промотера културе у обезбеђивању квалитета,
- улогу креатора при дефинисању садржаја предмета које предају,
- улогу реализатора наставног процеса током извођења активне наставе,
- улогу оцењивача у оцењивању студената у току семестра и на испиту,
- улогу истраживача,
- улогу консултанта у реализацији наставног процеса и
- улогу ментора при реализацији завршних радова.

Посредно, у оквиру органа Факултета, наставници имају улогу субјекта обезбеђивања квалитета у следећим случајевима:

- у оквиру органа управљања Факултета – Савета, где су наставници и сарадници заступљени заједно са ненаставним особљем;
- у оквиру стручног органа Факултета – Наставно научног већа у чијем су саставу;
- у оквиру Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање у чијем су саставу наставници и сарадници.

Посебна пажња у Статуту Факултета посвећена је раду Наставно-научног већа које представља највиши стручни орган Факултета, а кога сачињавају наставници и сарадници Факултета. Седнице Наставно-научног већа Факултета одржавају се по потреби, са јасно дефинисаним дневним редом, и са најавом од најмање три радна дана унапред. Присуство седницама Наставно-научног већа је обавезно за наставно особље, представнике ненаставног особља и представнике студената.

Наставно-научно веће као субјект обезбеђења квалитета, има следеће улоге:

- прати, обезбеђује, унапређује и развија квалитет студијских програма, наставе и услова рада,
- образује Комисију за квалитет и Комисију за самовредновање,
- разматра извештаје Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање,

- разматра предлоге Студентског парламента који се односе на подизање квалитета образовног процеса, као и приговоре на организацију и начин извођења наставе, и о њима се изјашњава,
- предузима корективне мере за побољшање квалитета, на основу извештаја Комисије за квалитет,
- сарађује са субјектима изван Факултета у обезбеђењу квалитета (послодавци, представници Националне службе за запошљавање и друге организације),
- доноси стандарде и поступке за обезбеђење квалитета на предлог Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање,
- извршава друге послове и задатке у обезбеђивању квалитета.

Ненаставне јединице организоване су кроз стручне службе за правне, финансијско-рачуноводствене, послове везане за студентска питања, библиотеку, пословно техничку и информатичку подршку. Декан Факултета непосредно је одговоран за функционисање ових служби, што остварује одржавањем свакодневних састанака, анализирањем евентуалних проблема и договорима о функционисању служби.

Статутом Факултета јасно је дефинисан и подстакнут рад Студентског парламента, посредством којег студенти остварују и штите своја права и интересе на Факултету. Учешће студената на седницама Наставно-научног већа је предвиђено, па се тим поводом упућују позиви за учешће. У зависности од њихових тренутних обавеза (испитни рокови, распуст и сл.), дешава се да се студенти не одазову овим састанцима, али им се достављају донесене одлуке, у форми која је прилагођена тематици.

Студенти и бивши студенти су активни субјекти обезбеђења квалитета. Непосредно су заступљени и као индивидуални субјекти обезбеђења квалитета и посредно – кроз чланство у оквиру органа Факултета задужених за обезбеђење квалитета, где партиципирају у доношењу одлука које се тичу обезбеђивања квалитета.

Индивидуално, сви студенти су непосредно укључени у процесима оцењивања. Студенти имају активну улогу учешћем у настави, извршавању предиспитних обавеза, као и припреми и полагању испита, чиме стичу статус субјекта у квалитету и оцењивању њиховог рада.

Бивши студенти путем повратних информација о својим компетенцијама код послодаваца, учествују у самовредновању, односно обезбеђењу квалитета као активни субјекти.

Студенти су активни субјекти оцењивања у следећим случајевима:

- приликом самовредновања и оцењивања квалитета свих области које су обухваћене самовредновањем и
- приликом избора у звања наставника при оцењивању резултата педагошког рада наставника.

Посредно, у оквиру органа Факултета, студенти имају улогу субјекта обезбеђења квалитета у следећим случајевима:

- приликом прибављања мишљења студената о ефективном оптерећењу у савлађивању програмских садржаја у поступку увођења и примене ЕСПБ бодова,
- у оквиру Наставно-научног већа, где су студенти заступљени и учествују у раду и одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова,
- у оквиру Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање, где су студенти заступљени са својим представницима.

У циљу обезбеђивања учешћа студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда, поступака и културе обезбеђивања квалитета на Факултету, предузимају се и посебне мере као што су:

- информисање студената о њиховим обавезама и улогама у обезбеђивању квалитета на Факултету;
- едуковање студената чланова органа Факултета (Наставно-научног већа, Комисије за квалитет, Комисије за самовредновање) у вези са системом обезбеђивања квалитета на Факултету, а након сваког избора студената у органе Факултета.

Стратегија обезбеђења квалитета подразумева документованост, промоције, спровођење и унапређење квалитета, што је организовано кроз транспарентност рада Факултета, објављивањем свих релевантних обавештења на електронској огласној табли, а посебно на сајту Факултета, на којем постоји могућност увида у све информације. На електронској огласној табли која се налази у наставним просторијама, истакнуте су све битне

информације, почев од распореда наставе, до обавештења о изменама распореда, време уписа године, термини полагања испита, обавештења везана за научне скупове и стручна предавања која се организују на Факултету, као и обавештења студената о активностима Студентског парламента. Сва обавештења истовремено се ажурирају на сајту Факултета, на којем постоји могућност логовања од стране студената и запослених ради добијања додатних обавештења.

Предвиђене Статутом, формиране су сталне комисије Факултета: Комисија за статутарна питања, Комисија за квалитет, Комисија за самовредновање, Комисија за мастер и докторске академске студије, Дисциплинска комисија, Комисија за људске ресурсе, које у начелу имају обавезу праћења и анализирања квалитета у свим областима деловања. Њихово оснивање и деловање су потврда жеље и обавезе сталног праћења квалитета у смислу обезбеђивања нормалних услова за остваривање основне делатности Факултета. Свака од наведених комисија има свој делокруг рада дефинисан одговарајућим општим актом Факултета.

Факултет формира Комисију за квалитет из редова наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Комисија је стално стручно тело Већа. Комисија је самостална у раду. Има седам чланова. Три члана су наставници, један је представник асистената, један сарадника, један ненаставног особља и један је представник студената.

Комисија за квалитет као субјект обезбеђивања квалитета, има следеће улоге у обезбеђивању квалитета:

- сачињава и предлаже одговарајућим органима Факултета текстове докумената у вези са обезбеђењем квалитета;
- доноси Правилник о самовредновању и унапређењу квалитета;
- разматра резултате обављених евалуационих анкета;
- сугерише мере за подизање квалитета осталим субјектима обезбеђивања квалитета;
- подноси Извештај о раду и спровођењу стратегије Савету факултета.

Самовредновање спроводи Комисија за самовредновање, која је састављена од продекана за наставу, представника наставног и ненаставног особља и представника студената. Комисија за самовредновање ради у складу са Правилником о самовредновању, који је донесен и усвојен од стране органа управљања.

Комисија за самовредновање обавља следеће послове:

- предлаже евентуалне корекције у обрасцу (упитник) за анкетања студената;
- предлаже динамику анкетања студената;
- обрађује резултате спроведене анкете;
- саставља Извештај о спроведеном поступку анкетања студената;
- предлаже додатне облике и инструменте самовредновања студијских програма и услова рада на Факултету.

Правилником о самовредновању квалитета јасно су дефинисани начин и поступци самовредновања у циљу праћења, обезбеђивања, унапређивања и развоја квалитета студијских програма, наставе и услова рада. Такође, дефинисан је систем критеријума и инструмената самовредновања заснован на Стандардима за самовредновање и Стратегији обезбеђења квалитета, са посебним нагласком учешћа студената у поступку самовредновања, наставног и ненаставног особља, дипломираних студената и послодаваца свршених студената.

Основни начини вредновања студијских програма и наставног рада, дефинисани овим правилником су:

- анализа документованости и јавности студијских програма – која се спроводи сваког семестра утврђивањем усклађености података о наставним програмима и предметима од стране наставног особља, а на иницијативу Комисије за самовредновање;
- анализа записа о наставном раду – коју евидентирају сви учесници у наставном процесу пријављивањем на систем за евидентирање присуства студената на настави, на основу распореда часова, а које у случају неких неправилности продекан за наставу, након анализе, доставља декану, који доноси одговарајуће мере;
- студентско вредновање – вредновање од стране активних студената и студената који су завршили студије путем анкета које спроводи Комисија за самовредновање у тачно утврђеним роковима које је усвојило Наставно-научно веће у циљу праћења и правременог деловања у случају одступања од утврђених нивоа квалитета;
- вредновање од стране државних и привредних субјеката за рад у органима државне управе и привреде кроз облике практичног оспособљавања, чиме се добија неопходна

релација са привредним субјектима који оцењују ниво знања и вештина студената, који се практично оспособљавају;

- вредновање од стране послодаваца, као корисника услуга студената који су завршили студије подразумева успостављање корисне комуникације која би омогућила увид у потребе државе и привреде за стручним оспособљавањем кадра;

- самовредновање запослених у циљу сталног побољшања односа запослених према Факултету и међусобно, чиме процес рада на Факултету добија на квалитету и ефикасности.

Спровођење анкета и утврђивање чињеничног стања су основни кораци у прикупљању података за дефинисање нивоа квалитета, односно за каснију анализу и предузимање конкретних мера. Постојање [Комисије за квалитет](#) (Прилог 3.1), која о својим корацима редовно обавештава све запослене кроз седнице Наставно-научног већа, и на тај начин потврђује озбиљност утврђивања тренутне ситуације. Анкете које се спроводе у оквиру школске године су равномерно распоређене, а начин и услови спровођења су дефинисани протоколима, донесеним за сваку анкету посебно, и утврђени планом реализације, коју је усвојило Наставно-научно веће.

У оквиру анкетања постоје следеће анкете:

- анкета нове генерације студената о претходном школовању и начину избора факултета и студијског програма спроводи се приликом уписа студената у прву годину студија;

- анкета студената о настави одређеног наставног предмета и раду наставника, асистената и сарадника у настави спроводи се у последњој седмици сваког семестра;

- анкета студената о раду Факултета (о раду службе за студентска питања, библиотеке, административног сектора, техничке службе одржавања, органа управљања) спроводи се у последњој седмици летњег семестра;

- анкета студената о условима рада (опремљеност учионица и покривеност студијских програма уџбеницима, практикумима, збиркама задатака и другим наставним публикацијама, квалитет и цене уџбеника) спроводи се у последњој седмици летњег семестра;

- анкета дипломираних студената о раду Факултета, студијским програмима, условима наставе, опреми, оспособљености за рад и даље напредовање спроводи се

приликом добијања уверења о завршеним студијама, а сумира се на крају текуће школске године;

- анкета о процени студијског програма на основу професионалних компетенција запослених бивших студената коју попуњавају послодавци, спроводи се током целе године, а сумира се на крају текуће школске године;

- анкета о вредновању рада Факултета, организационих јединица, стручних органа и органа управљања од стране запослених спроводи се у последњој седмици летњег семестра;

- анкета за мерење задовољства послом, радним условима и квалитетом управљања од стране запослених спроводи се у последњој седмици летњег семестра.

Комисија за обезбеђење квалитета је у интересу праћења и побољшања квалитета вршила стални надзор свих процеса рада у оквиру Факултета, доносећи закључке о реализацији појединих сегмената и предлажући мере у циљу ефикаснијег пословања:

- Извештаји наставника о реализованој настави су сачињени од стране сваког наставника, којима је утврђиван обим реализоване наставе, као и усклађеност са предвиђеним планом реализације. Комисија је на крају школске године сумирала резултате, на основу којих су предложене мере за побољшање наставе, у оквиру дефинисања минимално потребног броја поена које студенти остварују на предиспитним обавезама. Ове мере је Наставно-научно веће усвојило и имплементирало у рад.

- Анализа анкета спроведених у току школске године вршена је на седницама Наставно-научног већа, а сумирана је од стране Комисије за обезбеђење квалитета. На основу извршених анализа Комисија предлаже мере побољшања рада кроз дефинисање термина одржавања анкета, евидентирање просечне оцене наставника, на основу које се може вршити поређење и праћење, као и разматрање проблема слабе посећености наставе појединих предмета од стране студената, организовањем тематске трибине уз сарадњу са Студентским парламентом. Предложена мера која подразумева присуство наставника на предавањима других колега у циљу побољшања методике извођења наставе и размене искустава одобрена је од стране Већа, где је изванредан број наставника показао спремност да учествује у побољшању методике наставе, омогућавајући колегама да анализирају и примене њихов начин рада.

Спроведене анкете су анализирани по студијским програмима, након чега се дошло до следећих закључака:

- просечна оцена наставника по наставним предметима налази се у високом опсегу (4,90 од могуће оцене 5), што је показатељ сталног усавршавања наставника, као и усаглашености са предвиђеним планом реализације;
- уважен је предлог наставника за максимално прилагођавање свих студијских програма студентским потребама, у смислу реализације наставе кроз различите облике практичног ангажовања, анализу проблема кроз консултације и менторски рад у случају израде семинарских, завршних, приступних радова и докторских дисертација;
- уочен је проблем недовољне посећености наставе на свим студијским програмима, нарочито у време лоших атмосферских прилика, што представља изазов за предузимање правих корака у решавању овог проблема у наредном периоду;
- повремени проблеми са литературом се решавају на захтев наставника, који предлажу мере побољшања кроз куповину књига, односно издавање нових уџбеника.

Б) SWOT анализа стандарда 3

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Надлежност Комисије за самовредновање

Комисија за самовредновање, подразумева посебно тело чији је циљ праћење, обезбеђивање, развој и унапређење квалитета наставе и целокупног процеса рада на Факултету. Комисија за самовредновање ради у складу са Правилником о самовредновању, који је донесен и усвојен од стране органа управљања.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Чланови Комисије представљају све структурне делове Факултета што пружа могућност праћења квалитета у свим структурама, као и правовремено учешће потешкоћа или неправилности.	+++	Додатно ангажовање чланова Комисије, ван својих основних задатака представља одређени напор и често се манифестује неусаглашавањем термина окупљања.	+
Учешће ненаставног особља из редова информатичке подршке олакшава обраду података приликом спровођења анкета.	+++	Недовољна посећеност студената настави у недељама спровођења анкета резултат је неадекватне процене жељених параметара.	++
Правилник о самовредновању утврђује оквир деловања Комисије, на основу чега су јасно прецизирани кораци које је потребно реализовати током године.	+++	Немотивисаност студената да учествују у раду Комисије за самовредновање.	++
Представници студената, као чланови Комисије дају директан одговор на питања реализације појединих активности, што увелико олакшава рад.	+++	Недовољна укљученост свих субјеката у процесе евалуације и самовредновања.	++

МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Сталност рада Комисије доприноси константности повећања квалитета рада Факултета, чиме се стварају веће могућности за упис квалитетнијих кадрова.	+++	Због превеликог или неадекватног ангажовања чланови Комисије могу се мењати у неодговарајућим временским роковима, што би довело до непотребног губљења континуитета у раду.	+
Континуирана едукација по питањима обезбеђења квалитета у високом образовању.	++	Недовољно квалитетне повратне информације о запошљавању.	+++
Редовније анкетање послодаваца у циљу прикупљања информација о потребама на тржишту и измена/допуна студијских програма у складу са прикупљеним подацима.	++	Преклапање обавеза чланова Комисије са свакодневним обавезама у настави и истраживачком раду.	+

Надлежности Наставно-научног већа, као стручног органа у систему обезбеђења квалитета

Статутом Факултета дефинисане су надлежности и рад Наставно-научног већа као највишег стручног органа Факултета. Наставно-научно веће чине наставници и сарадници Факултета, који својство члана Наставно-научног већа стичу запослењем на Факултету и чији мандат траје док траје такво запослење.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
С обзиром да се већина одлука спроводи на основу мишљења Наставно-научног већа, мере и предлози за побољшање квалитета јасно се представљају директно заинтересованим актерима.	+++	Незаинтересованост појединих чланова Већа може знатно умањити квалитет рада.	++
Како су сви запослени одговорни у систему обезбеђења квалитета у свом делокругу рада, једноставна је процедура изношења предлога на седницама Наставно-научног већа за унапређење његовог рада.	++	Непостојање свих правилника дефинисаних Статутом могу понекад навести на погрешне одлуке приликом дефинисања појединих активности, што може Наставно-научно веће довести у ситуацију погрешне процене.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Активирање заинтересованих чланова Наставно-научног већа може допринети бољој и бржој процени предстојећих активности по питању развоја и повећања квалитета, нарочито у домену својих наставних предмета.	+	Повољна процена у оквиру претходних утврђивања нивоа квалитета може довести до стагнације појединих актера наставног процеса.	+
		Немогућност увођења нових метода у систему обезбеђења квалитета.	+

Надлежности студената у систему обезбеђења квалитета

Права, обавезе и одговорности студената дефинисане су Статутом Факултета. У систему обезбеђења квалитета подразумева се активно учешће студената у раду Комисије за

квалитет и Комисије за самовредновање, кроз рад Студентског парламента и кроз учешће у раду Наставно-научног већа, односно Савета Факултета.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Активним учешћем студената добија се релевантна слика квалитета наставног процеса.	+++	Незаинтересованост студената може бити велика препрека, како у реализацији наставе, тако и у добијању конкретних и релевантних података о нивоу квалитета.	+
На основу исказаних ставова студената по питању наставних предмета, наставника, или других служби Факултета, јасно се могу предузети кораци ради побољшања рада.	++	Реализација колоквијума током недеље предвиђене за анкетање директно умањује број студената који се појављује на предавањима, а самим тим и на анкетама.	++
		Поједини наставници имају негативну репутацију међу ранијим генерацијама студената, која неоправдано може бити пренесена на активне студенте, чиме се може изгубити јасна слика стварног стања.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
На основу реалне студентске процене јасно се могу дефинисати мере које треба предузети у циљу повећања квалитета.	++	Мали број студената приликом анкетања може навести на погрешне процене, или неискористивост података.	+
Добра сарадња са дипломираним и већ запосленим студентима може имати јако повољан утицај на редефинисање наставних планова.	++	Негативни лични ставови појединих студената, изазвани лошом комуникацијом са особљем Факултета могу знатно утицати на умањење квалитета кроз негативну рекламу, саботирање активности и сл.	+

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Сагласно одређењу дефинисаном у Стратегији обезбеђења квалитета и усвојеним актима, да би се примена овог стандарда даље развијала, потребно је следеће:

- У циљу остваривања што бољих услова за функционисање успостављеног система квалитета, потребно је да се предвиђене мере и процедуре за обезбеђивање квалитета доследно примењују, да се систематски прати и контролише њихова примена и оцењује успешност њиховог спровођења, као и да се прате ефекти корективних и превентивних мера.
- Анализа и усклађивање надлежности и активности органа за обезбеђење квалитета са другим телима.
- Усклађивање аката органа и тела за обезбеђење квалитета са Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета.

4. Контрола примене усвојених процедура за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета.
5. Ефикасно и ефективно спровођење дефинисаних корективних и других мера за унапређење квалитета.
6. Стална едукација запослених о учешћу у процесу обезбеђења квалитета, као и едукација студената о нужности њиховог учешћа у процесу обезбеђивања и унапређивања квалитета.
7. Спроводити радионице за студенте у циљу што бољег разумевања процеса оцене и унапређивања квалитета рада Факултета.
8. Мотивација студената за укључивање у систем обезбеђења квалитета.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 3

Прилог 3.1. Формално успостављено тело (комисија, одбор, центар) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи (извод из Статута) и опис рада (до 100 речи).

Прилог 3.2. Списак свих анкета.

Прилог 3.3. Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера.

СТАНДАРД 4.
КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет је акредитовао седам студијских програма на Основним академским студијама, седам студијских програма на Мастер академским студијама и један студијски програм на докторским академским студијама.

Акредитовани студијски програми на **Основним академским студијама**:

- **ОАС Оперативни примењени менаџмент**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-02315/2014-04 од 06. 02. 2015. године за упис 54 студента.¹
- **ОАС Оперативни примењени менаџмент**, акредитован је уверењем Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању бр. 612-00-00100/24/2018-03 од 20. 07. 2020. године за упис 100 студента.
- **ОАС Примењена економија и финансије**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-02716/2013-04 од 20. 06. 2014. године за упис 50 студената.²
- **ОАС Примењена економија и финансије**, акредитован је уверењем Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању бр. 612-00-00100/20/2018-03 од 20. 07. 2020. године за упис 100 студента.
- **ОАС4 Примењене информационе технологије**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-01150/2014-04 од 08. 05. 2015. године за 60 студената.

¹ СП укинут од школске 2020/2021. године.

² СП укинут од школске 2020/2021. године.

- **ОАС Оперативни примењени менаџмент - студије на даљину**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-01077/2014-04 од 08. 05. 2015. године за упис 25 студената.³

- **ОАС Примењена економија и финансије - студије на даљину**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-01077/2014-04 од 08. 05. 2015. године за 15 студената.⁴

Акредитовани студијски програми **Мајстер академских студија:**

- **МАС Планско процесни менаџмент**, акредитован је уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-02315/2014-04 од 06. 02. 2015. године за упис 54 студента.⁵

- **МАС Планско процесни менаџмент**, акредитован је уверењем Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању бр. 612-00-00100/26/2018-03 од 20. 07. 2020. године за упис 100 студента.

- **МАС Примењена економија и финансије** акредитован је Уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-02716/2013-04 од 20. 06. 2014. године за упис 50 студената.⁶

- **МАС Примењена економија и финансије** акредитован је Уверењем Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању бр. 612-00-00100/22/2018-03 од 20. 07. 2020. године за упис 100 студента.

- **МАС Планско процесни менаџмент - студије на даљину**, акредитован је Уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-01077/2014-04 од 08. 05. 2015. године за седам студената.⁷

---

³ СП укинут од школске 2021/2022. године.

⁴ СП укинут од школске 2021/2022. године.

⁵ СП укинут од школске 2020/2021. године.

⁶ СП укинут од школске 2020/2021. године.

⁷ СП укинут од школске 2021/2022. године.

- **МАС Примењена економија и финансије - студије на даљину**, акредитован је Уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-01077/2014-04 од 08. 05. 2015. године за 15 студената.⁸

- **МАС1 Информационе технологије** акредитован је Уверењем Комисије за акредитацију и проверу квалитета бр. 612-00-00688/2016-06 од 24. 03. 2017. године за 32 студента

Акредитовани студијски програм **Докторских академских студија:**

Студијски програм: Интегрално развојни менаџмент, акредитован је од стране Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (Уверење о акредитацији бр. 612-00-00339/12/2018-03) од 20. 07. 2020., 8 студената, у прву годину.

Студијски програми су савремени, прате најновије промене у областима које се изучавају, а садржаји наставних предмета стално се допуњују и усклађују са достигнућима науке у изучаваним научним областима. Наставу на Факултету реализују угледни професори са експертским знањима из теорије и праксе, и изграђеним методичко-дидактичким способностима наставника, а студент је основни субјект наставног процеса у којем се интерактивно и менторски контролишу његове наставне активности и стимулативно оцењује допринос наставном процесу.

Поред сопственог искуства у наставнообразовном процесу, Факултет користи и достигнућа других високошколских установа, као и научних прилога стручњака. Факултет је успоставио сарадњу са низом сродних високошколских установа и привредних субјеката у земљи и иностранству.

Посебно је интензивирана сарадња са „бизнис базом” наше привреде, чији је основни циљ да Факултет као препознатљива академска „научна база” са својим специфичним студијским програмима испрати потребе привредног система и на тај начин обезбеди квалитетну подршку са стручним потенцијалом.

Механизми праћења квалитета студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално

---

⁸ СП укинут од школске 2021/2022. године.

прикупљање информација о квалитету студијских програма од стране студената, наставника, сарадника и послодаваца.

Праћење реализације Плана извођења наставе дефинисано је **Поступком планирања и реализације наставе на студијама првог, другог и трећег степена** (https://mef.edu.rs/documents/akreditacija/postupak_planiranja_i_realizacije_nastave.pdf). Овај документ дефинише ток процеса планирања и реализације наставе на Факултету. Њиме се дефинишу одговорности и овлашћења извршилаца свих активности, почевши од планирања наставе на Факултету, преко реализације наставе, до евалуације и извештавања о одржаној настави. Поступком планирања и реализације наставе дефинисана је документација за студијске програме и за наставнике (електронско евидентирање присуства студената предавањима и вежбама, евиденција оцена на колоквијумима и испитима, програм наставе који садржи распоред наставних јединица по недељама, циљеве и исходе наставе, податке о наставнику, литератури и начину оцењивања).

У оквиру сваког семестра спроводе се студентске анкете у којима студенти вреднују педагошки рад наставника и сарадника и дају оцене о наставним предметима (обимност садржаја, број часова, покривеност литературом, итд.), као и наставницима тих предмета (наступ, залагање, начин комуникације, разумљивост излагања, итд.). Након спроведене анкете, анализирају се резултати на деканском колегијуму, а верификују на седници Наставно-научног већа. Наставно-научно веће усваја Извештај о студентском вредновању педагошког рада наставника и План мера које је неопходно спровести у циљу даљег унапређивања наставног процеса.

Питања у анкети прецизно дефинишу све потенцијалне проблеме који би се могли идентификовати, али и омогућавају студентима да отворено и јасно изразе своје ставове о свим елементима који се односе на квалитет студијског програма. Ови показатељи из анкета, који су даље коришћени за анализу квалитета наставног процеса, наставника и сарадника, основни су предуслови за унапређење наставног процеса и евалуацију програма.

Од мера евалуације предузимане су следеће активности:

- ангажовање наставника и сарадника на писању уџбеника, скрипата и практикума за реализацију наставе;
- набавка стручне литературе за потребе реализације наставе, како би литература у Библиотеци Факултета била доступнија студентима;
- ангажовање наставника и сарадника на приређивању хрестоматија о програмским садржајима предмета;

- подршка наставницима на допунском ангажовању око додатног рада са студентима у циљу стручне промоције њихових резултата рада на стручно-научним скуповима;
- усклађивање семинарских вежби, дебата и других облика практичне наставе са савременим кретањима и тенденцијама у областима менаџмента и бизниса, економске науке и информационих технологија.

Заступљеност адекватних садржаја у студијском програму одређују и прате одговарајуће катедре. Одговорна особа за стално усклађивање садржаја програма (општих, стручних и апликативних) је продекан за наставу.

Евидентирање присуства студената настави обавља се електронски. Евидентирање времена почетка, трајања и завршетка часа, назива наставне јединице, као и присуства студената на предавањима и вежбама, обавља се применом информационог система за праћење наставе.

На седницама Наставно-научног већа редовно и периодично се процењују програми, активности и резултати у свим фазама реализације наставног процеса.

Исходи образовања

Исходи учења студијских програма Основних академских студија су следећи:

Ознака исхода	Исходи учења
И1	Поседовање теоријског знања из референтне области.
И2	Способност коришћења стручне литературе и других извора информација.
И3	Способност самосталног реализовања задатака и доношење оптималних одлука.
И4	Стицање знања и вештина потребних за тимски рад.
И5	Способност за наставак студирања и образовања током целог живота.
И6	Способност примене стечених знања и вештина за успешно решавање сложених проблема у професионалном раду.
И7	Способност ефикасносног праћења и усвајања новина у струци.
И8	Способност презентовања и преношења усвојених знања, сопствених идеја, закључака јавности.

Исходи учења студијских програма Мастер академских студија су следећи:

Ознака исхода	Исходи учења
И1	Поседовање теоријског знања из референтне области.
И2	Способност коришћења стручне литературе и других извора информација.

И3	Способност самосталног реализовања задатака и доношење оптималних одлука.
И4	Стицање знања и вештина потребних за тимски рад.
И5	Способност за наставак студирања и образовања током целог живота.
И6	Способности решавања проблема у новом или непознатом окружењу у ширем (интердисциплинарном) контексту повезаном са подручјем студирања.
И7	Способност ефикасносног праћења и усвајања новина у струци.
И8	Способност презентовања и преношења усвојених знања, сопствених идеја, закључака јавности.
И9	Самостално развијање и примена идеје у истраживачком контексту.

Исходи учења студијског програма Интегрални развојни менаџмент су следећи:

Ознака исхода	Исходи учења
И1	Систематско разумевање подручја студија и овладавање вештинама и методама истраживања релевантним за то подручје.
И2	Способност осмишљавања, спровођења и примене истраживачког рада употребом научних метода.
И3	Публиковање научноистраживачких резултата студената у релевантним националним и међународним научним часописима.
И4	Оспособљавање студената за критичку анализу, евалуацију и формулацију нових и сложених идеја.
И5	Оспособљавање студената да о питањима из области менаџмента расправљају са својим колегама, научном заједницом и представницима шире друштвене заједнице.
И6	Способности решавања проблема у новом или непознатом окружењу у ширем (интердисциплинарном) контексту повезаном са подручјем студирања.
И7	Способност ефикасносног праћења и усвајања новина у струци.
И8	Способност презентовања и преношења усвојених знања, сопствених идеја, закључака јавности.
И9	Самостално развијање и примена идеје у истраживачком контексту.

Сваки исход се мора квантификовати у распону од 0 до 3 при чему:

- 0 - не подразумева тај исход;
- 1 - исход заступљен у незнатној мери;
- 2 - исход делимично заступљен;
- 3 - исход потпуно заступљен

Обезбеђење исхода учења

Факултет је приликом креирања студијског програма за Основне академске студије ускладио програм извођења наставе са програмима неколико иностраних, акредитованих институција.

Усаглашени су структура и обим наставних садржаја, док се у савладавању наставе користи референтна литература. Примерено се обрађују и студије случаја.

Следи списак акредитованих иностраних програма са којима је студијски програм Основних академских студија усклађен, са припадајућим веб-сајтовима:

Оперативно примењени менаџмент	
Назив институције	веб-сајт
University of Limerick, Limerick, Ireland	https://www.ul.ie/courses/bachelor-business-studies
University of Zaragoza, Faculty of Economics and Business, Zaragoza, Spain	https://estudios.unizar.es/estudio/asignaturas?cursoFilter=&periodoFilter=&caracterFilter=&idiomaFilter=&anyo_academico=2019&estudio_id=20190131&centro_id=109&plan_id_nk=448&sort=curso
Humber College, Toronto, Canada	https://business.humber.ca/programs/management-studies.html
Universidad Europea del Atlántico (UNEATLANTICO) , Facultad de Ciencias Sociales y Humanidades, Santander, Spain	https://www.uneatlantico.es/en/faculty-of-social-sciences-and-humanities/degree-in-business-administration-and-management
Vilnius Gediminas Technical University, Faculty of Business Management, Vilnius, Lithuania	https://medeine.vgtu.lt/programos/programa.jsp?fak=11&prog=235&sid=F&rus=U&klb=en
Bilken University, Faculty of Business Administration, Ankara, Turkey	http://fba.bilkent.edu.tr/programs/undergraduate/ug-curriculum/
Bay Atlantic University, Washington D.C., USA	https://bau.edu/program/ba-in-business-administration/
SMC university (раније: Swiss Business School), Zug, Switzerland	https://www.smcuniversity.com/programs-and-services/higher-education-programs/bachelors/bachelor-in-business-administration/#
Примењена економија и финансије	
Назив институције	веб-сајт
Загребачка школа економије и менаџмента, Загреб, Хрватска	https://www.zsem.hr/studijski-%20programi/preddiplomski/studij-%20ekonomije-i-managementa/%20program/
University of Management and Economics, Vilnius, Lithuania	https://www.study.eu/university/ism-university-of-management-and-economics
University of New York in Prague, Czech Republic	https://www.unyp.cz/academic-programs/bachelors-programs/bachelor-business-administration
Universidad de León, Campus de Ponferrada, Ponferrada (León), Spain	https://www.unileon.es/estudiantes/estudiantes-grado/oferta-de-estudios/planes?titula=0509
Athens University of Economics and Business, School of Economics Sciences, Athens, Greece	https://www.dept.aueb.gr/en/econ_courses
Universidade da Coruña, Coruña, Spain	https://estudios.udc.es/en/study/detail/611G01V01
Yaşar University Selçuk, Yaşar Campus, Turkey	https://obs.yasar.edu.tr/oibs/bologna/dersler_ext.aspx?lang=en&infopage=YASARBOLOGNA&curProgID=401147

Оперативно примењени менаџмент	
Назив институције	веб-сајт
Bloomsburg University, Bloomsburg, USA	https://bloomu.edu/economics , https://intranet.bloomu.edu/economics-courses
Примењене информационе технологије	
Назив институције	веб-сајт
School of Computer ScienceThe University of Manchester	http://www.cs.manchester.ac.uk/study/undergraduate/courses/computer-systems-engineering/?code=10254&pg=options
Univerisytii of LeedsComputing for Business	http://webprod1.leeds.ac.uk/catalogue/dynprogrammes.asp?Y=201112&P=BS-CT%2FBUS
Carnegie Mellon Univerisytii	http://www.csd.cmu.edu/academics/undergraduate/overview#bcsaexplore

Следи списак акредитованих иностраних програма са којима је усклађен програм Мастер академских студија, са припадајућим веб-сајтовима:

Планско процесни менаџмент	
Назив институције	веб-сајт
University of Bologna Business School, Italy	https://www.bbs.unibo.eu/master-fulltime/master-in-management-3/#struttura
Trinity College Dublin, the University of Dublin, Ireland	https://www.tcd.ie/business/msc/management/timetable-modules.php
Blackburn College, USA	http://blackburn.edu/
LUISS Business School, Roma, Italy	https://businessschool.luiss.it/gruo/curriculum/
Mid Atlantic Business School, Canary Islands, Spain	https://www.midatlanticbs.com/en/inernationalmanagementmaster/
EADA, Barcelona, España	http://www.eada.edu
The Hague University of Applied Sciences, the Hague, Netherlands	https://www.thehagueuniversity.com/programmes/masters/master-of-financial-management-and-control-full-time/during-the-programme
The University of Manchester, Alliance Manchester Business School, Manchester, UK	https://www.alliancembs.manchester.ac.uk/study/masters/msc-management/course-details/#course-profile
Fontys University of Applied Sciences, Venlo, Netherland	https://fontys.edu/Bachelors-masters/Masters/Master-of-Science-in-Business-Management/Programme.htm
University of Plymouth, Plymouth Business School, Plymouth, UK	https://www.plymouth.ac.uk/courses/postgraduate/msc-business-and-management
Примењена економија и финансије	
Назив институције	веб-сајт
Universidad de León, Campus de Ponferrada, Ponferrada (León), Spain	https://www.unileon.es/estudiantes/oferta-academica/masters/mu-investigacion-economia-empresa/plan-estudios
Faculty of Economics and Business Administration, Berlin	http://www.hu-berlin.de/institutions/faculties-and-departments/economics-business-administration
University of the west in Timisoara, Faculty of economics and business administration, Romania	http://www.fea.uvt.ro

Планско процесни менаџмент	
Universidade da Coruña, Coruña, Spain	https://estudios.udc.es/en/study/detail/4532V01#plan-structure
University of Ljubljana, Faculty of economics	http://www.ef.uni-lj.si
Özyeğin University, Istanbul, Turkey,	https://www.ozyegin.edu.tr/en/mba/academic-program/courses
University of Bath, Bath, United Kingdom	https://www.bath.ac.uk/courses/postgraduate-2020/taught-postgraduate-courses/msc-economics-and-finance-full-time/#course-structure
University of Oxford, Oxford, United Kingdom,	https://www.sbs.ox.ac.uk/programmes/msc-financial-economics/core-modules-and-electives
University of Bristol, Bristol, United Kingdom,	https://www.bris.ac.uk/unit-programme-catalogue/RouteStructure.jsa?byCohort=N&ayrCode=20%2F21&programmeCode=9ECON005T
Erasmus University Rotterdam, Rotterdam, Netherlands,	https://www.eur.nl/en/master/financial-economics/study-programme
SMC university (раније: Swiss Business School), Zug, Switzerland,	https://www.smcuniversity.com/programs-and-services/higher-education-programs/masters/msc-in-finance/
Информационе технологије	
Назив институције	веб-сајт
University of Sussex, Brighton	http://www.sussex.ac.uk/study/masters/2017/engineering-and-informatics/information-technology-with-business-and-management-msc
Swansea University, Wales	http://www.swansea.ac.uk/postgraduate/taught/science/msc-computer-science/
Trinity Business School, Dublin	https://www.tcd.ie/business/masters/
London School of Business & Finance	http://www.lsbfi.org.uk/programmes/postgraduate/marketing/ma/digital-marketing-social-media

Следи списак акредитованих иностраних програма са којим је студијски програм Докторских академских студија усклађен, са припадајућим веб-сајтовима:

Интегрално развојни менаџмент	
Назив институције	веб-сајт
Business Economics and Management	https://fba.vse.cz/admissions/doctoral-study-programs/contents-of-study/ https://fba.vse.cz/students/doctoral-study-programmes/business-economics-and-management/

Начин усклађивања наставних метода, исхода учења и критеријума

Наставни процес одвија се према усвојеном Плану и програму. За изборне предмете студенти се опредељују на почетку школске године. Пре него што донесу одлуку о избору понуђених предмета, студентима се омогућава да се на презентацијама предмета у разговору са наставником упознају са планираним исходом учења, методом наставе и критеријумима оцењивања, односно да добију сва обавештења потребна за добру оријентацију у погледу знања која се од њих траже на испиту.

Теоријска настава се изводи кроз предавања и интерактиван рад са студентима. Факултет располаже довољним бројем наставника и сарадника за квалитетно обављање наставе. Наставници су обавезни да евидентирају присуство студената и њихово интересовање током предавања. На часовима појединих предмета по потреби се организују и предавања по позиву. Предавачи се у том случају бирају из редова иностраних и домаћих стручњака, угледних професора и признатих експерата из научних области менаџмент и бизнис, економске науке и информационе технологије.

Праћење резултата наставног процеса, између осталог, спроводи се анкетом која својим питањима покрива предмете који се слушају у току текућег семестра. Резултати анкете се анализирају на седницама Наставно-научног већа.

На основу резултата анкета дошло се до закључка да су планирани исходи учења, у највећој мери испуњени.

Студенти су дали релативно високе оцене (просечна оцена 4.97) за сваку од ставки у којој су оцењивали усклађеност планираног и реализованог плана.

Оцена о начину рада, наставним методама и усклађености и доступности литературе је такође показала врло добре резултате, али и указала на то да неке тематске целине појединих предмета треба обрадити на други начин.

Поред ових активности, одржан је већи број састанака и разговора са студентима који су у новој школској години уписали студије. На основу свих до сада прибављених информација дошло се до јединственог става да је потребно извршити извесну корекцију програмских садржаја неких предмета и на тај начин повећати квалитет студијског програма.

Табела мапирања предмета

Мапирање предмета на основним академским студијама – Оперативно примењени менаџмент

Предмет	Исход предмета							
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8
Основи менаџмента	3	3	3	3	3	2	3	3
Основе економије	3	3	3	3	3	2	3	3
Микроекономија	3	3	1	3	3	2	2	3
Енглески језик I	3	3	1	2	3	3	3	3
Економика предузећа	3	3	3	3	3	2	3	3
Комуникационе вештине за менаџере	3	3	2	3	3	3	3	3
Квантитативне методе	3	3	3	3	3	3	3	3
Информациони системи	3	3	3	3	3	3	3	3
Италијански језик I	3	3	1	2	3	3	3	3
Рачуноводство	3	3	3	2	3	3	3	2
Менаџмент у агробизнису	3	3	2	3	2	3	3	3
Пословно право	3	3	3	2	3	3	3	2
Енглески језик II	3	3	1	2	3	3	3	3
Електронско пословање	3	3	3	2	2	3	3	2
Маркетинг	3	3	3	3	3	3	3	3
Пословне финансије	3	3	3	3	3	2	3	3
Организационо понашање	3	3	3	3	3	3	3	3
Италијански језик II	3	3	1	2	3	3	3	3
Менаџмент квалитета	3	3	3	3	3	3	3	3
Теорија одлучивања	3	3	3	3	3	3	3	3
Управљање пројектима	3	3	3	3	3	3	3	3
Бренд менаџмент	3	3	3	3	3	3	3	3

Мапирање предмета на основним академским студијама – Примењена економија и финансије

Предмет	Исход предмета							
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8
Основи економије	3	3	3	3	3	2	3	3
Основи статистике	2	3	3	2	3	3	2	3
Микроекономија	3	3	1	3	3	2	2	3
Енглески језик I	3	3	1	2	3	3	3	3
Рачуноводство	3	3	3	2	3	3	3	2
Економика предузећа	3	3	3	3	3	2	3	3

Предмет	Исход предмета							
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8
Пословно право	3	3	3	2	3	3	3	2
Италијански језик I	3	3	1	2	3	3	3	3
Теорија и политика цена	3	3	3	3	2	3	3	3
Квантитативне методе	3	3	3	3	3	3	3	3
Организационо понашање и корпоративна безбедност	3	3	3	3	3	3	3	3
Национална економија	3	3	3	3	2	2	3	3
Пословне финансије	3	3	3	3	3	2	3	3
Енглески језик II	3	3	1	2	3	3	3	3
Информациони системи	3	3	3	3	3	3	3	3
Италијански језик II	3	3	1	2	3	3	3	3
Економија агробизниса	3	3	2	3	2	3	3	3
Пословна етика	3	3	3	3	3	3	2	3
Међународна економија	3	3	2	2	3	3	3	3

Мапирање предмета на основним академским студијама – Примењене информационе технологије

Предмет	Исход предмета							
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8
Основе информационих технологија	3	3	3	3	3	3	3	3
Математика за информатичаре 1	3	3	3	2	3	3	3	2
Основи програмирања	3	3	3	3	3	3	3	3
Енглески језик I	3	3	1	2	3	3	3	3
Теорија система	3	3	3	3	3	3	3	3
Информациони системи	3	3	2	3	3	3	3	3
Енглески језик II	3	3	1	2	3	3	3	3
Математика за информатичаре 2	3	3	3	2	3	3	3	2
Основи статистике	3	3	1	2	3	3	3	3
Квантитативне методе	3	3	3	2	3	3	3	2
Архитектура рачунара	3	3	3	2	3	3	3	3
Програмирање	3	3	3	3	3	3	3	3
Оперативни системи	3	3	3	3	3	3	3	3

Предмет	Исход предмета							
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8
Основи економије	3	3	3	2	2	3	3	2
Рачунарске мреже и комуникације	3	3	3	3	2	3	3	3
Практикум примењеног програмирања 1	3	3	3	3	3	3	3	3
Базе података	3	3	3	3	3	3	2	3
Пројектовање информационих система	3	3	3	3	3	3	3	3
Објектно оријентисано програмирање 1	3	3	3	3	3	3	3	3
Електронско пословање	3	3	3	2	2	3	3	2
Мултимедијални системи	2	3	2	3	3	2	3	3
Веб системи	2	3	2	3	3	2	3	3
Објектно оријентисано програмирање 2	3	3	3	3	3	3	3	3
Софтверско инжењерство	3	3	3	3	3	3	3	3
Рачунарска графика	2	3	2	3	3	2	3	3
Практикум примењеног програмирања 2	3	3	3	3	3	3	3	3
Менаџмент квалитета	3	3	3	3	3	3	3	3

Мапирање предмета на мастер академским студијама - Планско процесни менаџмент

Предмет	Исход предмета								
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9
Фискална економија	3	3	2	2	3	3	3	3	3
Кадровско управљање и вођење	3	3	3	3	3	2	3	3	2
Менаџмент малог бизниса	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Теорија модерног менаџмента	3	3	3	2	3	3	3	3	3
Метод менаџерског одлучивања	3	3	3	2	3	3	2	3	3
Метод и организација научноистраживачког рада	3	3	2	3	3	2	3	3	3

Мапирање предмета на мастер академским студијама – Примењена економија и финансије

Предмет	Исход предмета								
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9
Фискална економија	3	3	2	2	3	3	3	3	3
Кадровско управљање и вођење	3	3	3	3	3	2	3	3	2
Финансијски систем и финансијске институције	3	3	2	2	3	2	3	3	3
Анализа пословних перформанси	3	3	2	2	3	2	3	3	3
Предузетничка економија	3	3	3	2	3	3	3	3	3
Метод и организација научноистраживачког рада	3	3	2	3	3	2	3	3	3

Мапирање предмета на мастер академским студијама – Информационе технологије

Предмет	Исход предмета								
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9
Метод и организација научноистраживачког рада	3	3	2	3	3	2	3	3	3
Анализа и пројектовање пословних система	3	3	3	3	2	3	3	3	2
Напредне софтверске технологије	3	3	3	3	2	3	3	3	2
Планирање и имплементација електронског бизниса	3	3	3	3	2	3	3	3	2
Моделовање и оптимизација пословног процеса	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Мапирање предмета на докторским академским студијама – Интегрално развојни менаџмент

Предмет	Исход предмета								
	И1	И2	И3	И4	И5	И6	И7	И8	И9
Наука о менаџменту	2	3	2	3	3	2	3	3	3
Менаџмент финансијских институција и тржишта	2	3	2	3	3	2	3	3	3
Одлучивање у менаџменту	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Маркетинг менаџмент	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Процене постигнућа студената у постизању намераваних исхода учења

Предметни наставници студијских програма Факултета, поред наставног програма теоријске и практичне наставе одговарајућег предмета, јасно су дефинисали и знања и вештине које се од студената захтевају на испиту, предиспитне активности које студент треба да обави, као и начин вредновања предиспитних обавеза и самог испита. Осим тога, за сваки предмет утврђен је и списак литературе потребне за припрему испита: обавезан уџбеник за одговарајући предмет (списак обавезних уџбеника) и шира литература. Сви ови подаци јасно су презентовани студентима на представљању предмета, или на првом часу предавања из сваког предмета.

Успешним завршетком предиспитних обавеза и полагањем испита, предметни наставник гарантује да је студент испунио захтеве дефинисане кроз исход учења. Оцена шест потврђује да су ови услови испуњени, док веће оцене указују на посебна, додатна ангажовања студената и њихов натпросечан таленат за одређену предметну материју. На тај начин су сви студенти, који су положили испит, кроз серију тестирања, потврдили испуњеност исхода предмета.

Студенти су такође информисани о значају њихове процене наставног процеса. Према студентској процени већина предмета је оцењена високим оценама. Вежбе и други практични облици наставе су углавном оцењени са нешто већом оценом, што је показатељ да је на свим студијским програмима веома много урађено на практичном оспособљавању студената за послове којима ће се бавити у будућности.

Студент приликом студирања учествује на настави и консултацијама, припрема се за наставу, учи, припрема есеје, студије случаја и семинарске радове, пројекте и сл., не више од 8 сати дневно 5 дана недељно, тј. укупно 40 сати недељно. Полазећи од школског календара, може се закључити да у току школске године студенти имају 45 радних недеља (по 15 недеља у два семестра за предавања и вежбе и 15 недеља за припреме и испите) и оптерећење од 40 сати седмично. У том случају добије се укупно 1800 радних сати рада студента током једне академске године ($45 \times 40 = 1800$).

Настава се у току академске године организује у два семестра. Један семестар студија вреднује се са 30 ЕСПБ бодова. У току једне школске године студент остварује најмање 60 ЕСПБ бодова, што одговара просечном укупном ангажовању студената у обиму 40-часовне радне недеље. Један ЕСПБ бод носи 30 сати рада. Остварених 60 ЕСПБ подразумева да студент у току године утроши 1800 сати рада у свим облицима наставе и свим облицима индивидуалног учења да би савладао градиво.

Укупан број часова активне наставе је најмање 600 часова годишње. Настава се одвија у току 30 недеља, из чега следи да у једној недељи студент мора имати најмање 20 часова активне наставе. Тај фонд часова активне наставе представља минимални број часова који наставно особље на студијском програму даје студентима.

Укупан број ЕСПБ бодова утврђених за један предмет зависи од врсте и карактера, сложености и специфичности предмета, степена апстракције предмета и укупног радног оптерећења предвиђеног студијским програмом, а неопходног да би се успешно савладао тај студијски програм и проценила успешност студента у савладавању тог предмета.

Додељивање ЕСПБ бодова једном наставном предмету врши се на следећи начин:

1. Додељивање ЕСПБ бодова врши се према формули:

$X: 30 \text{ ЕСПБ} = Y: \text{Укупан фонд оптерећења по студенту (Z)}$

$$- X = \frac{30 \times Y}{Z}$$

- X = Број бодова који се додељује једном предмету,
- 30 = Укупан број ЕСПБ бодова за један семестар,
- Y = Број радних сати које студент проведе на свим наставним активностима из тог предмета, а израчунава се на следећи начин:

Сати рада = *Укупно контакт и радни сати недељно* $\times$ *Број наставних недеља у семестру, односно*

$Y = (UK \text{ и } R_{s/s}) \times N_{s/s}$, при чему UK и $R_{s/s}$ представљају укупан збир сати:

- предавања,
- вежби,
- учења за предавања,
- учења за вежбе,
- припрема за консултације,
- учења за друге видове наставне активности.

$N_{s/s}$ представља број наставних недеља у семестру према Академском календару Факултета.

Z = укупан фонд оптерећења студента по семестру, а израчунава се према формули:

- Z = број недеља наставног процеса у семестру $\times$ 40 радних сати,
- $Z = N_{s/s} \times 40$

Број радних недеља наставног процеса у семестру представља збир недеља наставних активности, испитних рокова и празника или нерадних дана.

Тај број одређен је Академским календаром Факултета у академској години за сваки студијски програм и износи 45 радних недеља (по 15 недеља у два семестра за предавања и вежбе и 15 недеља за припреме и испите).

Студент је обавезан да приступи студирању у пуном капацитету од 40 сати недељно.

Радно оптерећење студента мери се на основу ЕСПБ бода, с обзиром на време које је потребно за завршавање и савладавање јединице студијског програма, односно остваривање исхода учења.

Бод омогућава студентима и наставницима утврђивање обима и нивоа учења, полазећи од постигнутих исхода учења и процењеног оптерећења израженог у сатима рада.

За израчунавање вредности једног ЕСПБ бода, потребно је утврдити:

- Број радних недеља у академској години.
- Укупан број сати.
- Укупан број ЕСПБ бодова у академској години.

Вредност једног ЕСПБ израчунава се према формули:

- $1 \text{ ЕСПБ} = \frac{\text{Број недеља} \times 40 \text{ радних сати}}{60 \text{ ЕСПБ}}$
- Број радних недеља на Факултету је 45.
- $1 \text{ ЕСПБ} = \frac{45 \times 40}{60} = \frac{1800}{60} = 30 \text{ сати.}$

Укупно радно оптерећење студента по предметима израчунава се на следећи начин:

Укупно радно оптерећење = Број ЕСПБ предмета x 30 сати.

Укупно радно оптерећење студента изражава се бројем сати које студент утроши за савладавање одређеног предмета, односно постизање исхода учења.

Укупно радно оптерећење за један предмет може обухватати следеће врсте оптерећења:

1. Предавања – директна настава и онлајн настава,
2. Вежбе – директно и онлајн,
  - теоријске вежбе,
  - практичне вежбе,
3. Провера знања
  - групни рад (пројекти - презентације, дискусије, одбрана),
  - семинарски радови (израда, презентација и одбрана рада),
  - студије случаја, есеји, туторијали,
  - усмена и писмена провера знања,
  - презентација и одбрана завршног рада,
4. Индивидуални рад студента
  - самостално учење обавезне литературе,
  - консултације додатне литературе,

- припреме за евалуацију знања (писмену и усмену),
- истраживање извора,
- 5. Стручна пракса, практична настава
- 6. Учесће на семинарима и конференцијама

У зависности од степена студија, укупно оптерећење ће бити распоређено према предвиђеним врстама оптерећења и биће приказано у силабусу за сваки предмет.

Додељени и утврђени ЕСПБ бодови представљају саставни део студијског програма, у зависности од степена студија примењиваће се у предвиђеном фонду сати и биће приказани у силабусу сваког предмета.

Број ЕСПБ бодова на појединачном предмету одређен је на основу укупног ангажовања студента: укупног броја часова активне наставе и укупног броја часова активног индивидуалног рада студента.

Пример: Предмет **Основи менаџмента** са недељним фондом часова 3+2, у предиспитне обавезе укључен је један семинарски рад и један колоквијум. Предмет се полаже усмено. Број ЕСПБ је 8.

Одређивање ЕСПБ се врши на следећи начин:

- активно проведено време на часовима предавања и вежби: недељни фонд часова (предавања и вежбе) (3+2) x 15 недеља,
- самостално учење обавезне литературе: 2 часа недељно,
- време за припрему и израду семинарског рада: 1.33 часа недељно,
- време за припрему и полагање колоквијума: 2 часа недељно,
- време за припрему и полагање испита: 5 часова недељно.

Сати рада = *Укупно контакт и радни сати недељно* x *Број наставних недеља у семестру*, односно:

- $Y = (UK \text{ и } R_{S/S}) \times N_{S/S}$
- $Y = (3 + 2 + 2 + 1.33 + 2 + 5) \times 15 = 229.95 : 30 = 7,66 = 8 \text{ ЕСПБ}$

Процена оптерећења неопходног за постизање исхода учења процењује се на основу анализе пролазности студената на испитима и на основу резултата студентских анкета. Евалуација од стране студената спроводи се помоћу упитника чије су форме, садржина и начин употребе предвиђени Правилником о самовредновању установе и студијских програма Факултета.

Студентско вредновање се спроводи у последњој недељи сваког семестра за предмете у том семестру, а са резултатима студентске евалуације упознаје се Наставно-научно веће (и сваки наставник посебно о својој оцени). Комисија за обезбеђење квалитета у сарадњи са

менаџментом Факултета прати резултате оцењивања и пролазности студената по предметима.

У случају ванредно ниске или неубичајено високе пролазности, Комисија предлаже мере предвиђене Стандардима за обезбеђење квалитета студија. Студентска евалуација један је од основних механизма за анализу квалитета наставе и целокупног наставног процеса, као и за анализу услуга које пружају службе Факултета.

Извештаји о реализованим анкетама са обрађеним резултатима су приказани у прилогу овог извештаја.

Анализа оптерећења студената на Основним академским студијама приказана је на примеру студијског програма **Оперативни примењени менаџмент**

Број бодова: **240 ЕСПБ**

Стручни назив: **Менаџер**

Година студија	Укупно часова наставе недељно по семестру/просечно	Укупно часова наставе по школској години	Број часова наставе по једном ЕСПБ	Процењен број часова индивидуалног рада просечног студента по једном ЕСПБ	Оптерећење – укупан број часова ефективног рада просечног студента у једној школској години	ЕСПБ
Прва	23	690	11,5	13,5	1500	60
Друга	22	660	11	14,8	1550	60
Трећа	20	600	10	15	1500	60
Четврта	20	600	10	15	1500	60

Анализа оптерећења студената на Мастер академским студијама приказана је на примеру студијског програма **Информационе технологије**.

Број бодова: **60 ЕСПБ**

Стручни назив: **Мастер инжењер информационих технологија**

Година студија	Укупно часова наставе недељно по семестру/просечно	Укупно часова наставе по школској години	Број часова наставе по једном ЕСПБ	Процењен број часова индивидуалног рада просечног студента по једном ЕСПБ	Оптерећење – укупан број часова ефективног рада просечног студента у једној школској години	ЕСПБ
Прва	22,5	675	11,25	15,4	1600	60

Анализа оптерећења студената на Докторским студијама приказана је на примеру студијског програма **Интегрално-развојни менаџмент**.

Назив студијског програма: **Интегрално-развојни менаџмент**

Број бодова: **180 ЕСПБ**

Стручни назив: **Доктор наука у области менаџмент и бизнис**

Година студија	Укупно часова наставе недељно по семестру/просечно	Укупно часова наставе по школској години	Број часова наставе по једном ЕСПБ	Процењен број часова индивидуалног рада просечног студента по једном ЕСПБ	Оптерећење – укупан број часова ефективног рада просечног студента у једној школској години	ЕСПБ
Прва	20	600	10	15	1500	60
Друга	20	600	10	15	1500	60
Трећа	20	600	10	15	1500	60

Циљеви учења, методе учења, критеријуми за оцењивање и постизање исхода учења дефинисани су за сваки предмет.

У следећој табели приказана је спецификација предмета Пословне финансије на студијском програму Основних академских студија Примењена економија и финансије:

Студијски програм: Примењена економија и финансије	
Назив предмета: Пословне финансије	
Наставник: Проф. др Томислав Д. Брзаковић	
Статус предмета: Обавезни	
Број ЕСПБ: 8	
Услов:	
Циљ предмета: Стицање теоријско-аналитичких и примењених знања из области пословних финансија	
Исход предмета: Студенти по завршетку треба да овладају следећим знањима и вештинама: <ol style="list-style-type: none"> 1. Да на основу теоријске и практичне наставе покажу разумевање улоге и значаја пословних финансија. 2. Да стечена знања представљају основу за адекватну и успешну практичну примену пословних финансија. 3. Способност за самосталну евалуацију финансијских перформанси привредних друштава. 4. Да оцењују, планирају и контролишу финансијске токове. 5. Да стекну вештину критичког мишљења и комуникације која је неопходна у савременом пословном амбијенту. 	
Садржај предмета	
Теоријска настава: Развој и настанак, циљеви и значај пословних финансија; Појам, значај и примена концепта временске вредности новца; Финансијска анализа, анализа новчаних токова; Финансијско планирање, методи и значај; Управљање обртним средствима, општи принципи, управљање новцем, потраживањима и залихама; Појам капиталних инвестиција и методи за оцену инвестиционих пројеката; Појам ризика и приноса и њихове међусобне условљености; Извори и правила финансирања; Цена и структура капитала; Оперативни и финансијски леверџ; Извори стварања вредности привредног друштва.	
Практична настава: Дискусија о претходно изложеним темама, студије случаја, примери из праксе. Примена метода и техника финансијске анализе и планирања, оцене капиталних инвестиција, дугорочног и краткорочног финансирања, креирања оптималне капиталне структуре и других значајних аспеката савремених пословних финансија.	

Студијски програм: Примењена економија и финансије
Литература

- 1) James Van Horne, John Wachowicz, Основи финансијског менаџмента, 12. издање, Дата Статус, Београд, 2007. год.
- 2) Brealey, Myers, Marcus, Основе корпоративних финансија, Мате, Загреб, 2007. год.
- 3) М. Иванишевић (2012), Пословне финансије, ИСБН: 978-86-403-1239-4, ЦИД Економски факултет, Београд, стр. 443.
- 4) Томислав Брзаковић, Савремене пословне финансије, принципи и примена, Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије, Београд, 2016.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 3	Практична настава: 2
Методе извођења наставе: предавања, вежбе, студије случаја		
Оцена знања (максимални број поена 100)		
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит
Активност у току предавања	5	Писмени испит
Практична настава (вежбе)	10	Усмени испит
Колоквијуми	10	50
Семинари	25	

Све активности потребне за достизање очекиваних исхода учења за дати предмет, кроз удео ових активности у укупној вредности ЕСПБ, приказане су у следећој табели.

Обавезе студента	Остварени поени	Сати
Предиспитне обавезе		
Предавања: 3 часа недељно		15 x 3 = 45
• Активност у току предавања	5	15 x 1,5 = 22,5
Вежбе: 2 часа недељно		15 x 2 = 30
• Практична настава	10	15 x 1 = 15
Колоквијум	10	30
Семинари	25	20
Испитне обавезе		
Усмени испит	50	75
У к у п н о	100	237,5

На основу приказаног обрачуна, а када се укупан број сати подели са коефицијентом 30 за један ЕСП бод, добија се вредност $237,5 : 30 = 7,91 = 8$. У складу са овим прорачуном Наставно-научно веће донело је одлуку да се предмету Пословне финансије, као једном од најзахтевнијих и фундаментално најзначајнијих предмета на другој години, додели 8 ЕСПБ.

Наставници и студенти упознати су са захтевима које завршни радови на свим нивоима студија треба да испуне. На сајту Факултета, налазе се упутства за пријаву, израду и одбрану завршних радова (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>).

Наставницима и студентима су на располагању информације о процедурама које прате све фазе од пријаве до одбране завршног рада (начину избора теме; избору назива рада; избору и коришћењу литературе; одређивању структуре рада; улози ментора; начину уређења

основних елемената рада; прилозима уз рад; обиму рада; цитирању, навођењу и коментарисању; писању текста и техничкој обради рада; протоколу одбране завршног рада).

На овај начин се комплетна процедура и све инструкције налазе јавно доступне и обједињене на једном месту са циљем да студент јасно зна све захтеве који се пред њега постављају са смерницама како да то успешно реализује.

Везе Факултета са својим дипломцима

Процес успостављања праксе да Факултет обезбеди квалитетну и континуирану везу са својим дипломцима је од посебног значаја. Ово питање је регулисано Правилником о самовредновању, али резултат свих предузетих активности Факултета на успостављању везе са својим дипломцима још увек није на задовољавајућем нивоу.

Приликом доделе диплома студентима се уз диплому уручује и приступница за чланство у Алумном клубу Факултета. Алумни клуб омогућава умрежавање, информисање, могућност каријерног напретка и доживотног учења бивших и садашњих студената МЕФ-а. Поновно успостављање контаката, као и размена искустава и знања између оних који се баве истом или сличном професијом, може у великој мери допринети развоју образовног процеса и привреде у Србији. Чланови Алумног клуба могу постати дипломци свих генерација који су студирали на Факултету.

Члановима Алумног клуба пружају се бројне могућности:

- могућности додатног (неформалног) образовања, кроз професионалне курсеве, семинаре;
- могућности наставка формалног образовања;
- учешће на научним конференцијама и округлим столовима;
- помоћ у развоју пословне идеје;
- заједничко учествовање на пројектима.

Оснивање Алумног клуба резултат је потребе да се путем установљавања формалне организације, дипломци нашег факултета редовније и ближе информишу о свим значајним дешавањима на Факултету, те да својим ангажовањем постану легитиман део факултетске заједнице.

Један од облика успостављања ове везе, који се сада може примењивати, односи се на упућивање захтева нашим дипломцима да периодично обавештавају Секретеријат Факултета о статусу стеченом на тржишту рада после завршетка Факултета, ради стицања потпунијег увида у могућности запошљавања. Предузете су мере на редовном ажурирању базе података о бившим студентима (имејл адресе, адресе становања, бројеви телефона). Многим дипломцима се дају препоруке ради запошљавања. Искуство показује, да се овај вид одржавања везе са дипломцима мора третирати и као питање друштвене одговорности Факултета али и дипломаца, што захтева изврстан период обостраног прилагођавања, како би ова активност постала системска и стална пракса.

Факултет није задовољан нивоом успостављене сарадње са послодавцима и анализом задовољства послодаваца стеченим знањима дипломаца. Овом питању ће у наредном периоду бити посвећена већа пажња.

Факултет за сада посредно обезбеђује повратне информације о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца који су у радном односу, а уписали су мастер или докторске академске студије на Факултету.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 4

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Студенти су упознати са исходом учења, методом реализације наставе и критеријумима оцењивања.	+++	Недостатак комуникације између наставника због чега долази до повременог преклапања у садржајима и исходима предмета.	+
Корекције метода извођења наставе на основу добијених резултата по спроведеној анкети.	+++	Неевидентирање присуства студената на свим часовима предавања.	+
Адекватно вредновање предиспитних обавеза омогућава стварање реалне слике код студената и наставника о стварном исходу учења.	+++	Повећан напор наставника и сарадника због потребе праћења и анализе активности студената.	++
Све активности студената се прате и адекватно вреднују од стране наставника.	+++	Додатно ангажовање појединаца и служби за праћење квалитета студијског програма.	++
Доступност података за праћење квалитета студијских програма.	+++	Недовољна мотивација студената за учешће у процесу еволуације квалитета студијског програма.	++
Континуирано осавремењивање студијских програма повећава заинтересованост студената за студијски програм.	+++	Оптор појединих наставника према променама студијских програма.	++
Све информације о завршном раду доступне су на сајту Факултета и у стручној служби.	+++	Немогућност довољно брзог реаговања на технолошке промене и промене на тржишту рада изменама у студијским програмима.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Јасно дефинисане смернице у начину реализације наставе, као и исход и циљ, омогућавају интеграцију нових наставних метода.	+++	Недовољна свест појединих наставника о значају исхода учења за могућност запошљавања свршених студената.	+++
Корекције предиспитних обавеза у смислу обима и броја бодова омогућавају усклађивање са стварним оптерећењем студената.	++	Оцењивање од стране појединих наставника није у складу са циљевима и исходима учења.	+
Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења омогућава достизање очекиваних исхода учења.	+++	Континуирано осавремењивање студијских програма повећава обим посла наставног и ненаставног особља.	+++
Поступци праћења квалитета студијских програма, представљају повод и подстицај да се студијски програми преиспитају са циљем изналажења	+++	Поједини студенти немају навику да доступне информације о завршном раду потраже на сајту Факултета, већ исте захтевају од Студентске службе што је	++

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
решења за њихово иновирање и унапређење.		додатно оптерећење запосленима у Студентској служби.	
Осавремењивање студијских програма омогућава сарадњу са другим високошколским установама и струковним организацијама.	+++	Недовољна мотивисаност студената да искажу своја мишљења о квалитету студијског програма.	+
Доступност информација о завршном раду (дефинисана процедура) обезбеђује студенту оквир у коме може да испољи своју креативност при изради завршног рада.	+++	Недостатак информација о функционалној интегрисаности достигнутог теоријског знања са захтевима праксе.	+
Преко алумног клуба одржавати повезаност са бившим студентима и скупувати повратне информације о кретањима на тржишту рада.	++	Повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама.	++

В) ПРЕДЛОГА МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

1. Континуирано праћење и усклађивање студијских програма са светским трендовима образовања у области економије, менаџмента и информационих технологија.
2. Дефинисање процедуре која ће омогућити да се обим уџбеника и материјала за учење усагласи са оптерећењем студената.
3. Провера радног оптерећења студената, на предметима, свих студијских програма.
4. Унапређење садржаја теоријске и практичне наставе.
5. Уједначавање броја менторстава на завршним радовима по наставнику.
6. Омогућавање реализације стручне праксе у различитим адекватним привредним организацијама.
7. Едукација запослених везана за осавремењивање студијских програма.
8. Подстицање студената на активније учешће не радионицама у којима се стичу вештине неопходне за тржиште.
9. Интензивнији рад на промоцији и омасовљењу чланства у Алумном клубу Факултета.
10. У току реализације студијских програма перманентно примењивање корективних мера прописаних Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета студија.
11. Креирати базу (регистар) бивших студената и контактирати их електронским путем на основу расположивих информација, са циљем њиховог учлађења у Алумни клуб.

12. По завршетку студирања, свршене студенте редовно уписивати у базу (регистар) бивших студената.

13. Наставити са дељењем флајера дипломираним студентима о постојању и улози Алумног клуба.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 4

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне две школске године.

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне три школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне три школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30. 09) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

**СТАНДАРД 5.
КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА**

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Наставни процес на Факултету за примењени менаџмент, економију и финансије, изводи се у складу са планом и програмом акредитованих студијских програма, захтевима стандарда квалитета, односно предузимањем низа активности којима се обезбеђује одржавање и побољшање квалитета реализације наставног процеса. Интерактивност наставе, укључивање примера и студија случаја у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу, стална су пракса на Факултету. Поред наведеног, важно је истаћи да се на Факултету стандард квалитета наставног процеса подједнако реализује и прати на сва три нивоа студија. Квалитет наставе обезбеђује се комбинацијом одличних предавања, преношења знања и вештина студентима, истраживањима и пружањем услуга друштвеној

заједници. Наш приступ је „студент у центру пажње“, односно посвећени смо томе да студентима обезбедимо најбоље окружење за стицање знања и каснијег запослења.

Факултет као основни стратешки циљ има квалитетно и сврсисходно образовање, што значи да је од примарног значаја квалитет наставног процеса и оцењивање студената. Да би се то постигло, обезбеђено је да се код наставног особља развије потреба да се поштују основни принципи редовне провере и преиспитивање квалитета сопственог рада. И поред тога, што је наставно особље запослено на Факултету у дугогодишњем окружењу и радном амбијенту развило свест о значају квалитета наставног процеса, Факултет обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за објективно оцењивање квалитета наставе. Основни извор информација о квалитету у овом домену су студентске анкете.

Основни чиниоци у наставнообразовном процесу Факултета јесу обезбеђење, контрола и континуирано побољшање квалитета свих наставних активности.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера из праксе у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу. Факултет је опредељен да стално унапређује квалитет наставног процеса, оцењујући да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање темељних циљева образовања студената за укључивање у радни процес. **Стандардом и процедурама за обезбеђење квалитета основних и мастер академских студија на Факултету**, дефинисани су параметри и индикатори квалитета наставног процеса и педагошког рада, као и поступци за праћење, контролу, оцењивање и унапређивање наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника. **Поступцима за планирање и реализацију наставе на Факултету** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>) предвиђено је да се студије изводе према **Плану извођења наставе** (школски календар) који усваја Наставно-научно веће. Календаром су јасно одређене радне недеље, испитни рокови, као и празници када се настава не одржава. Захваљујући доброј организацији и додатним напорима уложеним у формирање календара, обезбеђен је баланс између наставних недеља и испитних рокова, уз обезбеђивање почетка нове школске године почетком октобра месеца. План и распоред наставе на свим студијским програмима усваја се и објављује пре почетка наставе за сваку школску годину, усклађен је са потребама и могућностима студената и доследно се спроводи. Настава се одржава на месту и у временским терминима предвиђеним

распоредом часова, а свака промена могућа је само уз сагласност продекана за наставу и благовремено обавештење студената.

Током извођења наставног процеса (предавања и вежбе) на Факултету, наставници поступају професионално и имају коректан однос према студентима. Настава на свим предметима изводи се према Плановима извођења наставе. Наставне јединице обрађују се по редоследу и терминима, који су предвиђени Планом извођења наставе. Садржај предавања се перманентно иновира и усклађује са најновијим научним сазнањима. Садржај вежби је компатибилан са садржајем предавања и омогућава, боље разумевање наставне материје коју обухвата предмет, лакше савладавање градива и ефикасније припремање испита. Вежбе могу укључити следеће облике рада са студентима: практична настава, увежбавање, понављање и појашњавање градива. Облици провере знања су прилагођени природи предмета и величини групе, а дефинисани су Планом извођења наставе на наставном предмету.

Квалитет наставног процеса спроводи се применом Стандарда и процедура за обезбеђење квалитета основних и мастер академских студија на Факултету, контролом одржавања наставе према **Правилнику о контроли извођења наставе**, контролом квалитета садржаја и метода наставе, применом установљених елемената оцењивања, контролом квалитета оцењивања и анкетирањем студената.

План реализације предмета наставник саопштава студентима на почетку семестра. План реализације предмета садржи: основне податке о предмету – назив, семестар, број ЕСПБ бодова, статус, циљеве предмета, садржај и структуру предмета, план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе), начин оцењивања на предмету, обавезну и допунску литературу, и податке о наставницима и сарадницима на предмету. План реализације предмета студентима је доступан и на програмској платформи *Moodle*. Тематске јединице предавања морају се обрађивати по редоследу и по датумима који су предвиђени Планом рада на предмету, уз дозвољено одступање до 20%. Наставник је дужан да током часа обради најмање 70% садржаја тематске јединице предвиђене Планом рада за тај час. Наставник је обавезан да наставу одржава у временским терминима предвиђеним распоредом часова, односно да час наставе започне и заврши на време.

Садржај предавања мора да покрива најмање 70% градива предвиђеног наставним програмом предмета и оног који је предвиђен за испит. Садржај предавања мора бити тако обликован да буде користан за савладавање градива и припрему испита. Наставник је

обавезан да један део предавања посвети примерима, илустрацијама, задацима и другим облицима примене теоријског знања у пракси.

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета. Структура курикулума обухвата распоред предмета по годинама студија, семестрима, фонду часова активне наставе и броју ЕСПБ бодова.

Спецификација предмета садржи: назив предмета, име наставника, статус предмета, број ЕСПБ бодова, услов, циљ предмета, исход предмета, садржај предмета (теоретска настава и практична настава), литературу, број часова активне наставе, методе извођења наставе, начин провере знања.

При утврђивању структуре курикулума водило се рачуна да студенти имају могућност избора одређених предмета, што обезбеђује самостално профилисање и формирање жељеног опсега знања и вештина. У структури студијских програма за основне академске студије, заступљене су следеће групе предмета: академско-општеобразовни, стручно апликативни, теоријско методолошки и научно стручни. У структури студијских програма, изборни предмети заступљени су са најмање 20% на основним академским студијама, док су на мастер академским студијама заступљени најмање 30% у односу на укупан број ЕСПБ бодова. Следи приказ структуре студијског програма Основних академских студија

Примењена економија и финансије.

Редн и број	Шифра предмета	Назив предмета	Семестар	Тип предмета	Статус предмета	Активна настава				ЕСПБ
						П	В	Д О Н	Остали часови	
Прва година										
1.	ОСЕ11	Енглески језик I	1	АО	О	4	3			6
2.	ОСЕ12	Микроекономија	1	ТМ	О	2	2			8
3.	ОСЕ13	Макроекономија	1	ТМ	О	3	2			8
4.	ОСЕ14	Основи статистике	1	СА	О	2	2			8
5.	ОСЕ21	Економика предузећа	2	ТМ	О	3	2			8
6.	ОСЕ22	Енглески језик II	2	АО	О	4	3			6
7.	ОСЕ23	Рачуноводство	2	ТМ	О	2	3			8
8.	ОСЕ24	Квантитативне методе	2	ТМ	О	2	2			8
Укупно часова (предавања/вежбе + ДОН/остали часови) и бодови на години						22	19			60
Укупно часова активне наставе на години						41				
Друга година										
9.	ОСЕ31	Италијански језик I	3	АО	О	3	3			6
10.	ОСЕ32	Пословно право	3	АО	О	2	2			8
11.	ОСЕ33	Национална економија	3	ТМ	О	3	2			8

12.	ОСЕ34	Маркетинг	3	НС	О	3	2			8
13.	ОСЕ41	Италијански језик II	4	АО	О	3	3			6
14.	ОСЕ42	Пословне финансије	4	НС	О	3	2			8
15.	ОСЕ43	Организација предузећа	4	НС	О	2	2			8
16.	ОСЕ44	Информациони системи	4	АО	О	3	2			8
Укупно часова (предавања/вежбе + ДОН/остали часови) и бодови на години						22	18			60
Укупно часова активне наставе на години						40				
Трећа година										
17.	ОСЕ51	Предузетништво	5	НС	О	2	2			7
18.	ОСЕ52	Међународна економија	5	ТМ	О	2	2			7
<i>Модул 1: Банкарство и осигурање</i>										
19.	ОСЕ53И1	Финансијска и актуарска математика	5	СА	И	3	3			8
20.	ОСЕ54И1	Осигурање	5	НС	И	3	3			8
<i>Модул 2: Рачуноводство и ревизија</i>										
19.	ОСЕ53И2	Форензичко рачуноводство	5	СА	И	3	3			8
20.	ОСЕ54И2	Ревизија	5	НС	И	3	3			8
21.	ОСЕ61	Управљачко рачуноводство	6	НС	О	2	2			7
22.	ОСЕ62	Економија агробизниса	6	НС	О	3	2			7
Редни број	Шифра предмета	Назив предмета	Семестар	Тип предмета	Статус предмета	Активна настава				ЕСПБ
						П	В	ДОН	Остали часови	
<i>Модул 1: Банкарство и осигурање</i>										
23.	ОСЕ63И1	Банкарство	6	СА	И	3	3			8
24.	ОСЕ64И1	Електронско банкарство и платни промет	6	СА	И	3	3			8
<i>Модул 2: Рачуноводство и ревизија</i>										
23.	ОСЕ63И2	Финансијско извештавање	6	СА	И	3	3			8
24.	ОСЕ64И2	Менаџмент ризика	6	СА	И	3	3			8
Укупно часова (предавања/вежбе/ДОН/остали часови) и бодови на години						21	20			60
Укупно часова активне наставе на години						41				
Четврта година										
25.	ОСЕ71	Стратегијски менаџмент	7	НС	О	3	3			7
26.	ОСЕ72	Менаџмент људских ресурса	7	НС	О	2	2			7
<i>Модул 1: Банкарство и осигурање</i>										
27.	ОСЕ73И1	Финансијска тржишта	7	НС	И	3	3			8
28.	ОСЕ74И1	Тарифе у осигурању	7	СА	И	3	3			8

Модул 2: Рачуноводство и ревизија										
27.	ОСЕ73И2	Рачуноводствена регулатива и МРСИ	7	НС	И	3	3			8
28.	ОСЕ74И2	Интерна контрола и ревизија	7	СА	И	3	3			8
29.	ОСЕ81	Управљање променама	8	СА	О	3	3			7
30.	ОСЕ82	Управљање пројектима	8	СА	О	2	2			7
Заједнички изборни предмет 1 (од 2 предмета бира се 1)										
31.	ОСЕ83И1	Електронско пословање	8	СА	И	3	3			8
32.	ОСЕ83И2	Специјални биланси	8	СА	И	3	3			8
33.	ОСЕ84	Стручна пракса	8	СА	О				6	3
34.	ОСЕ85	Завршни рад	8	СА	О					5
Укупно часова (предавања/вежбе/ДОН/остали часови) и бодови на години						19	19		6	60
Укупно часова активне наставе на години						38				
Укупно часова активне наставе, остали часови и бодова за све године студија						160				240

План извођења наставе за предстојећу школску годину израђује продекан за наставу на основу документа **Поступак планирања и реализација наставе на студијама првог, другог и трећег степена** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>).

Календар рада (школски календар) за школску годину објављује се месец дана пре почетка наставе у зимском семестру. Распоред наставе је познат најкасније петнаест дана пре почетка семестра. Распоред наставе се поштује у потпуности, а време почетка и завршетка часа и присуство студената на часу се евидентира електронски. Величина групе за предавања и вежбе је у складу са прописаним стандардима. На предавањима сваки студент има место у слушаоници са кога може пратити наставу и учествовати у дискусији. Школски календар, распоред наставе и распоред испита се постављају на огласну таблу Факултета и на сајт Факултета [Novosti - MEF FAKULTET](#).

Поред извођења редовне наставе, сваки наставник и сарадник два пута недељно, у трајању од сат времена, одржава и редовне консултације за студенте, а термини консултација су објављени на огласној табли и на веб-страници Факултета. Уз предност савремених технологија професори су доступни студентима у сваком тренутку, за све њихове дилеме, недоумице и све врсте помоћи. Увек им се могу обратити мејлом, а на располагању су им и *online* платформа *Moodle* и *chat* консултације путем *Google meet*-а и *Zoom*-а. Успешна и континуирана интеракција између професора и студената је темељ успешног и ефикасног учења.

План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената. Настава на Факултету је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност. Настава се реализује применом дидактичких метода у којима доминира интерактивни однос са студентима. Интерактивни облици наставе, реализују се кроз појединачне и тимске пројекте студената, на начин који подстиче креативно размишљање студената, самосталност у раду и примену стечених знања. Презентовани дидактички садржаји, поткрепљени су примерима из праксе.

Непосредно пре почетка сваке школске године, пре избора предмета у терминима дефинисаним распоредом рада, одржава се представљање предмета, што може помоћи студентима при одабиру предмета. Такође, основне информације о предмету су доступне путем сајта Факултета.

Наставно-научно веће Факултета усвојило је процедуре реализације наставе у случају непредвиђених околности услед којих би могло да дође до одступања од планираног распореда часова. Најкомпетентније стручно тело које реализује налажење адекватне замене у случају дуже болести или одсуства наставника или сарадника је катедра.

Полагање испита на Факултету дефинисано је **Правилником о полагању испита и оцењивању на испитима** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>). Извештаје о обављеним испитима (за сваки предмет и појединачне за сваког студента) наставници достављају Студентској служби у којој се води евиденција о положеним испитима.

Гаранција квалитета наставног процеса огледа се у поштовању планова рада по предметима (за сваки предмет постоји програм и оперативни планови рада), неговању интерактивности наставе, коректног и отвореног односа наставника према студентима, поштовању различитих стилова учења, редовном праћењу и вредновању рада студената током наставе.

Факултет систематски прати, оцењује квалитет наставе на појединачним предметима и предузима корективне мере за њено унапређивање. То праћење реализације се заснива на контроли наставе присуствовањем на часу од стране лица која су Правилником о контроли извођења наставе на Факултету одговорна за контролу наставе, извештајима наставника, извештајима катедре и на резултатима анкете студената. Наставници се усавршавају како у стручном тако и у педагошком смислу.

Контрола наставног процеса врши се вођењем и контролом Дневника наставе за сваки семестар, у који наставници и сарадници након одржаног часа уписују назив наставне јединице коју су одржали, број присутних студената, време трајања наставе и напомене, уколико их има. Дневник наставе води се електронски преко система за праћење и

евидентирање присуства студената на настави. Уколико дође до неоправданог одступања од плана рада, предузимају се одређене корективне мере.

Посебан вид провере квалитета наставног процеса обезбеђује се редовним анкетирањем студената (једном у семестру), које се изводи према **Правилнику о студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>).

За спровођење студентског вредновања квалитета студија и педагошког рада наставника и сарадника Наставно-научно веће Факултета формирало је Комисију од наставника, сарадника, студената и ненаставног особља, која спроводи анкетирање студената, обрађује резултате анкете и подноси извештај Наставно-научном већу Факултета. У анкети, студенти оцењују различите елементе наставног процеса на основу којих се израчунава средња оцена рада наставника и сарадника. У Прилогу 5.1. приказан је Извештај о резултатима студентског вредновања наставног процеса.

Из извештаја о резултатима студентског вредновања педагошког рада наставника уочава се да је укупна средња оцена одличан и да су средње оцене свих оцењиваних елемената наставног процеса уједначене, што доприноси укупној позитивној оцени наставног процеса.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 5

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Компетентност наставника

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Наставници су изабрани у складу са Минималним условима за избор у звања наставника универзитета.	+++	Инертност дела наставника и сарадника у погледу стручног усавршавања.	++
Вреднује се стручни, научни и педагошки рад пре доношења одлуке о избору наставника.	+++		
Наставници подстичу процес учења и тимски рад.	+++	Неравномерност оптерећења наставника и сарадника	++
Наставници развијају властите професионалности (истраживачки приступ и усмереност према решавању проблема, одговорно усмеравање властитог професионалног развоја).	+++		

МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Организовање предавања и семинара због повећања стручне, научне и педагошке компетенције наставника.	++	Неусклађеност научног рада са потребама реализације наставе на академским студијама.	+

Подстицање за учествовање на пројектима у сарадњи са другим факултетима.	+++		
--	-----	--	--

Доступност информација о терминима и плановима реализације наставе

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Објављивање распореда часова и Плана полагања испита на огласној табли и студентском профилу.	+++	Незаинтересованост дела студената да погледају обавештења доступна на студентском профилу.	++
Придржавање распореда за предавање и вежбе.	+++	Додатно ангажовање за израду распореда часова и плана испита.	++
Јако добро развијен систем информисања студената преко програмске платформе Moodle.	+++	Део студената се нередовно информише о својим обавезама које наставници постављају на програмску платформу Moodle.	++
МОГУЊНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Анимирање студената да се активније укључе у наставни процес.	+++	Информације везане за отказивање наставе понекад нису благовремено доступне.	+
Објављивање Извештаја о периодичној контроли дневника рада наставника и резултата студентских анкета.	+++	Незаинтересованост дела студената да прате информације доступне на огласним таблама, сајту Факултета студентском профилу и програмској платформи Moodle.	+

Интерактивно учешће студената у наставном процесу

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Потпуније и квалитетније савладавање градива.	+++	Непознавање техника учења и слабо предзнање студената.	+
Бољи резултати на завршним испитима.	+++	Недовољна мотивисаност студената за учешће у интерактивној настави.	++
Боља посећеност наставе.	+++	Потреба за успостављањем још боље равнотеже између различитих типова активности и исхода учења.	++
МОГУЊНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Едукација студената о методама и начинима учења.	+++	Недовољна заинтересованост студената може бити узрок одступања од плана рада на предмету.	+
Инсистирање на самосталном препознавању и решавању проблема.	+++		
Стицање искуства студената кроз њихово ангажовање у наставном процесу.	+++	Одсуствовање студената са наставе и незаинтересованост за активно праћење излагања наставника и сарадника.	+

Доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
-----------	----------

Благовремено информисање студената, наставника и сарадника.	+++	Недовољна заинтересованост студената за план рада на предмету.	+
Могућност да студенти утичу на план реализације предмета у текућој школској години, након представљања предмета на првом часу наставе.	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Студентима су информације познате унапред, тако да могу да планирају своје активности.	++	Неблаговремено објављивање информација о измени термина одржавања наставе на огласној табли и на сајту Факултета.	+

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Периодично је потребно анализирати квалитет наставног процеса, применити корективне мере код предмета на којима је уочено смањено присуство студената на предавањима и вежбама. Такође је потребно анализирати ниске оцене студената које су при анкетирању доделили наставницима, као и друге евентуалне тешкоће у реализацији наставе.
2. Посветити више времена анализи наставног процеса, као и предузимању мера у случају одступања од планираних активности и опадања квалитета наставе.
3. Редовно праћење реализације часова активне наставе.
4. У циљу побољшања наставног процеса вршити детаљну анализу мишљења студената о свим аспектима наставе.
5. По указаној потреби, организовати стручна предавања и радионице за наставнике на теме из методологије рада и вештине комуникације.
6. Подстицати наставнике на стално педагошко и стручно усавршавање.
7. Утврдити стимулативне мере које ће мотивисати наставнике и сараднике да унапређују квалитет наставног процеса.
8. Прилагођавање распореда часова потребама студената, у смислу дневног оптерећења.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 5

- Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса.
- Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.
- Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника.

**СТАНДАРД 6.
КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И
СТРУЧНОГ РАДА**

СТАНДАРД 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

На Факултету за примењени менаџмент, економију и финансије систематски се прати и оцењује обим и квалитет научноистраживачког рада наставника и сарадника у складу са Правиликом о вредновању резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника. За сваку календарску годину се прикупљају подаци о научноистраживачким активностима свих наставника и сарадника, према категоризацији за квантитативно исказивање научноистраживачких резултата и пише Извештај о научној продукцији наставног особља, који усваја Наставно-научно веће Факултета.

Резултати и знања до којих се долази реализацијом научних и професионалних активности наставника и сарадника, укључују се у садржаје студијских програма и наставни процес.

Факултет у сарадњи са високошколским установама, као и другим научноистраживачким организацијама у земљи и иностранству, а у складу са својим могућностима, ради на обезбеђењу услова за научноистраживачки рад и стручно и научно усавршавање својих наставника и сарадника. Научноистраживачке и стручне активности усклађене су са циљевима Факултета, а стечена знања се укључују у наставни процес. Учешћа на научностручним скуповима и конференцијама су изузетно важне активности, кроз које се долази до нових знања ради њихове примене у наставном процесу.

Факултет обавља научноистраживачке делатности: фундаментална, примењена и развојна истраживања у друштвено хуманистичком и техничко-технолошком пољу, усавршавања кадрова за научноистраживачки рад и подстицање младих и надарених за научноистраживачки рад у складу са Програмом научноистраживачког рада и Програмом развоја научноистраживачког подмлатка Факултета, као и издавање научних публикација и одржавање научних скупова.

Овај задатак је сталан и реализује се кроз учешћа у научноистраживачким пројектима, објављивањем научноистраживачких радова и резултата у научним часописима, учешћа на

стручним скуповима и конференцијама, као и организацији сопствених стручних скупова и конференција и изради докторских дисертација.

Факултет анализира структуру и ресурсе за остваривање и организовање научноистраживачког рада основних (фундаменталних), примењених и развојних истраживања, на састанцима Наставно-научног већа Факултета.

Одређивање истраживачких стратегија и циљева у складу је са стратешком оријентацијом Факултета и националном стратегијом, што је документовано у Статуту, Програму научноистраживачког рада, Акционом плану за спровођење циљева развоја научноистраживачког рада, Програму развоја научноистраживачког подмлатка, као и записницима са седница Наставно-научног већа Факултета.

Факултет је у својој стратегији исказао одређеност за подстицање и реализацију научноистраживачког рада, а усваја годишњи План научноистраживачког рада, Извештаје о резултатима научноистраживачког рада, Програм развоја научноистраживачког подмлатка, на основу чега се може закључити, да је стратегија у овој области у складу са стратешком оријентацијом Факултета, као и са националном стратегијом о научноистраживачком раду.

Наставници и сарадници Факултета били су ангажовани на реализацији пројекта Домаћа памет за промоцију дигитализације у култури: *“Израда прототипа уређаја за презентацију целине физичког и дигиталног облика артефаката у физичком простору установа културе”* Министарства културе и информисања Републике Србије.

Факултет реализује основне, мастер и докторске академске студије, при чему наставници интегришу истраживачке методе и резултате истраживања у реализацију наставе, како на основним тако и на мастер и докторским академским студијама. Докази о том интегрисању налазе се у програмима предмета који се предају на Факултету.

Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког рада и на њиховом укључивању у наставни процес. Факултет подстиче своје запослене да се активно баве научноистраживачким радом и да што чешће објављују резултате свога рада у реномираним часописима са *SCI* листе. Факултет помаже научне активности наставника и сарадника у складу са својим материјалним могућностима. Осим материјалне помоћи Факултет пружа и друге врсте

помоћи, као што су штампања, умножавања, израде презентација и др. У ову сврху се планирају финансијска средства за издавачку делатност и стручно усавршавање.

Поступак за издавање стручних и научних публикација регулише се **Правилником о уџбеницима** (Прилог 9.1.). Факултет издаје уџбенике, практикуме, збирке, монографије, зборнике радова са научних скупова, који се повремено одржавају, као, нпр., зборник радова *MEFkon*. Факултет издаје часопис *Journal of Process Management and New Tehnologies* (<http://www.japmnt.com/>).

Развој научноистраживачког подмлатка један је од приоритетних циљева у области научноистраживачког рада на Факултету. Због тога се програмом развоја научноистраживачког подмлатка утврђују и представљају основне смернице неопходне за његово даље усавршавање и унапређивање. Као што се подстиче пракса у привредним субјектима, такође се подстиче и учешће младих запослених сарадника и студената Факултета на научним конференцијама, пре свега оним који се реализују на Факултету, али и на оним који се реализују у партнерским научноистраживачким институцијама и факултетима.

Развој научноистраживачког подмлатка подразумева стално праћење развоја најбољих студената на свим нивоима студија: од основних, мастер до докторских студија. Истовремено се програмом развоја научноистраживачког подмлатка обухвата и напредовање сарадника и наставника на Факултету који су у радном односу на Факултету. Евиденцијом о укупним оценама и квалитету, као и додатним активностима студената, располаже Студентска служба и Комисија за квалитет Факултета. На основу ажурираних података о оценама и резултатима које студенти постижу у својим укупним активностима сваке године се на Факултету најбољи студенти, на свим нивоима студија, стипендирају и на тај начин подстичу да се што активније посвете академском раду и каријери.

Факултет потврђује да се за избор у звање наставника критеријуми које се односе на научноистраживачки и стручни рад доследно примењују и да су у складу са минималним условима за избор наставника на Универзитету, што је обезбеђено **Правилником о ближим условима за избор у звање наставника Универзитета Привредна академија у Новом Саду** (www.privrednaakademija.edu.rs) и **Правилником о начину и поступку заснивања радног односа и стицање звања наставника и сарадника Факултета за примењени менаџмент, економију и финансије.**

Поступак избора је потпуно транспарентан, а комплетан материјал за сваког кандидата даје се на увид јавности.

Факултет реализује докторске академске студије на којима се примењују критеријуми за менторе, дати у Правилнику о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа ("Службени гласник РС", бр. 13 од 28. фебруара 2019. године).

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 6

У оквиру овог стандарда методом swot анализе анализирани су следећи елементи:

Перманентност научног истраживања и међународна сарадња

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Подиже се ниво компетентности и искуства наставника и сарадника у образовном раду.	+++	Недовољна средства за шире усавршавање наставника.	++
Отвара се могућност за дугогодишњу интензивну сарадњу са факултетима у земљи и иностранству.	+++	Недостатак искуства са научноистраживачким пројектима у иностранству	++
Подиже се углед Факултета у академској заједници.	+++	Недовољан број наставника и сарадника укључених у међународне пројекте.	++
Подиже се мотивисаност наставника и сарадника за унапређење квалитета рада.	+++	Дефицит финансијских средстава за кофинансирање пројеката.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Успостављање партнерског односа са иностраним факултетима кроз ERASMUS образовни програм.	+++	Нефинансирање пројеката од стране Министарства.	++
Повећање мобилности наставника и студената на међународном нивоу.	+++		
Побољшање сарадње са високошколским и научним установама на регионалном и међународном нивоу у научним областима за које је Факултет акредитован.	+++	Инертност и неинформисаност о могућностима укључивања у пројекте.	+

Активно укључивање резултата истраживања у наставни процес

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Перманентно иновирање студијских програма и прилагођавање наставних садржаја најновијим научним сазнањима.	+++	Недовољан ниво предзнања студената.	++
Подиже се углед Факултета у академској заједници.	+++	Релативно мали број резултата научних истраживања објављених на српском језику.	++
Занимљиве наставне и ваннаставне пројектне активности у којима тим предметних наставника комбинује истраживање и проучавање садржаја.	+++	Подстицање наставника и сарадника на публиковање резултата истраживања	++

МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Интензивније коришћење електронских издања књига и других медија, првенствено коришћењем интернета.	+++	Тешкоће у прибављању појединих релевантних публикација.	++
Могућност студената да нова научна сазнања стекну од својих наставника.	+++	Одвојеност научноистраживачког и стручног рада од привредних субјеката.	++

Подстицање наставника и сарадника на публикување резултата истраживања

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Резултати истраживања бивају доступнији широј јавности.	+++	Незаинтересованост наставника запослених на одређено време да се укључе у научноистраживачки рад.	+++
Искуство показује да се јавно публиковани резултати истраживања имају већу примену у настави.	+++	Недовољан број радова пуликованих у часописима са <i>SCI</i> листе.	++
Унапређење постојећих силабуса предмета као производ резултата научних истраживања.	+++	Непостојање претплате на релевантне научне часописе.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Повезивање са другим научноистраживачким организацијама.	+++	Селективан избор радова за објављивање радова наставника и сарадника у часописима са <i>SCI</i> индексом.	++
Повећање квалитета научноистраживачког и стручног рада и публикување у <i>SCI</i> индексованим часописима.	+++	Већа оријентација наставног особља на публикувању радова, него на квалитету наставе.	+
Подстицање на мобилност наставника и сарадника довело би до новог повезивања са истраживачима у земљи и иностранству.	++	Стална трка за бројем радова и појава „предаторских“ часописа.	+

Брига о научноистраживачком подмлатку

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Могућност запошљавања младих кадрова и њихово ангажовање у научноистраживачком раду.	+++	Недостатак финансијских средстава може успорити развој научноистраживачког подмлатка.	+++
Интензиван развој научноистраживачког подмлатка.	+++	Слабија заинтересованост подмлатка за научноистраживачки рад у земљи.	+
Подршка сарадницима у објављивању резултата научноистраживачког рада у научним часописима са <i>SCI</i> индексацијом.	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Укључивање подмлатка у развој пројеката чији би носилац био Факултет.	+++	Одлив подмлатка у друге друштвене сфере.	++
Учешће подмлатка на научним скуповима и конференцијама.	+++	Недовољна мобилност студената.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Повећање броја пријављених научних пројеката на свим конкурсима, које расписују различита министарства Републике Србије.
2. Оснивање истраживачких тимова, који ће пратити конкурсе и услове конкурисања и упоредо припремати пројекте.
3. Успоставити механизме редовног извештавања о могућим конкурисањима на пројекте.
4. Покренути бар један међународни научни пројекат или учествовати у њему.
5. Наставити са интегрисањем научноистраживачких метода и резултата истраживања у наставне програме у оним наставним сегментима који значајно утичу на квалитет стручности студената.
6. Наставити континуитет у подстицању наставника да се активно баве научноистраживачким радом и да што чешће објављују резултате свога рада.
7. Пружити помоћ наставницима и сарадницима у публикавању радова у реномираним часописима са *SCI* листе.
8. Наставити са организовањем међународне конференције чији је факултет координатор и размотрити могућности за организовање нових конференција.
9. Интезивирати сарадњу са другим високошколским установама како у земљи тако и у иностранству.
10. Укључити наставнике и сараднике у реализацију домаћих и иностраних пројеката.
11. Претплатити се на научне публикације.
12. Успоставити систем награђивања за најбоље научне резултате.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 6

Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима.

Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства.

Табела 6.4. Списак SCI/СЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем).

Табела 6.5. Листа одбрањених докторских дисертација (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године.

Табела 6.6. Списак стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

Табела 6.7. Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи.

Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком раду.

Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

**СТАНДАРД 7.
КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА**

СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, као и стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Квалитет наставника и сарадника Факултета обезбеђује се: планирањем и селекцијом кадрова, избором наставника и сарадника на основу јавног конкурса, јасним дефинисањем критеријума за избор наставника и сарадника, перманентном провером квалитета педагошког, научноистраживачког и стручног рада, као и стварањем услова за побољшање компетенција у стручном, научном и методичко-дидактичком погледу.

Минимални услови за избор наставника и сарадника утврђени су Законом о високом образовању. На Факултету постоји изграђен систем избора наставника и сарадника како би се обезбедио компетентан наставни кадар за извођење студијских програма. **Правилником о начину и поступку заснивања радног односа и стицања звања наставника и сарадника** (Прилог 7.1.) ближе су дефинисана правила за избор у звања, која су значајно унапређена прописаним **Минималним условима за избор у звање наставника на универзитету** које је донео Национални савет за високо образовање, чиме се обезбеђује квалификован и компетентан наставни кадар.

Избор наставника и сарадника врши се путем јавног конкурса. Приликом избора кандидата у звање наставника или сарадника, Факултет посебно вреднује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника, као и повезаност образовног рада наставника и сарадника са радом на истраживачким пројектима и стручним радом у академској и широј друштвеној заједници. Услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности.

Избор у звање се врши на основу исказаних потреба, јавног конкурса, предлога стручне комисије и на основу резултата гласања на Наставно-научном већу Факултета. На предлог Наставно-научно већа Сенат Универзитета Привредна академија у Новом Саду врши избор наставника.

Реферати о избору наставника и сарадника су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности.

Овај поступак и услови предмет су периодичне провере и усавршавања путем којих се оцењује научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника.

Као посебан услов за избор у наставничко звање је и мишљење које се износи на темељу анкета спроведених међу студентима.

Вредновање квалитета наставног и педагошког рада наставника и сарадника предмет је **Правилника о студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>). Овим Правилником уређује се поступак и мерила оцењивања: наставног процеса, студијских програма, педагошког рада наставника и сарадника Факултета, услови рада на Факултету путем студентске оцене наставног и ненаставног особља у циљу спровођења опште стратегије праћења, обезбеђења, унапређења и развоја наставног процеса, а у циљу континуираног побољшања квалитета студија и повећања стеченог знања студената.

Преглед броја наставника по звањима и њихов статус приказан је у табели 7.1. а сарадника у табели 7.2.

Факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања и укључивања у истраживачке пројекте. При избору младих асистената и сарадника, приоритет имају свршени мастер студенти, који имају најбоље квалификације: просечну оцену на основним и мастер студијама, као и остварене резултате научноистраживачког рада.

Програм школовања и усавршавања, наставника и сарадника, један је од најважнијих сегмената при изради планова за сваку годину. Факултет пружа финансијску подршку младим кадровима при изради и одбрани мастер радова и докторских теза.

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем: студијских боравака, информисања о конкурсима за међународне и домаће научноистраживачке пројекте, обезбеђивања литературе, приступа базама података, библиотечким ресурсима на интернету, успостављања сарадње са домаћим и међународним образовним и научноистраживачким институцијама у циљу припреме и реализације заједничких пројеката, учешћа на научним и стручним скуповима.

Факултет обезбеђује финансијска средства, делимично или у целости, за котизације и учешће на симпозијумима, семинарима и конгресима свим наставницима и сарадницима.

Наставно-научно веће усваја Програм научноистраживачког рада и Програм научноистраживачког рада подмлатка за период од четири године, који се током године реализује, а као резултат, унапређена знања су имплементирани у процес наставе.

Велики број наставника и сарадника је у току свог досадашњег ангажовања на Факултету прошао различите форме стручног усавршавања, са циљем директне имплементације стечених знања у наставу.

Факултет при избору и унапређењу наставног и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у области менаџмент и бизнис, економских наука и информационих технологија.

За већину предмета наставници и сарадници су објавили уџбеник или неки други приручник (практикум, одабрана поглавља, електронска скрипта) који се користе у настави. За предмете где не постоје адекватни уџбеници, приручници или, скрипта, Наставно-научно веће инсистира да се у што краћем временском периоду израде публикације у складу са наставом која се изводи према предвиђеном наставном плану и програму.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 7

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Јавност поступка и услова за избор наставника и сарадника

Правилником о начину и поступку заснивања радног односа и стицању звања наставника и сарадника ближе су дефинисана сопствена правила за избор у звања, која су значајно унапређена прописаним Минималним условима за избор у звање наставника Универзитета, које је донео Национални савет за високо образовање, чиме се обезбеђује квалификован и компетентан наставни кадар. Избор наставника се врши путем јавног конкурса. Реферати о избору наставника и сарадника су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Јавност поступка избора наставника и сарадника.	+++	Понекад је тешко пронаћи одговарајући профил кадра јер се на конкурс често јављају кандидати који не испуњавају услове за избор у звање.	+
Усаглашеност услова за избор у звање наставника са критеријумима Националног савета за високо образовање.	+++	Недовољно уважавање наставничких компетенција и педагошког рада у настави код критеријума за избор у звање.	++
Подстицање компетенција наставног особља.	+++	Релативно мали број наставника и сарадника је укључен у научноистраживачке пројекте.	++

МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Стручни кадар запослен у државним и приватним институцијама, са којима Факултет остварује сарадњу, квалитетом рада кроз добро и детаљно планиран наставни процес заинтересовати за сарадњу, и ангажовање у наставном процесу.	++	Високи критеријуми који су дефинисани приликом расписивања конкурса и уопште ангажовања наставног кадра, могу имати за резултат веома мали број кандидата који могу задовољити наведене критеријуме.	+
		Искључивим фаворизовањем публиковања радова у смислу квантитета а не квалитета прети озбиљна опасност да се занемари унапређење наставног процеса и рад са студентима и да на тај начин опадне квалитет наставе.	+
Процес самовредновања представља повод и подстицај за поновну евалуацију правилника и критеријума везаних за ову област.	+++	Спровођењем јавних конкурса, са јасно дефинисаним и високим критеријумима, могу довести одговарајућег кандидата који неће прихватити неформалне услове тимског функционисања на Факултету, или се неће снаћи у раду са студентима.	+

Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника

Редовно спровођење анкете која подразумева оцену педагошког приступа и рада, спроводи се за сваког наставника и сарадника у настави, на свим студијским програмима по сваком предмету и години студија, и у сваком семестру. Питања која су постављана у анкети су везана за: редовност одржавања наставе, начин излагања наставног садржаја, подстицање на дискусију током часа, однос наставника према студенту, јасно дефинисање критеријума при проверавању и оцењивању и спремност за комуникацију са студентима.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Континуирана примена евалуације рада путем студентских анкета.	+++	Слаба мотивисаност студената за анкетирање и оцењивање рада наставника.	++
На основу студентских мишљења и коментара препознају се квалитет, жеља и труд наставног кадра који улажу у процес реализације наставе.	+++	За анализу анкета потребно је више времена па се предлози за побољшање стања не реализују у потпуности, током школске године.	++
Спремност наставника да уваже мишљење студената и да на основу тога примене корективне мере.	+++	Слаба примена корективних акција (санкција) када се уоче недостаци у раду наставног особља.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Прилагођавање метода извођења наставе у складу са предлозима студената изнетим у студентским анкетама.	++	Студенти нису у потпуности свесни важности њиховог мишљења у поступку вредновања педагошког рада наставника.	+
Већа ангажованост Студентског парламента у информисању студената о значају вредновања педагошког рада наставника и сарадника.	++	Неозбиљан приступ одређеног броја студената пружању одговора на постављена питања у анкети, може навести на извођење погрешних закључака након анализе анкете.	+

Обезбеђење перманентне едукације и усавршавања

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем учешћа на научним, и стручним скуповима и индивидуалним радом.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Перманентном едукацијом и усавршавањем наставног кадра стварају се услови за напредовање од сарадничких до наставничких звања.	+++	Финансијска средства предвиђена годишњим планом нису довољна за реализацију свих жељених активности у циљу усавршавања кадра.	+
Учествовањем наставника на научним и стручним скуповима стичу се нова искуства која се примењују у наставном процесу.	+++	Инертност дела наставника и сарадника према сопственом перманентном усавршавању.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Наставни кадар може очекивати подршку у даљем усавршавању.	++	Након избора у више звање поједини наставници траже своју шансу за боље плаћеним послом, што за последицу може имати пад квалитета наставног процеса.	+
Могућности напретка на пољу научне, стручне, истраживачке и педагошке активности наставника и сарадника.	++		

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Израдити оптималан план усавршавања наставника са циљем повећања броја наставника са стеченим научним називом доктора наука.
2. Израдити програм усавршавања наставника и сарадника („едукација едукатора“) са посебним фокусирањем на примени андрагошких принципа у наставном процесу.
3. Перманентно стручно усавршавање запослених кроз учешће на семинарима, у контактима и размени искустава и информација са другим домаћим и међународним институцијама.
4. Организовати научностручне скупове, на којима би наставници и сарадници представили резултате научно стручног рада.
5. Подстицати повећање педагошких компетенција наставника и сарадника.
6. Размотрити могућност финансирања учешћа наставника на оним међународним конференцијама чији ће радови бити објављени у часописима са *SCI* листе.
7. Континуирано, заједно са Студентским парламентом вршити евалуацију и планирати корективне процедуре за конкретне наставнике и сараднике.

8. За наставнике и сараднике који константно постижу ниже резултате у наставном процесу (константно ниске оцене и незадовољство студената, лично незадовољство наставним процесом и студентима, слаба пролазност студената) обезбедити могућности да се додатно оспособљавају за наставни процес и, истовремено, обезбедити подршку и помоћ других колега у реализацији свих сегмената наставног процеса.
9. Предвидети награђивање наставника и сарадника који су остварили добре резултате према анкетама којима се врши евалуација педагошког рада.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 7

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору).

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника.

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе.

**СТАНДАРД 8.
КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА**

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Основни задатак деловања Факултета за примењени менаџмент, економију и финансије јесте, да савременим програмима, кроз процес теоријског и стручног образовања, школује стручњаке високог степена знања и компетенција првог, другог и трећег нивоа студија у области менаџмента, економије, финансија и информационих технологија.

Задатак Факултета је да студентима обезбеди стицање знања, вештина и способности уз уважавање највиших стандарда у образовању, савремене садржаје студијских програма и адекватне услове, који пружају могућност за активно студирање и примену стечених знања и вештина у раду у области менаџмента, економије, финансија и информационих технологија.

Факултет у потпуности примењује институционалну стратегију у процедурама пријема и признавања образовања у складу са Законом, Статутом Факултета и осталим општим актима Факултета које усваја Наставно-научно веће.

Битни параметри који указују на јавност рада Наставно-научног већа су:

- Благовремено заказивање седница и достављање радног материјала члановима већа путем имејл адреса.
- Позивање представника студената именованих од стране Студентског парламента на седнице Наставно-научног већа у својству чланова са правом гласа у одлучивању, на којима се разматрају питања од интереса за квалитет студија. Студенти учествују у дискусијама на седницама Већа по свим тачкама дневног реда.
- Процедуре које се односе на пријем студената, услове и начин студирања усвојене су од стране Наставно-научног већа и благовремено се објављују на огласним таблама и на сајту Факултета.

– Факултет је опредељен и спроводи једнакост и равноправност студената по свим основама. Запослени на Факултету су свесни одговорности коју имају према студентима. Као особе које им преносе стручна и животна знања и искуства, они промовишу једнакост и равноправност свих студената. Дискриминација студената по било ком основу је елиминисана актима Факултета и односом наставног и ненаставног особља према студентима.

Процедуре за пријем

Кроз активну сарадњу са средњим школама Факултет добија информације о образовном профилу и квалитету потенцијалних студената. Кроз заједничке активности са средњим школама ученици се припремају за период студирања, односно савладавају основна правила академске комуникације и кодекса понашања што скраћује и унапређује процес прилагођавања на период студирања. То даље позитивно утиче на квалитет уписаних студената, квалитет извођења наставе и општи успех студената на ранијим годинама студија. Организација заједничких активности, обухвата: стручне праксе за средњошколце на Факултету, зимске и летње креативне радионице, предавања за матуранте, такмичења средњошколаца и слично. Кроз њих стичемо прилику да препознамо таленте и ученике који су посебно мотивисани да студирају на Факултету за примењени менаџмент, економију и финансије.

Факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације у вези са студијама, на огласним таблама и путем сајта Факултета. У циљу информисања студената, Факултет штампа флајере на којима се налазе подаци о студијским програмима и објављује Конкурс за упис студената у прву годину. Ради припреме студената за полагање пријемног испита, Факултет организује часове припремне наставе.

Факултет расписује Конкурс који је доступан на сајту Факултета, а преко Универзитета Конкурс се објављује у штампаним медијима. Конкурс се објављује најкасније пет месеци пре почетка школске године и садржи све елементе дефинисане Законом о високом образовању.

Правила за упис у прву годину студија објављују су на сајту Факултета и доследно се примењују при спровођењу уписне процедуре. Услови уписа на студије, критеријуми за упис и процедура формирања ранг листе дефинисани су **Правилником о упису студената на студијске програме.**

Такође су благовремено објављени и сви подаци о важним терминима и потребној документацији у току уписне процедуре, од тренутка подношења докумената до самог уписа.

После пријемног испита, у предвиђеном року, објављује се прелиминарна ранг листа која садржи приказане бодове на основу успеха из средње школе, бодове са пријемног испита и укупне бодове за рангирање. Учесницима конкурса је омогућен двостепени поступак за решавање приговора на редослед кандидата. По истеку рокова за жалбе кандидата и разматрања пристиглих жалби, објављује се коначна ранг листа која је доступна у просторијама секретаријата и на огласној табли Факултета.

Упис и селекција студената врши се у складу са законом прописаном процедуром. При томе се вреднују резултати постигнути у претходном школовању и резултати постигнути на класификационом испиту, током којег се проверавају склоност и мотивација за студирањем. Број студената који се уписује усклађен је са кадровским, просторним и техничко-технолошким могућностима Факултета.

Факултет обезбеђује услове студирања свим студентима. Поштује се и гарантује једнакост и равноправност свих студената по свим основама без обзира на расу, боју коже, пол, сексуалну оријентацију, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање.

Обавеза праћења наставе

Сваки наставник је дужан да први час у семестру посвети упознавању студената са начином стицања поена из предиспитних и испитних обавеза у оквиру свог предмета. У посматраном процесу, важну улогу има и страница предмета на *Moodle* платформи уз помоћ које се студенти унапред упознају са обавезом праћења наставе, начином испитивања и оцењивања, предиспитним обавезама, испитним обавезама и садржајем силабуса, по сваком предмету, појединачно. Праћење наставе важан је критеријум за формирање оцене, па се на тај начин студенти мотивишу да редовно долазе на наставу. Кроз редовно присуство и активност на часу предавања и вежби може се остварити 10% од укупног броја поена на основу којих се формира коначна оцена (10 од укупно 100 поена за присуство на предавањима и 10 од укупно 100 поена за присуство важбама). Наставници су дужни, да на сваком часу омогуће студентима евидентирање присуства на часу електронским путем и да

на тај начин воде евиденцију о присутним студентима на настави. У ситуацији када су студенти у дужем периоду спречени да долазе на наставу (запослени, боравак у иностранству и слично), студентима је на располагању платформа *Moodle* преко које могу одслушати предавања и вежбе и преузети материјале за учење.

Оцењивање студената

Вредновање предиспитних обавеза у складу са Законом, разматрано је на седницама Наставно-научног већа са циљем дефинисања јасних критеријума њиховог вредновања.

Правила оцењивања студената на испитима регулисана су Статутом и **Правилником о полагању испита и оцењивању на испитима** (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>) и **Упутством за проверу знања студената**, а објављивање свих видова постигнутих резултата је транспарентно.

Обавеза сваког наставника је да приликом објављивања резултата, објави и термин у којем студенти могу, по жељи, погледати своје радове на предиспитним обавезама и испитима и добити потребно образложење за остварене поене.

У складу са Законом о високом образовању, Статутом, Правилником о полагању испита и оцењивању на испитима и Упутством за проверу знања студената, јасно су утврђени критеријуми, правила и процедуре оцењивања студената. Такође је, у Плановима извођења наставе, дефинисан начин и критеријуми оцењивања студената у делу предиспитних обавеза и на завршном испиту. Сви документи у вези са оцењивањем доступни су студентима на програмској платформи *Moodle* или на сајту Факултета, пре почетка наставе, за сваку школску годину.

Наставници се током оцењивања придржавају јасних и унапред познатих критеријума, који су садржани у Плану извођења наставе на сваком предмету и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма. Методе оцењивања су тако конципиране да на одговарајући начин процењују исходе учења. Знања која студенти усвајају током наставно-научног процеса усклађена су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијских програма.

Факултет систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена

студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени. Резултати ових активности се добијају путем анкетања студената и дефинишу у извештајима у којима је посебан део посвећен квалитету педагошког рада наставника и сарадника.

Метод оцењивања студената прилагођава се предмету, уз посебне напоре да се установи адекватан баланс између поена добијених кроз предиспитне обавезе (колоквијуме, домаће задатке, семинарске радове) и завршни испит. Рад студената се прати и оцењује током наставе, а способност студената да примене знање проверава се кроз вежбе, самосталне пројекте, учешће студената на такмичењима где се за изналажење најбољег решења у датом временском оквиру користе студије случаја (*case study*).

У оквиру студијских програма систематски се прати пролазност и успешност студената на испитима и предузимају корективне мере у случајевима појаве одступања. Уколико просечна оцена на појединим предметима сувише одступа од унапред дефинисаног распона просечне оцене, наставник има обавезу да осмисли и предложи унапређења наставе и система оцењивања на предмету како би се превазишло одступање које је настало. Контунуирано се прати систем и резултат оцењивања на свим предметима, а предлози унапређења система оцењивања се иницирају како од стране менаџмента Факултета, тако и од стране наставника и студената. Информације добијене кроз директну комуникацију са студентима и кроз студентске анкете омогућавају да се начин испитивања и систем оцењивања унапређују.

Наставници су дужни да на професионалан начин организују испите и врше оцењивање студената на предметима. Постоји растући тренд електронског тестирања студената преко програмске платформе *Moodle*, чиме се унапређује објективност формирања оцене. Термин полагања испита омогућава студентима да на адекватан начин и без стреса обаве своје академске обавезе. Важно је истаћи професионални и хумани приступ наставника посебно у ситуацијама када су у питању студенти са одређеним инвалидитетом, језичком баријером или другим привременим и хроничним ограничењима. У тим случајевима начин испитивања прилагођава се појединцима, односно интензивира се консултативни рад, како би студент могао да савлада прописано градиво и постигне очекивани резултат.

Организовање студената

Студентски парламент је орган Факултета преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе, у складу са Законом, Статутом и Правилником о раду Студентског

парламента. Студентски парламент има своје представнике у раду Савета, Наставно-научног већа, у Комисији за самовредновање и Комисији за квалитет. Поред редовне наставе, студенти иницирају и организовање различитих трибина, радионица, манифестација и других активности где могу испољити своје различите таленте и потребе. Факултет у оквиру својих финансијских и просторних капацитета, обезбеђује услове за рад Студентског парламента.

Студенти Факултета су организовани и за екипне спортове, а учешће студената на спортским такмичењима организује и финансира Факултет. Присутно је организовање студената и у ширим студентским организацијама попут *AIESEC-a*.

Инфраструктура за студенте

Радно време Студентске службе прилагођено је потребама студената и објављено је на огласној табли. Такође, студентима је на располагању имејл office@mef.edu.rs који запослени у Студентској служби свакодневно проверавају, одговарају на постављена питања и обрађују захтеве.

Коришћење Библиотеке усклађено је потребама студената. Радно време објављено је на сајту и огласној табли, а у свакој години, финансијским планом се планирају средства за издавање уџбеника и куповину стручне литературе за Библиотеку, према потребама које се исказују одлукама Наставно-научног већа, за наредну годину. Факултет у складу са Правилником о уџбеницима и потребама студената, благовремено ради на обезбеђивању наставних материјала (уџбеника, практикума и сл.).

На програмској платформи *Moodle* наставници су поставили материјале са предавања у виду презентација са снимљеним гласом, вежбе у виду презентација у *powerpoint-u*, литературу за учење, стручне чланке из актуелних области за предмет, задатке за решавање, студије случаја, теме за есеје, семинарске и завршне радове. Презентације на програмској платформи *Moodle* намењене су студентима који желе да студирају на даљину (*DLS*), као и помоћ запосленим студентима.

Мишљење студената о квалитету уџбеника и снабдевености потребном литературом прибавља се сваке школске године студентском анкетом.

Информатички кабинет је на располагању студентима у слободно време у складу са распоредом наставе у сваком семестру. Студенти могу да користе интернет и друге потребне програме за израду домаћих задатака и семинарских радова.

Термини консултација објављују се на почетку семестра на сајту Факултета и на огласној табли. Поред објављених термина консултација, студентима је омогућено да предметне наставнике контактирају путем електронске поште и коришћењем *Google Meet*-а и *Zoom*-а. У циљу лакше комуникације имејл адресе свих наставника и сарадника објављене су на сајту.

Корективне мере и процедуре (за слабу пролазност на испитима)

Наставно-научно веће Факултета разматра пролазност на испитима у циљу дефинисања узрока ниске пролазности и потребу за предузимање корективних мера.

Као један од узрока слабе пролазности на испитима, код једног броја студената уочен је проблем неразумевања значаја активног студирања, неопходног за испуњавање предиспитних обавеза и олакшано савладавање градива. Наставно-научно веће је донело одлуку да се системски утиче на подизање свести студената о значају активног студирања. У овај процес укључени су сви наставници и Студентски парламент, како би се повећао степен посећености наставе, ниво активности студената у току семестра и повећале могућности за савладавања градива.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 8

У оквиру стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Пријем студената

Према резултатима анкете о томе како су кандидати који конкуришу за упис на Факултет сазнали за Факултет највећи број кандидата наводи препоруке бивших студената, пријатеља, и родитеља. Затим следи сајт Факултета, па портал инфостуд и досадашње представљање Факултета на сајмовима образовања, као и систем отворених врата Факултета и отворене симулације кризних ситуација (у којима учествују студенти све три године основних студија), где се будући бруцоши могу интерактивно уверити у принципе и начине извођења наставног процеса на Факултету. Остале категорије су занемарљиве. На основу наведених података и података о пролазности на испитима долази се до закључака о смерницама за подизање квалитета студената.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Дефинисана процедура пријема студената.	+++	Недовољан ниво предзнања студената.	++
Доступност информација.	+++		
Загарантована једнакост и равноправност студената.	+++	Недовољна припремљеност студената за пријемни испит.	++
Бесплатна припремна настава за полагање пријемног испита.	+++		
МОГУЊНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Процедуре су јасно дефинисане и доследно се примењују.	+++	Недовољна информисаност потенцијалних кандидата.	++
Даље унапређење презентовања Факултета у средњим школама и на средњошколским такмичењима.	+++	Предзнање које кандидат доноси из средње школе је врло шаролико.	++

Анализа метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима и годинама и корективне мере

Захваљујући електронској бази података о резултатима студената на предиспитним обавезама и испитима, анализе података о пролазности студената по предметима, испитним роковима, програмима и годинама, пружају егзактне податке као реалне показатеље о раду студената и наставника.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Методе и критеријуми оцењивања су дефинисани силабусом предмета.	+++	Постојање неусаглашености.	+
Редовно се прате и проверавају оцене и пролазност студената.	+++	Велике разлике у захтевима при оцењивању, просечним оценама и степену изборности на различитим модулима.	++
Студенти спровode и самосталне провере квалитета оцењивања, преко студентских организација и неформалних анкета (форум, социјалне мреже).	+++	Настојање да се оцењивање учини потпуно објективним увођењем тестова са понуђеним одговорима код електронских провера знања носи ризик од преписивања.	++
МОГУЊНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Учешће студента у корекцији оцењивања кроз анкете.	+	Незаинтересованост студената.	++
Повећање мобилности студената и могућност доласка студената и професора из других средина поспешује размену искустава и повећава заинтересованост за корективне процесе.	++	Недостатак жеље код једног броја наставника, да мења утврђене начине и критеријуме оцењивања.	++
Унапређење метода оцењивања путем персонализације тестова и осталих могућности система за даљинско учење.	++	Снижавање критеријума оцењивања једног броја наставника, ради повећања пролазности студената.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Привлачење средњошколаца кроз организовање креативних радионица, такмичења и других манифестација.
2. Организовање стручних предавања у средњим школама која би држали професори Факултета и на тај начин промовисали Факултет.
3. Учешће Факултета на сајмовима привреде и образовања.
4. Унапредити полагање пријемног испита и организовати обавезну припремну наставу за полагање пријемног испита.
5. Кроз акциони план разрадити процедуре за реализацију свих сегмената наставног процеса у које треба укључити студенте са њиховим обавезама, уз развијање партнерског односа у наставном процесу између наставника и студента.
6. Праћење и контрола критеријума оцењивања студената, односно објективности и принципијелности наставника у процесу оцењивања.
7. Наставити са усклађивањем метода оцењивања са исходима студијског програма - усклађивање наставног садржаја са начином испитивања и оценом знања студената.
8. Унапредити систем праћења успеха студената, како би се правовремено и адекватно реаговало у случају незадовољавајућих резултата.
9. Унапредити систем оцењивања студената кроз унапређење Правилника о полагању испита и оцењивању на испитима.
10. Организовање допунске наставе за студенте и индивидуални приступ у раду са студентима који се суочавају са баријером у учењу и полагању испита.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 8

Табела 8.1. Преглед броја студената по нивоима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години.

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30. 09.) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма.

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија.

Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената.

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању.

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања.

**СТАНДАРД 9.
КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И
ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА**

СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Квалитет уцбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућег подзаконског акта.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије је студентима на свим студијским програмима обезбедио неопходне уцбенике и другу литературу, која им је потребна за успешно праћење и савладавање наставних садржаја и полагање испита, у потребној количини и на време.

Факултет је обезбедио да сви обавезни и изборни предмети буду покривени одговарајућим уцбеницима и другом литературом. Уцбеници и литература су унапред познати и објављени у Плановима извођења наставе.

Факултет располаже савременом Библиотеком и читаоницом. У Библиотеци се обавља пријем, обрада, чување и коришћење библиотечке грађе. Приступ библиотечком фонду је слободан што студентима омогућава брзо и ефикасно претраживање потребне литературе. Публикације су обрађене, сигниране и распоређене по научним областима. Дужност сваког предметног наставника јесте да обезбеди уцбеник, књигу или рукопис за предмет за који не постоји одговарајућа литература. Квалитет свих нових уцбеника заједничка је одговорност како самог аутора, тако и рецензената. Студенти се на почетку сваке школске године упознају са начином рада Библиотеке, а радно време и друга питања у вези са радом Библиотеке, доступни су студентима и преко сајта Факултета.

Покривеност уцбеницима и другим училима који су унапред познати и објављени

Библиотека обимом и нивоом литературе обезбеђује квалитетну подршку наставном процесу и научноистраживачком раду наставника, сарадника и студената. Факултет плански обогаћује библиотечки фонд савременом литературом и новим издањима у циљу унапређења квалитета наставног и научноистраживачког процеса. У Библиотеци се налази основна и додатна литература потребна за све предмете коју студенти могу да преузму за све степене студија и све студијске програме. Куповина књига за Библиотеку врши се на предлог предметних наставника и у договору са деканом Факултета. Приоритет у куповини

представљају књиге корисне за потребе израде семинарских радова, припреме домаћих задатака и израде завршних радова, као и за шире образовање.

За наставу из сваког предмета обезбеђени су потребни уџбеници и монографије чији су аутори наставници запослени на Факултету (Табела 9.2.). Потребне за литературом, наставници исказују на седницама катедри. Шефови катедри утврђене потребе у литератури пријављују продекану за наставу. Продекан за наставу сачињава план набавке литературе и доставља га генералном менаџеру Факултета, који у складу са финансијским могућностима и у договору са деканом набавља потребну литературу. Факултет чини све напоре у оквиру својих могућности да се стално унапређује обим и структура библиотечког фонда.

Информисаност студената о потребној литератури обезбеђена је низом активности свих учесника у наставном процесу, као и ангажовањем пратећих стручних служби. О потребним уџбеницима и допунској литератури наставник је дужан да упозна студенте на почетним часовима предавања. Са литературом неопходном за припрему испита упознато је и особље Библиотеке које заинтересоване студенте обавештава о могућностима изнајмљивања публикација у складу са Правилником о раду Библиотеке.

Поред стандардних штампаних уџбеника и књига, предметни наставници обезбеђују и разноврсне наставне материјале (презентације, скрипта, практикуме, вежбе, тестове) који се у електронској форми достављају Библиотеци и постављају на *Moodle* платформу. Ови наставни материјали представљају пратећу литературу и наставни материјал који наставници припремају као презентације за предавања.

Издавачка делатност на Факултету регулисана је Правилником о уџбеницима којим се утврђују циљеви, садржај и организација издавачке делатности. Издавачка делатност Факултета обухвата издавање основне литературе, помоћне (додатне) литературе, монографских публикација, серијских публикација и осталих стручних и научних публикација.

Квалитет наставне литературе подлеже стандардима, а минимум стандарда се утврђује у погледу садржаја, структуре, стила и обима у складу са стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета наставе на Факултету. Контрола квалитета уџбеника реализује се путем контроле квалитета текста, обима текста и графичког изгледа рукописа. Контролу квалитета текста и обима текста, врше рецензенти, а редовно се спроводи вредновање

квалитета уџбеника путем анкетирања студената. На основу резултата вредновања, утврђују се одговарајуће мере у циљу усаглашавања елемента квалитета уџбеника и друге наставне литературе, који није усклађен са дефинисаним стандардима. Рецензија је неопходна за све врсте публикација које издаје Факултет. Правилником о уџбеницима дефинисан је поступак рецензирања публикација, као и услови за именовање рецензената. Факултет обавља периодичну евалуацију уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса.

Опремљеност Библиотеке потребним бројем библиотечких јединица и опремом за рад

Факултет има одговарајућу Библиотеку снабдевену потребним публикацијама за извођење наставе и информатичке ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака. Библиотека поседује Правилник о раду, који је у складу са Правилником о раду високошколских библиотека и уписана је у регистар библиотека матичне Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић.“

Библиотека ради у складу са Правилником о раду библиотеке, поседује 1.938 библиотечких јединица (Табела 9.1) из области из којих се реализује наставни процес. Највећи део библиотечке грађе обезбеђен је разменом уџбеника и друге литературе са сродним високошколским установама и библиотекама у земљи и региону, али и куповином нових издања књига и уџбеника. Библиотека Факултета располаже свим издањима објављеним на Факултету, као и домаћим и страним публикацијама из релевантних области за појединачне студијске програме.

Услуге Библиотеке су на располагању како студентима, тако и наставницима и сарадницима. Коришћење Библиотеке и читаонице омогућено је свим корисницима сваког радног дана у току радног времена, што корисницима омогућује максимално коришћење њених капацитета. Библиотечке послове обавља библиотекар.

Простор Библиотеке одређен је према броју корисника, величини фонда и намени. У потпуности је поштован стандард за високошколске библиотеке, те је обезбеђено једно место у читаоници на девет студената. Предвиђен је смештај целокупног библиотичког фонда у слободном приступу за референтне уџбенике, актуелне периодичне публикације и фреквентне монографије. У Библиотеци ради библиотекар са стеченим високим образовањем и положеним стручним испитом.

Библиотека води алфаветски, стручни и предметни каталог у електронском облику, што омогућава лакшу доступност, претраживост и транспарентност.

У Библиотеци се ради у складу са: Законом о библиотечкој-информационој делатности, Законом о ауторским и сродним правима, Законом о културним добрима, стандардима за високошколске библиотеке и принципе интелектуалних слобода.

Библиотека Факултета је 2017. године приступила систему *COBISS*.

Праћење, оцењивање и унапређење структуре и обима библиотечког фонда

Библиотечки фонд се попуњава куповином, разменом и поклоном. Структуру и обим библиотечког фонда и учила критички процењују наставници и сарадници према програмима својих предмета и предлажу набавку најновијих публикација из конкретних наставних области, тако да се библиотечки фонд систематски обогаћује издањима реномираних издавача.

Средства за куповину формирају се финансијским планом за сваку календарску годину. Изузетно, ван плана, публикације се могу набавити на предлог професора а по одлуци декана или председника Савета Факултета.

У остваривању ових циљева Факултет предузима следеће активности:

- континуирано допуњује библиотечки фонд најновијом литературом (учбеници, књиге, монографска дела, научни и стручни часописи и друга доступна периодика) на предлог наставника и сарадника;
- континуирано технички осавремењује простор Библиотеке и модернизује информатичке ресурсе.

Обезбеђивање неопходних информатичких ресурса потребних за савладавање градива

Информатички ресурси, нарочито у погледу потребног броја рачунара одговарајућег квалитета, пратеће информатичке опреме и приступа интернету, континуирано се обезбеђују и унапређују као подршка квалитету наставног процеса и студијских програма.

Факултет студентима обезбеђује неопходне информатичке ресурсе потребне за савладавање наставног градива (Прилог 9.2.). Постојећи број рачунара се континуирано допуњује како у погледу броја, тако и у виду техничког побољшања. Такође, одржава се и допуњује постојећа информатичка мрежа која је у функцији подизања квалитета наставног процеса, научног и стручног усавршавања наставника, сарадника и студената.

Факултет поседује адекватно и савремено технички опремљене просторије. Покривен је интерним системом за видео надзор уз систем за биометријску контролу присутности студената на настави. Амфитеатар и све учионице на Факултету опремљене су рачунаром, видео камером (*full HD*) за снимање предавања, 4К телевизијским монитором (85") високе резолуције, А3 камера скенером за директан пренос скенираног садржаја на телевизијски екран и покретном маркер таблом (на точкићима). Амфитеатар и учионице поседују мрежни прикључак чиме је обезбеђен приступ неопходним материјалима за извођење наставе, како са интерне рачунарске мреже Факултета, тако и са интернета. Факултет поседује квалитетно искаблиран мрежни систем и сервер за мрежну подршку наставном процесу и раду у рачунаској учионици. Бежична мрежа је на располагању свим студентима и запосленима на Факултету потпуно бесплатно и захваљујући модерној опреми обезбеђује покривеност свих просторија на Факултету.

У оквиру наставног процеса на рачунарима су инсталиране професионалне апликација за рад.

Усклађеност броја запослених у Библиотеци и пратећим службама са националним и европским стандардима

Према националним и европским стандардима Факултет обезбеђује адекватан број запослених у Библиотеци и пратећим службама. У складу са укупним бројем студената на пословима у Библиотеци ангажован је један библиотекар.

Праћење компетентности и мотивисаности особља за подршку у Библиотеци, читаоници и рачунарском центру

Факултет реализује континуирану проверу квалитета рада, компетентности и мотивисаности стручног лица запосленог у Библиотеци, као и у рачунарском центру за подршку и помоћ студентима, наставном и ненаставном особљу. Факултет подстиче студенте да дају своје предлоге, сугестије и примедбе које се односе на начин рада, побољшање квалитета рада, као и евентуалне критике на рачун стручности, недовољне мотивисаности и компетентности запослене особе у Библиотеци, читаоници и рачунарском центру.

Упознавање студената са начином рада у Библиотеци

Студенти су обавештени о времену рада Библиотеке, начину рада и условима коришћења библиотечког фонда и читаонице, истицањем обавештења на улазу у просторије Библиотеке, као и на огласној табли и на сајту Факултета. Време рада Библиотеке, начин

рада и услови коришћења Библиотеке од стране студената прописани су у складу са Правилником о раду Библиотеке.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 9

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Структура и обим библиотечког фонда

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Добра снабдевеност Библиотеке савременом стручном литературом уз прецизно вођење евиденције о библиотечком фонду.	+++	Због недостатка новчаних средстава смањен је број куповине нових издања помоћне стручне литературе.	++
Настава на свим предметима је покривена одговарајућим уџбеницима и другом наставном литературом, који су унапред познати студентима.	+++	Недостатак допунске литературе за мањи број тема које се изучавају на Факултету.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Константно праћење потреба катедри и осавремењавање библиотечког фонда у складу са потребама студијских програма.	++	Ограничена средства за проширење библиотечког фонда; ризик у планирању сопствених прихода.	++
Мотивисање наставника да сваке године преиспитују квалитет уџбеника и литературе, узимајући у обзир и резултате студентских анкета.	++	Незаинтересованост једног броја наставника за израду уџбеника и друге наставне литературе.	++

Информатички ресурси

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Факултет поседује две савремено опремљене рачунарске учионице са довољним бројем рачунара који су мрежно повезани.	+++	Факултет не може у потпуности пратити сва најновија достигнућа у области информатичких технологија због њиховог брзог напретка и развоја.	+
Факултет поседује одговарајућу опрему у области информатичких технологија, која доприноси квалитету реализације наставе.	+++	Недовољан број рачунара у читаоници.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Настојати и у складу са финансијским могућностима пратити сва најновија информатичка достигнућа.	+	Ограничена средства не дозвољавају у потпуности обнављање информатичке опреме.	+
Повећање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, електронских облика часописа) намењених студентима, који користе библиотечки фонд на Факултету.	++	Веома брз развој софтвера и хардвера може да доведе до застарелости хардверских и софтверских информатичких ресурса.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Наставити са проширивањем библиотечког фонда, како стручном, тако и допунском литературом у складу са потребама студената, наставника и сарадника.
2. Повећати објављивање сопствених уџбеника и другог наставног материјала (приручника, скрипта, збирки задатака).
3. Праћење квалитета и доступности уџбеника, наставне литературе и информатичких ресурса.
4. Периодична евалуација квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса.
5. Информатичке ресурсе осавремењивати имплементацијом нових информационих и комуникационих технологија у складу са финансијским могућностима Факултета.
6. Успостављање сарадње са институцијама које могу допринети унапређењу и осавремењивању библиотечког фонда и информатичких ресурса.
7. Умрежавање са другим научноистраживачким институцијама у циљу проширивања доступне литературе.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 9

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи.

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса.

Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима.

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима).

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи.

СТАНДАРД 10.
КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И
КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада. Надлежност и одговорност органа управљања и органа пословођења Факултета, структура организационих јединица, њихов број, надлежности и одговорности, као и координација и контрола утврђују се Статутом Факултета. Систематски се прати и оцењује њихов рад и предузимају мере за унапређење квалитета рада.

Орган управљања

Орган управљања, његове надлежности и одговорности у организацији и управљању Факултетом утврђени су Статутом (<https://mef.edu.rs/fakultet/akreditacija>) у складу са законом.

Орган управљања Факултета је Савет. Статутом Факултета предвиђено је да Савет има седам чланова, од којих су пет представници запослених на Факултету, један представник студената (по правилу председник Студентског парламента) и један представник оснивача. Рад Савета уређен је Пословником о раду Савета.

Декан Факултета је орган пословођења, изабран од стране Савета. Декан представља и заступа Факултет у земљи и иностранству, непосредно руководи његовим радом, предлаже основе пословне политике и одговара за остваривање образовне и научноистраживачке делатности Факултета. Декан се именује из редова професора стално запослених на Факултету. Декану у раду помажу продекан за наставу, продекан за научноистраживачки рад, продекан за међународну сарадњу, продекан за сарадњу са привредом и секретар.

Највиши стручни орган Факултета је Наставно-научно веће. Веће одлучује о питањима од интереса за реализацију наставе, научноистраживачког рада, укључујући доношење истраживачко-развојног програма, даје предлог за наставне планове и програме и доношење

издавачког плана. Сачињавају га сви наставници и сарадници Факултета. Декан је председник Наставно-научног већа по функцији.

Студентски парламент Факултета је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе. Његов рад је јаван, а сачињавају га изабрани представници студената.

Секретаријат Факултета организује рад ненаставног особља, које чине службе за правне, кадровске, финансијске, административне, техничке и друге послове, који су од заједничког интереса за обављање делатности. Његовим радом руководи секретар Факултета.

Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада

Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова у складу са законом.

Овлашћења и одговорности Савета, декана, Наставно-научног већа, секретара, као и структура, делокруг рада организационих јединица приказани су: [Шематска организациона структура високошколске установе \(Прилог 10.1\)](#).

Организационе јединице Факултета које се баве наставним, научноистраживачким и стручним радом су:

- катедре;
- институти и
- лабораторије.

Организационе јединице Факултета које се баве стручним, управно-административним и техничким пословима су:

- стручне службе и
- уписно истраживачки и едукативни центри.

Катедре се организују за уже научне области или за више сродних предмета. Сачињавају их сви наставници и сарадници из уже научне области или више сродних предмета за које је формирана, а који предају на Факултету. Катедре се оснивају одлуком Наставно-научног већа на предлог декана. Радом катедре руководи шеф катедре, именован од стране Наставно-научног већа, а на предлог декана. Одлуком Наставно-научног већа одређују се и припадајући предмети катедрама.

Секретаријат (стручне службе) обавља правне, кадровске и опште послове, послове Студентске службе, финансијске послове, послове библиотеке, техничке и друге помоћне послове. Радом Секретаријата руководи секретар Факултета.

Факултет систематски прати и оцењује организацију и управљање Факултетом и предузима мере за њихово унапређење.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу, контроли и оцени организације и управљања Факултетом. Статутом је предвиђено да Факултет прати и оцењује организацију и управљање високошколском установом, у складу са Правилником о самовредновању (путем анкета и увидом у чињенично стање). Наставно-научно веће је образовало Комисију за самовредновање која је израдила инструменте за самовредновање свих служби, спровела испитивање и обрадила добијене податке. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби ([Прилог 10.2](#)).

Факултет систематски прати и оцењује рад управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада.

Факултет прати и оцењује рад управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада:

- редовним оцењивањем квалитета рада органа пословођења,
- систематским праћењем и контролом рада запослених у службама Факултета,
- предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима.

Вредновање квалитета обавља се анкетирањем, које се спроводи са студентима, наставницима, сарадницима и ненаставним особљем. Факултет посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Све извештаје о вредновању квалитета органа управљања, пословодног и ненаставног особља, усваја Наставно-научно веће са утврђивањем мера за унапређење квалитета, када се процени да је то потребно.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу и оцењивању управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузимању мера за побољшање квалитета њиховог рада, нарочито у односу према студентима.

Квалитет управљања Факултетом обезбеђује се редовном провером поступања Савета Факултета по следећим актима: Закону о високом образовању, Статуту, Правилнику о обезбеђењу квалитета, Стратегији обезбеђења квалитета, Политиком о обезбеђењу квалитета као и провером законитости донетих одлука, за коју су одговорни декан и секретар Факултета. Савет Факултета најмање једанпут годишње преиспитује: политику и циљеве квалитета, функционисање система квалитета и по потреби обликује програме и предузима корективне и превентивне мере у циљу сталног упоређивања квалитета и задовољавања потреба студената и запослених.

Декан, као орган пословања, одговара Савету за законитост свог и рада Факултета у целини и може због незаконитости у раду бити разрешен дужности и пре истека мандата, по процедури регулисаној Статутом. Декан подноси Савету годишњи извештај о резултатима пословања.

Секретар за свој рад непосредно одговара декану Факултета. Секретар непосредно прати и оцењује рад ненаставног особља и једном годишње подноси извештај декану, који поред оцене рада запосленог ненаставног особља садржи и постигнуте резултате, препознате проблеме и слабости и предлог мера за њихово уклањање.

Посебно се прати мотивисаност запослених за рад и односи запослених према студентима, односно коректност и професионалан однос у комуникацији са студентима, наставницима и сарадницима, као и трећим лицима.

Комисија за самовредновање има овлашћење да самоиницијативно периодично проверава рад запослених и да о уоченим слабостима обавештава декана, продекана за наставу и секретара, као и да предлаже мере за побољшање квалитета. Такође, Комисија оцењује рад ненаставног особља на крају сваког семестра спроводећи анкету, на усвојеним обрасцима.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актима Факултета и доступни су јавности.

Факултет је обезбедио одговарајући број и структуру ненаставног особља, са одговарајућим квалификацијама, у свим службама, у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова и стандардима за акредитацију високошколских установа.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у утврђивању и доследном спровођењу услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља у складу са општим

актима Факултета. Заснивање радног односа је транспарентно, путем јавног конкурса, доступно јавности и у складу са Законом, Правилником о организацији и систематизацији послова Факултета и Статутом.

Онемогућен је сваки вид дискриминације (непосредне или посредне) приликом избора кандидата у запошљавању, али и самих запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу и боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање и инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне прилике и обавезе, сексуално опредељење, политичка и друга уверења и ставове, као и чланство у политичким организацијама и синдикатима, социјално порекло, имовинско стање и неко друго лично својство.

Запослени приликом заснивања радног односа добија Обавештење о забрани вршења злостављања на раду и правима, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном злостављања и Обавештење о правима узбуњивача, поступку узбуњивања, као и другим питањима од значаја за узбуњивање и заштиту узбуњивача. Такође се обавештавају о начину остваривања својих права, ако су она угрожена.

Сваки запослени на Факултету има свој персонални досије, у који се уписују подаци о квалификацијама и компетенцијама запосленог, о напредовању, додатном нивоу образовања које је накнадно стечено, евентуалним дисциплинским мерама и друго.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења.

Рад органа пословођења и служби Факултета оцењују наставници, асистенти, сарадници у настави, ненаставни радници и студенти Факултета путем анонимног анкетања. Резултати анкетања показали су да су студенти задовољни радом служби. Они су најзадовољнији радом стручних служби и организацијом наставе.

Комисија за самовредновање спроводи анкету и припрема извештај о резултатима анкете.

Факултет обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са Стандардом седам за акредитацију Факултета као високошколске установе.

Број ненаставних радника, степен њихове стручности у складу су са стандардима за акредитацију. Ненаставно особље Факултета квалификовано је и компетентно и својим радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научноистраживачке делатности, као и осталих делатности Факултета.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу и оцени да ли број и квалитет ненаставног особља задовољава Стандард седам за акредитацију Факултета као високошколске установе.

Ненаставно особље Факултета чини дванаест запослених радника (Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица).

Они учествују у обезбеђењу услова за нормално функционисање Факултета. Њихов рад се огледа у организовању служби у оквиру Секретаријата.

Факултет посебно обезбеђује ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану, како би се испратила промена свих законских решења која се односе на рад установе и запослених.

Факултет перманентно осавремењава процес рада у службама у складу са својим финансијским могућностима, увођењем нових информационих технологија и процедура, што изискује стално усавршавање и образовање управљачког и ненаставног особља. Начини на који се то постиже су: финансирање стручних семинара, саветовања, курсева и других видова едукација.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у доношењу плана образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља у складу са Развојним планом Факултета, Правилником о усавршавању и оспособљавању запослених и Статутом.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 10

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

- дефинисаност надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа;
- дефинисаност организационе структуре;
- праћење и оцењивање квалитета управљања установом;
- праћење и оцењивање рада стручних служби и ненаставног особља;
- дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља;
- доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања;
- перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља.

Заједничком анализом наведених елемената дошло се до следећих закључака:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Дефинисани су организациона структура, надлежности органа управљања Факултетом, као и њихова одговорност.	+++	Незаинтересованост појединаца за даља унапређивања знања.	++
Организационе јединице на Факултету, њихова структура и делокруг рада дефинисани су Правилником о систематизацији функција и радних места.	+++	Стручна усавршавања се организују у складу са финансијским могућностима.	+++
Факултет подстиче и финансира усавршавање и образовање ненаставног особља.	+++	Недовољна заинтересованост студената за рад управљачког и ненаставног особља.	+
Факултет прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља.	+++		
Рад стручних служби је јасно и добро дефинисан.	+++	Постоји простор за још бољи рад студентске службе.	+
Врши се редовна евалуација рада органа управљања и стручних служби од стране студената, наставног особља и ненаставног особља.	+++	Недовољно дефинисани критеријуми за процену квалитета рада стручних служби и ненаставног особља.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Ефикасност и оперативност органа управљања.	+++	Запослени на радним местима која не захтевају креативност губе мотивацију за даље усавршавање.	++
Увођење електронске кореспонденције убрзава рад.	+++	Непримењивање корективних и подстицајних мера може смањити мотивацију запослених у стручним службама и ненаставној подршци.	++
Обезбедити чешће и перманентно усавршавање и образовање управљачког и ненаставног особља.	+++	Може се десити да дефинисана организација не покрива најефикасније стварне потребе.	++
Повећање мотивисаности управљачког и ненаставног особља за самостално стручно усавршавање.	++	Недовољан број запосленог ненаставног особља може значајно утицати на квалитет услуга студентима.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ НА УНАПРЕЂЕЊУ КВАЛИТЕТА

1. Факултет ће перманентно пратити и евалуирати примену поступака за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке, предвиђених правилницима и другим општим актима Факултета и, ако буде потребно, усавршавати их и даље развијати.
2. Доношење нових интерних прописа у циљу подизања квалитета организације и координације рада на Факултету.
3. Повећање знања, способности и вештина, односно компетенција за ефикасније обављање послова и задатака ненаставног особља.

4. Факултет ће и даље наставити да побољшава услове рада ненаставног особља набавком савремених средстава за рад и побољшањем техничких услова рада.
5. Факултет ће наставити да унапређује професионалне компетенције ненаставних радника, стандард професионалног понашања и отвараће већи простор за иницијативе и идеје запослених и изражаваће и уважаваће мишљења ненаставног особља.
6. Унапређивање критеријума за процену квалитета рада управљачког и ненаставног особља.
7. Интензивније укључивати студенте у оцењивање квалитета рада свих управљачких органа.
8. Вршити континуирано усавршавање ненаставног особља у складу са програмом усавршавања.
9. Доследно примењивати корективне и подстицајне мере.
10. Вршити систематску проверу ефикасности организационе структуре која је дефинисана општим актима и по потреби је прилагођавати.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 10

Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица.

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе.

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби.

СТАНДАРД 11.
КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет поседује одговарајућу инфраструктуру, која је неопходна за реализацију циљева и задатака Факултета. Факултет је обезбедио неопходне просторије (амфитеатар, слушаонице, кабинет за информатику) за спровођење наставе, а студентима су на располагању Библиотека и читаоница за рад и учење.

Планирањем група за теоријску наставу и вежбе обезбеђен је радни простор свим студентима у току наставе. Сваки студент у оквиру своје групе има своје место како у слушаоницама и у кабинету за информатику, тако и у амфитеатру.

Факултет поседује следеће просторије: кабинет за информатику; слушаонице; амфитеатар; библиотеку; читаоницу; наставничке кабинете; канцеларије за председника Савета, декана, генералног менаџера, продекана за наставу, менаџера за иновације и брендирање факултета; наставнички кабинет; просторију за развојни центар и канцеларије за ненаставно особље.

Укупна површина просторија = 3308 m²

Простор који обезбеђује Факултет испуњава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке, хигијенске и здравствено-сигурносне услове.

Факултет стално прати и усклађује просторне капацитете, обим и структуру опреме, према потребама наставног процеса и броју студената, који студирају на студијским програмима Факултета. Факултет обнавља и унапређује ресурсе простора и опреме, у складу са финансијским могућностима.

Све просторије су опремљене одговарајућим инвентаром у складу са наменом просторије. У Прилогу 11.1. дата је табела у којој су приказане површине просторија са којима располаже Факултет. Простор је у складу са стандардима прописаним од стране Акредитационог тела, и Факултет је на основу квалитета свог простора акредитован и добио дозволу за рад.

Факултет поседује адекватно и савремено технички опремљене просторије. Покривен је интерним системом за видео надзор уз систем за биометријску контролу присутности студената на настави. Све слушаонице на Факултету опремљене су рачунаром, таблом и телевизором високе резолуције, који је умрежен са рачунаром и служи за приказивање презентација и других аудио и видео наставних садржаја. Слушаонице поседују мрежни

прикључак чиме је обезбеђен приступ неопходним материјалима за извођење наставе, како са интерне рачунарске мреже Факултета, тако и са интернета. Факултет поседује квалитетно искаблиран мрежни систем и сервер за мрежну подршку наставном процесу и раду у кабинету за информатику. У оквиру наставног процеса на рачунарима инсталиране су професионалне апликација за рад.

Приступ интернету успостављен је уговорном обавезом са изабраним провајдером који до Факултета долази инсталираним оптичким линком и *wireless* сигналом. Оптички линк омогућава интернет *flat* са 5 Mbp/s, док *wireless* представља резервни *backup (failover)* довод сигнала за случај проблема у раду оптичке инфраструктуре до зграде Факултета.

Факултет континуирано улаже новчана средства у подизање квалитета постојеће, набавку и замену старе опреме.

Факултет континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса и бројем студената. Због иновација у наставним плановима на свим студијским програмима, у периоду од акредитације до данас, Факултет је извршио осавремењивање и унапређење постојећег простора и опреме.

Практична настава одређеног броја научностручних и стручно-апликативних предмета у наставним програмима на Факултету изводи се кроз разне врсте симулација, применом рачунарских технологија, информационих система и електронског пословања.

У оквиру Факултета имплементиран је систем за “Учења на даљину” (*Distance learning*) који представља посебан вид наставе у складу са законом.

Факултет је за потребе наставника и студената имплементирао електронску размену докумената путем електронских издања која је могуће преузети у Библиотеци или путем званичног веб-сајта и званичне мреже имејл адреса Факултета који различитим имејл листама омогућава размену докумената по различитим групама. Сваком предавачу Факултета отворен је налог електронске поште.

Сервер електронске поште омогућава размену информација између корисника и у случају када је неопходно искључити са интернета службени сајт Факултета због одређених техничких промена у рачунаром административном систему Факултета. Поред понуђених информација у електронском облику на сајту, студентима се део информација прослеђује на електронску пошту и студентски профил.

Факултет је свим запосленима и студентима обезбедио стални приступ интернету и тако омогућио коришћење различитих врста информација, како би се оне користиле у образовне

сврхе, научноистраживачки рад, као и за професионални рад стручних служби. Факултет у складу са својим могућностима, константно прати и унапређује информатичке ресурсе.

У свим просторијама у којима бораве и раде наставници, налазе се десктоп рачунари или преносиви рачунари којима је обезбеђен приступ локалној рачунарској мрежи Факултета и интернету.

Библиотека и читаоница опремљене су штампачима и опремом за скенирање и нарезивање различитих медијума за пренос информација у електронском облику. За потребе фотокопирања Факултет поседује у оквиру Библиотеке и читаонице фотокопир апарат који је умрежен под административним доменом Факултета који поред копирања, нуди и могућност штампања са удаљеног места. Ваннаставно особље на Факултету на својим радним местима има инсталиране десктоп или преносне рачунаре, а Секретаријат и Студенска служба додатно штампаче и скенере.

За рад Студентског парламента обезбеђена је посебна просторија. Друга просторија где студенти имају резервисане термине за рад на рачунару налази се у кабинету за информатику. Активности студената током тих термина одвијају се уз присуство референта за информатичку подршку. Студенти имају могућност да током радног дана контактирају референта за информатичку подршку за све проблеме и потребе које имају везано за коришћење рачунара, приступ интернету, налоге електронске поште, нарезивање *CD/DVD* медијума, штампање и друго.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 11

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Факултет је обезбедио потребне просторије за квалитетно извођење наставе, рад наставног и ненаставног особља и студената.	+++	Оптерећење информатичког кабинета захтева одржавање наставе у две смене.	+
Усклађени просторни капацитети са укупним бројем студената.	++	Неопходна је већа читаоница.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Област студирања на даљину представља значајан потенцијал за повећање капацитета без велике потребе за додатним простором.	+++	Трошкови одржавања су све већи па Факултет за те потребе издваја значајна средства.	++
Информатички кабинет представља значајан потенцијал за практичан рад студената.	+++		

Адекватност техничке и остале опреме

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Амфитеатар и слушаонице имају инсталирану опрему за одржавање најзахтевнијих мултимедијалних презентација.	+++	Отежано је улагање у побољшавање рачунарске опреме у хардверском и софтверском смислу.	++
Техничка опрема у кабинету за информатику и слушаоницама адекватна је за одвијање наставног процеса.	+++	Недовољно коришћење постојеће опреме од стране наставног особља, за наставу и научноистраживачки рад.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Побољшање техничке опремљености у домену информационих ресурса.	+++	Застаревање рачунарске и остале техничке опреме.	++
Повећање капацитета опреме у наставно-научним базама Факултета у сврху још квалитетнијег стручног усавршавања наставног особља и студената.	+++	Проблеми са финансијама, отежавају набавку нове опреме и праћење технолошког напретка.	++
Додатна набавка опреме за заштиту животне средине у складу са потребама.	+++		

Усклађеност капацитета опреме са бројем студената

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Постојање одговарајуће опреме за савремено извођење наставе у складу са потребама студијских програма.	+++	Недовољна усклађеност капацитета опреме са бројем студената.	++
Обезбеђен је бежични интернет којем је могуће приступити из свих просторија факултета.	+++	Квалитативна структура опреме и софтвера.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Донације кроз сарадњу Факултета са домаћим и међународним институцијама.	+++	Акредитација нових студијских програма.	+
Конкурисање за пројекте Министарства просвете, науке и технолошког развоја за добијање нове опреме.	+++	Нередовност измиривања трошкова школарине и других трошкова за студирање.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Наставак процеса подизања квалитета простора и опреме у складу са растом и развојем Факултета.
2. Праћење светских трендова и увођење савремене информатичке опреме, учила и софтвера и њихово даље унапређивање.
3. Конкурисање за пројекте које расписује Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

4. Набавка опреме мора бити у функцији реализације акредитованих студијских програма у циљу њиховог јачања и подизања квалитета.
5. Иницирање нових и унапређење постојећих партнерстава са академским и пословним институцијама из земље и иностранства.
6. Упознавање студената и наставног особља са информатичким ресурсима Факултета.
7. Сачињавање прецизне анализе о ефективном коришћењу свих постојећих просторних ресурса Факултета.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 11

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе).

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду.

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе.

**СТАНДАРД 12.
ФИНАНСИРАЊЕ**

СТАНДАРД 12: ФИНАНСИРАЊЕ

Квалитет финансирања Факултета за примењени менаџмент, економију и финансије обезбеђује се кроз правовремену наплату школарине и рационално трошење средстава, што ће довести до трајне финансијске стабилности.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет има обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставног процеса, научноистраживачких пројеката и других пословних активности. На оперативном нивоу рада, Факултет самостално планира распоред и намену финансијских средстава чиме обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. Поред тога, обезбеђена је и јавност извора финансирања, као и начина употребе финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета.

Факултет стиче средства за обављање своје делатности у складу са законским одредбама.

Облици стицања и прибављања средстава су:

- средства која обезбеђује оснивач у облику оснивачког улога;
- школарина и друге накнаде које плаћају корисници услуга;
- приходи од пројеката и уговора које Факултет закључује са трећим лицима у циљу пружања консултантских услуга;
- накнада за комерцијалне и друге услуге;
- донације, поклони, завештања;
- оснивачких права и уговора са трећим лицима;
- други извори у складу са законом.

Факултет се приоритетно финансира остваривањем прихода од школарина и других накнада за услуге које пружа студентима. Други извор стицања прихода су комерцијалне и друге услуге које Факултет пружа трећим лицима (реализација курсева, семинара, обука, консултанске услуге).

Трошкови Факултета су: обезбеђивање услова за извођење наставе, набавка потребне опреме за извођење наставе, обављање научног рада који је у функцији подизања квалитета наставе, научно и стручно усавршавање наставника, сарадника и других запослених,

подстицање развоја наставнонаучног подмлатка, рад са даровитим студентима, студијске екскурзије, практични рад студената, одржавање и обнављање библиотечког фонда, модернизовање информатичког кабинета и друге опреме, међународна сарадња, издавачка делатност, трошкови рада и развоја информационог система као подршке наставном процесу, рад Студентског парламента, трошкови текућег пословања, зараде запослених у складу са Законом и Правилником о раду, инвестиције, чланарина Универзитету, те други издаци за намене у складу са законом.

Средства остварена од школарина и други приходи користе се у складу са финансијским планом и покривају расходе неопходне за обављање делатности. Средства која остварује Факултет утврђују се и распоређују финансијским планом. У распореду и намени финансијских средстава Факултет је самосталан.

У оквиру Финансијског плана за претходну школску годину (Прилог 12.1.) представљена је пројекција пословног прихода према динамици уплата школарине.

У структури прихода највеће учешће има ставка:

- наплата школарина студената – удео ових средстава у укупној маси прихода Факултета износи 88.82%;
- остали извори финансирања чине 11.18% укупних прихода Факултета.

Посматрана пропорција указује на висок степен зависности од висине и обима прилива финансијских средстава на основу школарине студената. Ова околност је важан фактор ризика у пословању Факултета.

Пројекција трошења упућује на то да су најзначајније расходне ставке Факултета:

- трошкови зарада, накнада зарада и остали расходи запослених – 61.48%,
- фиксни трошкови – 4.66%,
- варијабилни трошкови – 4.66%,
- порези – 2.79%,
- трошкови маркетинга – 5.59%,
- инвестициона улагања – 4.19%
- остали трошкови – 4.19%.

О извршењу финансијског плана доноси се финансијски извештај (Прилог 12.2.). Финансијски извештај и финансијски план усваја Савет Факултета. Финансијски план

будућих прихода и расхода Факултета, као део плана рада Факултета, доступан је јавности. Факултет је у претходним годинама постојања и рада остварио позитивне финансијске резултате, испољавао финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду, што је посебан квалитет. Јавност и транспарентност извора финансирања Факултета представља принцип од којег се не одступа, а сви интересенти Факултета имају право на увид у финансијске извештаје и планове Факултета.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 12

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Школарина на студијама првог, другог и трећег степена, обезбеђује финансијску стабилност за извођење наставе, научно-истраживачког и стручног рада.	+++	Кашњење у наплати школарина може негативно утицати на редовно испуњење финансијских обавеза Факултета.	+++
Остваривањем финансијског плана обезбеђена су средства за несметани рад Факултета.	+++	Висина наплаћене школарине је у директној вези са могућношћу студената да редовно измирују своје обавезе.	+++
Процес и начини финансирања Факултета потпуно су транспарентни и доступни јавности.	+++	Прилагођавање износа висине школарине платежним могућностима становништва.	+++
Квалитетан кадровски потенцијал за пружање разних видова услуга трећим лицима (пројектне, истраживачко-развојне, едукативне и сл.).	+++	Високи фиксни трошкови пословања.	++
Квалитет простора и опреме у смислу могућности пружања услуга по тржишним принципима пословања.	+++	Самостално финансирање развоја људских потенцијала (усавршавање наставног особља у иностранству).	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Повећана заинтересованост за упис студената на основне, мастер и докторске академске студије омогућава испуњење финансијског плана.	+++	Пад животног стандарда може довести до смањене могућности уписа свих заинтересованих због немогућности плаћања школарине.	+++
Квалитетан наставни процес и добро спроведене припреме за упис, дају могућност уписа одговарајућег броја студената.	+++	Наставак економске кризе изазване вирусом Covid-19 на државном нивоу.	+++
Акредитација нових, измене и допуне постојећих студијских програма у складу са захтевима тржишта рада за поједине професије.	+++	Лош материјални положај студената.	+++
Развојни програми и пројекти у земљи и иностранству.	++	Недовољан обим привредних активности које ограничавају тражњу за дипломцима.	+++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Стабилан извор финансирања обезбедити кроз упис довољног броја студената.
2. Утврђивање Маркетинг плана Факултета (посете средњим школама и промоција Факултета, привлачење средњошколаца кроз организовање радионица, предавања, такмичења и других манифестација).
3. Подстицати наставно особље да активно учествује на конкурсима за усвајање научноистраживачких и других пројеката.
4. Пружање комерцијалних и консултантских услуга трећим лицима у циљу обезбеђења додатних финансијских средстава.
5. Повећати удео комерцијалних и осталих услуга у изворима финансирања.
6. Смањење фиксних трошкова Факултета.
7. Учешће на донаторским и комерцијалним пројектима.
8. Повећати удео сопствених средстава које Факултет остварује пружањем комерцијалних услуга.
9. Иницирање нових и унапређење постојећих партнерстава са привредним субјектима у земљи.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 12

Прилог 12.1. Финансијски план

Прилог 12.2. Финансијски извештај за претходну календарску годину

СТАНДАРД 13.
УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ
КВАЛИТЕТА

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Високошколска установа обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет обезбеђује студентима значајну улогу у процесу обезбеђења квалитета, кроз рад Студенског парламента и студентских представника у стручним телима Факултета, као и учешћем представника студената у раду органа за квалитет и самовредновање кроз анкетирање студената о квалитету рада наставника њихово задовољство студијским програмом и условима студирања.

Учешће студената у процесу самовредновања и провери квалитета је од круцијалне важности за Факултет. Улога студената у посматраним процесима регулисана је свим стратешким и оперативним документима Факултета. Студентски парламент је конституисан Статутом као посебан орган Факултета, чине га представници свих уписаних студената по студијским програмима и годинама студија.

Из редова студената именује се председник Студенског парламента, а представници студената чланови су тела задуженог за квалитет наставног процеса и услова рада на Факултету (Наставно-научно веће, Савет факултета, Комисија за квалитет, Комисија за самовредновање). Студентски парламент има надлежности у области заштите права и интереса студената, у области обезбеђења и контроле квалитета високог образовања на Факултету, у области развоја студијских програма, наставе и побољшања услова студирања и унапређења студентског стандарда.

Студенти су укључени у целокупан поступак обезбеђивања квалитета (од прикупљања података, преко формирања извештаја, доношења мера за побољшање квалитета, до усвајања докумената којима се обезбеђује квалитет високошколске установе) и на одговарајући начин дају мишљења и оцене о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет, укључујући и резултате самовредновања.

Учешће студената у свим органима Факултета у складу је са Законом о високом образовању и није мање од 20% од укупног броја места чланова Наставно-научног већа, Комисије за самовредновање и Комисије за квалитет. Студентски парламент је институција студентског

организовања преко које студенти остварују своја права и штите своје интересе. Избор чланова Студентског парламента и конституисање Студентског парламента регулисан је Статутом. Радом Студентског парламента Факултета, студенти су активно укључени у процесе перманентног развоја и евалуације студијских програма, наставног процеса и метода оцењивања, док се спровођењем студентских анкета испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области.

Преко својих представника у Комисији за самовредновање, осим што разматра питања у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, Студентски парламент Факултета бави се:

- реформом студијских програма и утврђивањем броја ЕСПБ бодова;
- анализом ефикасности студирања;
- организацијом ваннаставних активности студената и студентске међуфакултетске и међународне сарадње;
- другим пословима у складу са законом, Статутом и општим актима Факултета.

Као последица оваквог вида сарадње са студентима, велики број студентских захтева, који се односе на скоро све сфере рада Факултета прихваћен је од стране одговарајућих органа (Савета факултета, Наставно-научног већа, декана и катедри).

Студенти су активно укључени у иновирање студијских програма, наставних планова и програмских садржаја наставних предмета као и у развоју метода вредновања знања студената, а питања која се обрађују у анкети дефинисана су у договору са Комисијом за самовредновање и Студентским парламентом. Резултати добијени обрадом података разматрају се на седници Комисије за квалитет, а извештај, закључци, препоруке и предлог мера достављају се Научно-наставном већу.

Извештај о резултатима студентског вредновања састоји се из општег и посебног дела. У општи део извештаја уносе се општи подаци који се односе на организовање и спровођење поступка студентског вредновања, а посебан део извештаја чини статистички приказ појединачних извештаја за сваког наставника и сарадника чији се педагошки рад вредновао, и то за сваки предмет посебно. На крају извештаја даје се преглед укупне просечне оцене сваког наставника и сарадника.

Посебан део извештаја о резултатима вредновања педагошког рада, декан доставља и сваком наставнику, односно сараднику чији је педагошки рад био предмет анкетирања.

Један од значајних видова улоге студената у процесу самовредновања и провери квалитета представља студентска анкета. Анкетирање врше наставници и студенти у складу са Правилником о студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника. Анкета је анонимног карактера и конципирана је тако да садржи затворена и отворена питања, остављајући простор сваком студенту да искаже лични став. Анекта се ради електронским путем и представља обавезу свих студената који пријављују испит.

Обрадом досадашњих резултата уочен је мањи број проблема студената насталих променом наставника или сарадника, као и другачијим дефинисањем и реализацијом предиспитних обавеза. Ове промене су биле последица жеље да се структура студијских програма усклади са најсавременијим образовним стандардима и потребама.

У случају да се не испуњава стандард у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената, Комисија за обезбеђење квалитета, чији су чланови и представници студената, обавештава декана Факултета о уоченим недостацима и даје предлог мера за њихово превазилажење. Декан предузима даље мере у складу са својим надлежностима.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 13

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Учешће студената у телима за обезбеђење квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Обезбеђено је учешће студената у органима управљања и пословођења Факултета.	+++	Недовољна комуникација између представника студената у телима Факултета и осталих студената.	++
Изједначено мишљење наставника и студената по питањима о квалитету.	+++	Незаинтересованост за учешће у телима за обезбеђење квалитета.	++
Веће задовољство студената.	+++	Могућност да студенти сведоче о нескладу и конфликтима унутар колектива.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Ефикаснији резултати као последица заједничких интереса студената и Факултета.	+++	Недовољна мотивисаност студената да објективно искажу своја мишљења и ставове о одређеним питањима рада Факултета.	++
Директан утицај студената на све уочене проблеме у наставном процесу.	+++	Непристраност и критично мишљење студената у служби повећања квалитета Факултета.	++
Другачији и реалнији начин сагледавања проблема и потреба Факултета од стране студената.	++	Неозбиљан приступ студената процесу евалуације квалитета може изазвати искривљену слику о квалитету.	++

Учешће студената у самовредновању

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Утицај на дефинисање питања која ће се оцењивати у анкетама.	+++	Допунско ангажовање студената у току периода наставе и испита, што може утицати на смањење наставних и ненаставних активности ангажованих студената.	++
Активно учешће студената у процесу самовредновања и оцењивања квалитета.	+++		
Активно учешће у доношењу корективних мера и решења за уочене проблеме.	+++	Недовољна заинтересованост једног броја студената за активно учествовање у раду комисије за самовредновање.	++
Активно учешће у променама на студијском програму.	+++	Недовољно познавање одређених области самовредновања и провере квалитета, који се тичу студената.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Реално суочавање са предностима и изазовима у процесу спровођења поступка самовредновања.	+++	Наметање нереалних захтева који узимају у обзир само потребе студената, а не сагледавају деловање институције у целини.	+
Директан утицај студената на све уочене проблеме у настави.	+++	Неадекватан приступ студената самовредновању може дати нереалну слику о педагошком раду наставника.	++
Остваривање студентских захтева чиме се подстиче рад Студентског парламента.	++		

Студентска евалуација установе, студијских програма, наставе

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Могућност исказивања и разматрања свих захтева студената.	+++	Недоследност у критеријумима.	++
Задовољство студената због равноправног учешћа у наставном процесу и сопственом образовању.	+++	Површно попуњавање анкета и незаинтересованост одређеног броја студената.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Учешће студената у креирању нових предмета у складу са њиховим очекивањима.	+++	Нереални захтеви студената којима се очекује снижавање критеријума и обима знања засновани на краткорочним циљевима уписа наредне године и сл.	++
Утицај на кориговање дела садржаја предмета који студентима не доносе знање или вештине за које су намењени.	+++	Исказивање личних ставова који могу бити одраз личних анимозитета, а не објективног мишљења.	++
Утицај на промене конзервативних ставова или одлука које доносе појединци или Факултет.	++	Подилажење студентима од стране професора у жељи за бољим резултатима евалуације.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА СТАНДАРДА

1. Подстицање активнијег учешћа студената у процесу евалуације свих процеса који се одвијају на Факултету.

2. Едукација студената о значају објективног изношења мишљења и ставова у процесима вредновања квалитета рада Факултета.
3. Упознавање студената са ефектима корективних мера, које се односе на унапређење квалитета студијских програма, наставног процеса и др.
4. Подстицати активност Студентског парламента.
5. Кроз ваннаставне курсеве и обуке, а у циљу унапређења индикатора квалитета, још више мотивисати студенте за објективно вредновање квалитета и повећати њихову свест и знање о потреби, да својим предлозима и сугестијама допринесу ангажовању Студентског парламента у праћењу исхода учења, повезаности предмета и знања и оцењивању квалитета знања и вештина, које ће студенти стећи завршетком студија.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 13

Прилог 13.1. Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета.

СТАНДАРД 14.
СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА
КВАЛИТЕТА

СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Факултет има утврђен систем квалитета, који је дефинисан у стратегији, стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета. Одредбама Статута, одлукама Савета факултета и Наставно-научног већа, утврђени су стандарди, поступци, тела и субјекти одговорни за обављање свих задатака у процесима обезбеђења квалитета.

Постизање квалитета представља процес непрекидног усавршавања наставно-образовног, научноистраживачког и педагошког рада, односно константне управљачке акције која је усмерена ка побољшању свих аспеката рада Факултета, а посебно у сегменту пружања и оцењивања знања студената, које би требало да је засновано на синтези теорије и праксе из одређене научне области.

Факултет као основни стратешки циљ има квалитетно и сврсисходно образовање студената. Да би то постигао, обезбедио је спровођење утврђених стандарда и поступака за објективно проверавање и оцењивање квалитета студијских програма, задовољство студената условима студирања и радом наставног и ненаставног особља.

У процесу систематског и континуираног праћења и побољшања квалитета, значајну улогу имају стручни органи Факултета и то иницијално катедре на чији предлог Наставно-научно веће доноси одлуке о мерама за побољшање и усваја извештаје о резултатима систематског праћења и периодичне провере квалитета.

Један од основних инструмената за евалуацију наставног процеса јесу анонимне студентске анкете, којима се студенти позивају да искажу своје ставове, мишљење и задовољство како наставницима и сарадницима, тако и свим процесима наставне подршке. Осим кроз студентске анкете, студенти имају улогу у процесу самовредновања узимањем учешћа у раду органа задужених за процес самовредновања.

Факултет је обезбедио услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања.

Комисија за квалитет спроводи анонимне анкете међу студентима о квалитету наставног процеса. Ресурси којима Факултет располаже омогућавају ефикасну обраду анкета, а стручни органи на основу резултата добијених анкетирањем врше анализе истих и предлажу превентивне и корективне мере за побољшање. Након анализе резултата добијених у процесу самовредновања и анкета у различитим областима, израђују се извештаји чији саставни део су и мере и активности за побољшање квалитета.

Факултет сталном анализом квалитета студијских програма, наставног процеса и других области, различитим врстама анкетирања, прикупља одговарајуће податке и ствара основу за упоређивање ових питања са иностраним високошколским установама. Факултет ће у наредном периоду упоређивати добијене податке са иностраним високошколским установама са којима има потписане уговоре о сарадњи. Факултет чини напоре да успостави и шире облике сарадње, чиме ће допринети бољем квалитету студијских програма, наставе и научноистраживачког рада, а тиме и квалитета дипломираних студената.

Као резултат континуираног праћења и провере квалитета настале су и измене курикулума појединих студијских програма, са циљем да се уочени недостаци исправе и тиме повећа ниво применљивог знања свршених студената.

Факултет је, имајући у виду усвојене стратешке циљеве, успоставио сопствени систем квалитета у оквиру којег перманентно подиже ниво, како наставног, тако и стручног и научноистраживачког рада, као и ефикасност администрације.

На основу докумената који регулишу рад Комисије за квалитет и Комисије за самовредновање, Факултет једном у три године усваја Извештај о самовредновању.

Факултет обезбеђује повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената. Податке добијене на овај начин, Факултет користи за унапређење квалитета својих студијских програма и повећање компетенција дипломираних студената.

На основу усвојених докумената из области обезбеђења, контроле и унапређења квалитета, извршена је свеобухватна провера квалитета рада на Факултету и урађен је Извештај о самовредновању. На основу изложеног, може се констатовати да су после извршене провере испуњени стандарди самовредновања високошколске установе. Неопходно је наставити са

контролом квалитета, успостављањем нових стандарда и увођењем нових процедура за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета, како би се са нивоа испуњавања минималних захтева стандарда прешло у област вишег нивоа квалитета и тиме постали Факултет, који не само што у потпуности испуњава стандарде, већ перманентно постиже све виши ниво квалитета у свим областима рада.

Са резултатима самовредновања Факултет упознаје наставнике и сараднике на седницама Наставно-научног већа, студенте путем Студентског парламента као и Комисију за акредитацију и проверу квалитета и ширу јавност објављивањем извештаја о самовредновању на сајту Факултета.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 14

У оквиру овог стандарда методом *swot* анализе анализирани су следећи елементи:

Континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Факултет има утврђену стратегију, стандарде и поступке за спровођење самовредновања.	+++	Избегавање једног броја наставника и сарадника да буду ангажовани у процесима контроле квалитета.	+
Постојање Комисије за обезбеђење квалитета.	+++	Додатно ангажовање чланова Комисије за самовредновање и служби Факултета.	+
Постојање Комисије за самовредновање са дефинисаним планом рада.	+++	Додатно ангажовање студената.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Веће коришћење информатичких ресурса у процесима контроле квалитета.	+++	Попуњавање анкете само да би се извршила обавеза без удубљивања и намере да се унапреди постојеће стање.	+
Увођење обавезе да се анкете ураде.	++	Избегавање запослених да се ангажују у процесе контроле квалитета, јер не постоји финансијска надокнада.	+
Подизање свести запослених и студената о значају унапређења квалитета.	+++		

Постојање инфраструктуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Постојање материјалних, информационих и људских ресурса за систематско праћење квалитета.	++	Анализа резултата анкете се врши после обављене анкете, па кашњење обраде и објављивање резултата немају утицај на побољшање квалитета у текућој школској години.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Даљи развој електронских процеса за процену квалитета.	++	Попуњавање анкете само да би се извршила обавеза без удубљивања и намере да се унапреди постојеће стање.	++

Редовна повратна информација о квалитету стечених компетенција дипломираних студената

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Остваривање директног контакта са дипломираним студентима.	++	Недовољна повезаност са предузећима и институцијама где се запошљавају дипломирани студенти.	++
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Остваривање контакта са послодавцима како би дали оцену о квалитету дипломираних студената.	++	Субјективне оцене послодаваца.	+
Могућност да дипломирани студенти достављају своја кретања у служби путем чланства у Алумном клубу.	++	Недовољна мотивисаност послодаваца за оцењивање стечених знања студената.	+

Периодичност процеса прикупљања података о квалитету

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Континуирано унапређивање система обезбеђења квалитета.	+++	Трошкови организације поступка прикупљања и обраде података о квалитету.	++
Прихватање студентских ставова у сврху унапређења квалитета.	++	Додатно ангажовање студената, појединих комисија и служби Факултета.	+
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Бржи начин реаговања и отклањања пропуста.	++	Недовољна свест студената и запослених о значају и потреби периодичних провера квалитета.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

1. Подизање свести код студената о значају системског праћења и периодичне провере квалитета, кроз исказивање њиховог мишљења, ставова и задовољства путем анкета.
2. Интензивније коришћење информационих система и алата у циљу систематичног прикупљања података и њиховог анализирања ради утврђивања и спровођења ефективних корективних мера и континуираног побољшања квалитета.
3. Проналажење адекватних начина мотивисања запослених за интензивније учествовање у процесу праћења и контроле квалитета, који осим постојећих периодичних провера, подразумевају и самоиницијативно покретање корективних мера чији је циљ унапређење квалитета процеса у којем су ангажовани.
4. Испитивање могућности интензивније сарадње са високошколским институцијама у циљу унапређења поступка праћења и провере квалитета.

5. Развијање система *benchmarking-a* са другим високообразним институцијама у земљи и иностранству.
6. Унапређивање комуникације са Националном службом за запошљавање, послодавцима и дипломираним студентима, како би се дошло до прецизније процене квалитета стечених компетенција дипломираних студената.
7. Редовно праћење професионалног успеха бивших студената Факултета и анкетирање свршених студената о новим потребним знањима за обављање професионалне праксе.
8. Анализа и ажурирање упитника за вредновање квалитета.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 14

Прилог 14.1. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

**СТАНДАРД 15.
КВАЛИТЕТ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА**

СТАНДАРД 15. КВАЛИТЕТ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

А) ОПИС СТАЊА, АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА СТАНДАРДА

Докторске академске студије *Интегрално-развојни менаџмент* се изводе кроз активну наставу коју чине предавања, студијски истраживачки рад (СИР) и научни рад. Структура студијског програма заснива се на 2 обавезна предмета који су кључни за научно-истраживачки рад, 1 семинар преносивих вештина – предузетничка оријентација, 3 изборна предмета, 4 публикована рада (1 рад М33, 1 рад М50, 1 рад М51 или веће категорије, 1 рад М51 или веће категорије који је повезан са садржајем докторске дисертације, у којем је кандидат први аутор, према листи МПНТР), СИР-а и докторској дисертацији. Настава на студијском програму докторских студија изводи се кроз семестре. Два семестра чине једну академску годину која носи укупно 60 ЕСПБ, док је расподела ЕСПБ бодова по семестру 30. Успешним завршетком студијског програма докторских студија, студент стиче 180 ЕСПБ уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова.

Сврха студијског програма је:

- образовање научних, наставних и истраживачких кадрова за будућност, која је усклађена са мисијом, визијом и циљевима Факултета;
- да доприноси развоју научне области менаџмента и бизниса, као и оспособљавању студената за спровођење самосталних научних истраживања, испитивања феномена и проблема из ове области;
- оспособљавање студената за самосталан и високо квалитетан научноистраживачки рад на подручју интегрално-развојног менаџмента, у складу са потребама друштва;
- креирање образовног кадра, способног да брзо, самостално и иницијативно иницира, планира, дизајнира, циљно води и контролише, тимски организује и управља оригиналним и научно релевантним истраживањима, на домаћем и светском тржишту знања;
- да доприноси развоју науке и критичког мишљења путем оспособљавања кадрова за критичко процењивање истраживачког рада других.
- развоју научноистраживачког подмлатка који је спреман да подржи развој критичког мишљења и да их кроз продубљивање њихових теоријских и методолошких знања припреми за критичку евалуацију научних истраживања;
- оспособљавање подмлатка за самосталан и оригиналан научни рад, презентовања резултата сопствених истраживања, а кроз публикавања радова који се захтевају студијским програмом.

Докторске студије обухватају садржаје активне наставе дате кроз предавања и самостални истраживачки рад и носилац су активности научноистраживачког рада, као кључне функције високо образовног процеса. Компетентно наставно особље, мотивисани, припремљени и оспособљени студенти релевантно прате домаћа и светска истраживања у области менаџмент и бизнис, критички их сагледавају, тумаче и кроз конкретне планске садржаје наставног програма имплементирају их у образовни процес студија.

На тај начин Факултет датим програмом едукује високо квалитетан, теоријски и прагматично оспособљен, тржишно оријентисан, научноистраживачки кадар, способан да разуме правце кретања науке, динамику и циљ промена у овом образовном пољу и на најбољи начин допринесе њеном напретку. Оригинална и научно релевантна истраживања омогућавају развој нових технологија, методологија и поступака који су у целини сагласни општем развоју науке и друштва, уз изградњу способности студената да критички компетентно уочавају, процењују и самостално анализирају и превазилазе сложене проблеме.

Основни циљ студијског програма јесте креирање стручњака из области менаџмента и бизниса са највишим академским образовањем, који поседују продубљена теоријска и практична знања за решавање сложених проблема у току њиховог научног или професионалног рада, креативне способности и практичне вештине за успешну и друштвену корисну будућу каријеру.

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве који проистичу из мисије Факултета и засновани су на реалним и расположивим ресурсима Факултета, показују конкретне резултате које установа жели да оствари у наредном периоду у области високошколског образовања и ближе дефинишу образовну и научноистраживачку делатност Факултета у научној области менаџмент и бизнис.

Студијски програм је усклађен са савременим правцима развоја научне дисциплине у свету и студенте приближава предметном научном пољу у сфери светски доступних и стечених знања и вештина.

Циљеви су подржани стандардима у сфери образовања и стандардима у сфери квалитета процеса који се изучавају. Циљеви реализације студијског програма претпостављају симулацију и моделирање резултата истраживања, као подршку научној верификацији пре тржишног наступа и јавне публикације, публикавања резултата у водећим часописима и на скуповима предметне научне области.

Студијски програм је конципиран у складу са европским стандардима образовања и савременим тенденцијама у свету и пружа студентима актуелна, стручна и научна сазнања из области менаџмента и бизниса.

Студијски програм је целовит, свеобухватан и усаглашен са другим програмима Факултета, јер постоји континуитет почевши од основних па све до докторских студија у области менаџмента и бизниса.

Студијски програм је усаглашен са стратегијом развоја образовања, науке и струке у Републици Србији, у формалном и суштинском смислу.

Квалитету студијског програма, уз модерне академске програме, значајно доприноси развој међународне сарадње.

У циљу постизања компатибилности са одговарајућим студијским програмима академских студија реномираних европских и светских високошколских установа, спроведена је анализа структуре сличних студијских програма менаџмента и бизниса, који се реализују на европским и светским универзитетима.

Постигнута је и формална и структурна усаглашеност студијског програма са усвојеним предметно специфичним стандардима прописаним Правилником о стандардима и поступком за акредитацију студијских програма и осталим позитивним прописима из ове области.

У реализацији докторских студија учествује 11 наставника, од тога је запослених на Факултету са пуним радним временом девет и по уговору о допунском раду два. Структура ангажовања наставника на студијском програму је знатно повољнија у односу на минималне критеријуме одређене стандардима за акредитацију и Статутом факултета. Наставници запослени са пуним радним временом у укупној активnoj настави учествују са 85,13%.

На основу компетентности наставника, које се доказују списком радова и подацима о учешћу у домаћим и међународним пројектима, Наставно-научно веће је именovalo 11 наставника за реализацију студијског програма докторских студија, од чега су 8 наставника ментори, поштујући услове стандарда за менторства на докторским студијама.

Структура наставника/ментора који учествују у студијском програму је следећа:

- Редовни професор – 7 (100%),
- Ванредни професор – 2 (100%),
- Виши научни сарадник – 2 (уговор о допунском раду),

Половина од укупног броја наставника је укључена у научноистраживачке пројекте.

Поступак и правила за избор наставника дефинисани су у Правилнику о ближим условима за избор наставника Универзитета, који су усклађени са Минималним условима за избор у звање наставника универзитета који је донео НСВО.

Сви ментори испуњавају услове у погледу научне компетентности која се огледа кроз број публикованих/прихваћених радова у научним часописима са листе МПНТР (научних

радова публикованих у међународним и домаћим часописима, зборницима са међународних научних скупова и монографија) у претходних 10 година. Сви ментори поседују и компетентности које се огледају кроз публиковане радове на *SCI/SSCI* листама. Ментор може истовремено да води највише пет доктораната.

Факултет има усвојен Програм научноистраживачког рада за период 2018–2022. године, којим је обухваћен план и буџет предвиђен за реализацију научноистраживачког рада. Факултет је обезбедио средства за реализацију студија.

Факултет је приступио систему *COBISS* како би поред сопствене електронске базе била омогућена и међубиблиотечка позајмица. Такође, обезбеђена је подршка за коришћење КоБСОН-а путем електронског приступа са Универзитетском библиотеком „Светозар Марковић“, како би наставници и студенти могли користити електронски доступну литературу.

Факултет располаже свим потребним организационим и материјалним савременим средствима и сопственом опремом за квалитетну, комфорну и садржајну реализацију студијског програма докторских студија и научноистраживачки рад.

Факултета је на свом веб сајту јавно учинио доступним списак докторских дисертација које су биле на увиду јавности у претходном периоду: <https://www.cris.uns.ac.rs/publicThesesPAMEF.jsf>. Докторска дисертација са извештајем Комисије ставља се на увид јавности у штампаном облику у библиотеци Факултета и у електронској верзији на интернет страници Факултета најмање 30 дана пре усвајања извештаја комисије на седници Наставно-научног већа, као и до одбране дисертације. Извештај комисије садржи и податке о научним радовима кандидата који су били предуслов за одбрану дисертације.

Универзитет Привредна академија у Новом Саду, а у чијем се саставу налази Факултет, установио је дигитални репозиторијум докторских дисертација, у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права: <https://www.cris.uns.ac.rs/publicThesesPAMEF.jsf>.

Копију садржаја који се чува у дигиталном репозиторијуму Универзитет доставља у централни репозиторијум који води МПНТР у року од 3 месеца од дана одбране дисертације: <http://nardus.mpn.gov.rs/discover?scope=123456789%2F26&query=&submit>.

Факултет перманентно ради на квалитету студијског програма докторских студија, кроз активности Комисије за контролу квалитета студијског програма докторских студија.

Систем обезбеђења квалитета представљен је адекватном организационом структуром, дефинисањем послова и задатака наставника, сарадника, студената и стручних органа. Контрола квалитета студијског програма подразумева редовно и систематично праћење

његове реализације и предузимање мера за унапређење квалитета курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе.

Б) SWOT АНАЛИЗА СТАНДАРДА 15

У циљу препознавања снага, слабости, шанси и претњи у области обезбеђења квалитета докторских студија спроводи се периодично *swot* анализа, имајући у виду друштвено окружење, постојеће услове и достигнути ниво квалитета сличних програма докторских студија у нашој земљи и у свету. На основу резултата *swot* анализе предлажу се мере које представљају добру основу за унапређење квалитета докторских студија кроз елиминисање слабости, а све у циљу побољшања услова за све учеснике у процесу.

ПРЕДНОСТИ		СЛАБОСТИ	
Мере за обезбеђење квалитета докторских студија и процедуре неопходне за одржавање квалитета су јасно дефинисане и добро спроведене.	+++	Недовољан број уговора о међународној сарадњи који предвиђају могућност заједничког учешћа у пројектима и научним конференцијама	++
Перманентна и квалитетна сарадња са привредом обезбеђује могућности рада на изазовним реалним проблемима и остваривање доприноса кроз иновационе активности.	+++	Недовољно интересовање за докторске студије.	++
Добра сарадња ментора и доктораната.	+++	Недовољна заинтересованост и недовољна активност студената у погледу научноистраживачког рада.	++
Коришћење софтвера за детекцију плагијата.	+++	Студенти нису укључени у научноистраживачке пројекте.	++
Компетентност наставника и ментора на докторским студијама.	+++		
МОГУЋНОСТИ		ОПАСНОСТИ	
Могуће учешће докторанада у домаћим научноистраживачким пројектима и међународним пројектима, као и финансирање докторанада из европских извора.	+++	Опадање квалитета доктората услед опште климе у друштву која не подстиче квалитет, не обесхрабрује плагијаризам и сличне негативне појаве.	++
Континуирана тежња и жеља студената докторских студија и млађих сарадника да се унапређују у науци.	+++	Проблеми који настају са публикавањем научних резултата.	+
Преко ЕРАЗМУС пројеката може се успоставити сарадња са факултетима у иностранству, што студентима пружа прилику за мобилност и квалитетне студијске боравке.	++	Недовољан број квалитетних пројеката за потребе научноистраживачког рада.	++
		Смањење финансирања научноистраживачких пројеката од стране ресорног министарства и Фонда за науку.	++
Унапређење менторског рада наставника.	++	Одлазак наставника са Факултета може утицати на смањење броја потенцијалних ментора и укупан број наставника ангажованих на докторским студијама.	++

В) ПРЕДЛОГ МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

На основу изложене *swot* анализе, предлог мера за унапређење квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

1. Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија.
2. Предузимати мере на популаризацији докторских студија.
3. Испитати могућности учешћа у међународним пројектима и перманентно трагати за партнерским институцијама, како би се докторандима створили бољи услови кроз учешће на тим пројектима.
4. Доследно спроводити сва правила и придржавати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација.
5. Перманентно подизати свест о значају квалитета докторских студија за углед и репутацију Факултета.
6. Информисати и додатно мотивисати студенте докторских студија за активније укључивање у процедуре за унапређење квалитета докторских студија.
7. Подстицати студенте докторских студија да поштују принципе етичког кодекса и добре научне праксе.

Г) ПОКАЗАТЕЉИ И ПРИЛОЗИ ЗА СТАНДАРД 15

Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија.

Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...).

Табела 15.3. Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе.

Прилог 15.1. Правилник докторских студија.

Прилог 15.2. Извод из Статута који регулише докторске студије.

Прилог 15.3. Правилник о раду докторске школе.

Прилог 15.4. Правилник о избору ментора.

Прилог 15.5. Поступак израде и одбране докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта.

Комисија за квалитет:

1. Проф. др Срђан Новаковић, председник

Srdjan Novakovic

2. Проф. др Дарјан Карабашевић, заменик

Darjan Karabasic

3. Проф. др Миодраг Брзаковић, члан

Miodrag Brzakovic

4. Доц. др Олгица Милошевић, члан

Olga Milosevic

5. Биљана Вукчевић, Библиотекар, члан

Biljana Vukcevic

6. Ана Вељић, студент, члан

Ana Veljic

7. Тијана Ђукић, студент, члан

Tijana Djukic